

Sydslesvig-teltet Det danske mindretal og g

BLÅ BERETNING 2017

SYDSLESVIGSK FORENINGS 41. LANDSMØDE
11. NOVEMBER 2017 I HUSUM

INDHOLD

Formandens beretning ved Jon Hardon Hansen	3
Beretning fra Kulturudvalget ved udvalgsmedlem Knud Ramm-Mikkelsen	21
Beretning fra Teater- og koncertudvalget ved formand Tine Bruun Jørgensen	24
Beretning fra Årsmødeudvalget ved formand Gitte Hougaard-Werner	27
Beretning fra Billedsamlingsudvalget ved formand Erik Fredens	36
Beretning fra Danevirke Museum ved museumsleder Nis Hardt	39
Beretning fra Det Humanitære Udvalg ved formand Leif Volck Madsen	42
Statistikker Medlemstal, medlemsbevægelser, alders- pyramider, mødestatistik og de tilsluttede organisationers medlemsstatus	46
Regnskab	53
Grønt Regnskab	102

Formandens beretning ved Jon Hardon Hansen

Verden i dag er under voldsom forandring både politisk, teknologisk, digitalt, klimatisk, medialt, demografisk m.m.

Udfordringen i denne digitaliseringens og globaliseringens tid er at bevare overblikket over den rasende hurtige politiske og samfundsmæssige udvikling på både globalt, nationalt og lokalt plan.

Den massive informationsstrøm af News og Fake News, som vælter ind over mennesket via tv, radio, aviser og internet, gør det ikke nemmere at holde kursen gennem tilværelsens små og store udfordringer.

Og verden bliver ikke lettere at leve i, når en ellers fasttømret politisk orden, som blev etableret straks efter 2. Verdenskrigs afslutning, er kommet ud af balance. Parløbet mellem Europa og USA er kommet ud af trit, efter at vælgerne i De forenede Stater har valgt Donald Trump til deres ny præsident. En politisk leder, hvis motto er 'America First'.

Men også flygtningestrømmene, som fortsat banker på Europas dør, truer kontinentets sikkerhed, velfærd, samfundsorden og demokratiske værdier, hvorfor en række EU-lande lukker sig inde bag en tryghedsskabende og selvoptaget nationalistisk ideologi, der flugter tidens højrepopulistiske bølge.

I dette politiske tidehvert afskaffer visse nationer desværre demokratiets tredeling af magten på bekostning af borgernes retssikkerhed. Ustabilitet skaber også de separatistiske bevægelser i eksempelvis Katalonien og Skotland.

De er med til at gyde mere olie på de konflikter, der allerede findes nok af mellem flertal og nationale mindretal, især i Øst- og Sydøsteuropa.

Men også den demokratisk valgte tyrkiske diktator Erdogan og den islamistiske terrorisme opleves i befolkningerne som en trussel mod den frie verdens udogmatiske livsstil.

For blot fem år siden fik EU Nobels fredspris. På det tidspunkt var der hverken tale om Brexit, afvikling af demokratiske værdier endsige flygtningestrømme eller en krig i Ukraine og annekteringen af halvøen Krim. Dengang åndede alt nærmest fryd og gammen.

I dag ser verden ganske anderledes ud. Klimaforandringerne og truslerne om en atomkrig ganske ufortalt.

FUEN & Minority SafePack Initiative

Midt i denne spændte og politisk urolige tid, i hvilken højrepopulistiske bevægelser har medvind, har Europas nationale mindretal en ambition om at yde et bidrag for at sikre freden på vort kontinent.

For at styrke disse bestræbelser, har mindretalsunionen FUEN klaget mod EU-Kommissionens opfattelse af, at det udelukkende er nationalstaterne, der har et ansvar for mindretalspolitikken.

Den europæiske domstol i Luxembourg slog i marts måned i sin kendelse fast, at mindretalsbeskyttelse og mindretalsanliggender er et politikfelt, ikke kun nationalstaterne, men også Kommissionen er ansvarlig for.

FUEN's borgerinitiativ *Minority SafePack Initiative* er nu blevet anerkendt og registreret af EU-Kommissionen. Fra og med den 3. april i år og indtil den 3. april næste år skal der indsamles 1 million gyldige underskrifter i en fjerdedel af EU's 27 medlemslande.

I forbindelse med FUEN-kongressen i Cluj i Rumænien i maj måned startedes den analoge underskriftindsamling officielt. Siden slutningen af juni kan man digitalt støtte borgerinitiativet på FUEN's hjemmeside.

Den 28. juni i år har Rumænien indgivet klage ved den europæiske domstol mod EU-Kommissionens registrering af MSPI og kræver, at Kommissionen annullerer registreringen af borgerinitiativet.

Landet klager bl.a. over, at borgerinitiativet udelukkende tilsigter at forbedre beskyttelsen af rettigheder af personer, der tilhører nationale og sproglige mindretal, men ikke direkte har noget at gøre med kulturel mangfoldighed.

Lige så meget som det handler om bevarelsen af freden på det europæiske kontinent, handler borgerinitiativet også om at sikre både den sproglige og kulturelle mangfoldighed i Europa.

Mindretalsrådet har i skrivende stund bedt Tysklands mindretalskommitterede, Hartmut Koschyk, om at opfordre Forbundsregeringen i Berlin til aktivt at støtte borgerinitiativet og Kommissionens registrering af samme til gavn for ikke blot landets, men også Europas mindretal.

FUEN's økonomi

Mindretalsunionen har hidtil haft alt for få midler, omkring små 250.000 €, til at finansiere sine mange aktiviteter.

Glædeligt, at Berlin har hævet sin bevilling til FUEN til 500.000 €. Også Ungarn har besluttet at støtte mindretalsunionens arbejde med 500.000 € om året.

Således er NGO'ens budget nu oppe på ca. 1,5 mio. €. Desværre har Sydslesvigudvalget besluttet at halvere sit bidrag til FUEN i 2017 fra 50.000 € til 25.000 €. Fra og med 2018 bortfalder Danmarks bevilling til organisations mindretalspolitiske arbejde helt.

Europeada

På FUEN-kongressen i Rumænien konkurrede mindretallene i vort grænseland med slovenerne i Kärnten om at gennemføre europamesterskabet i fodbold for nationale mindretal i 2020 her hos os. 136 delegerede stemte for, at Europeada skal afholdes i Østrig. 36 delegerede stemte for, at stævnet skulle finde sted i det dansk-tysk-frisiske grænseland.

Mindretallenes Hus

Det dansk-tyske fredsprojekt Mindretallenes Hus i FUEN's regi med støtte fra juniorpartnerne BDN og SSF er i det forgangne år kommet et skridt videre. Midlerne fra tysk side til renovering af pakhuset i Nørregade er kommet helt i hus, idet Berlin har bevilliget 600.000 €, Kiel 500.000 € og Flensborg 274.000 €.

Den anden halvdel af renoveringsudgifterne skulle gerne komme fra dansk side. Derfor søgte SSF med støtte fra Samrådet Sydsles-

vigudvalget om anlægsmidler på 10 mio. dkr.

Desværre blev ansøgningen afvist med den begrundelse, at de nye faciliteter ikke vil blive udnyttet i tilstrækkeligt omfang. Men håbet lever fortsat, at Danmark vil bevillige midler til projektet inden 2020.

Mindretallenes Hus indgår som en væsentlig søjle i de dansk-tyske bestræbelser på at få vor mindretalsmodel og den fredelige sameksistens mellem flertallene og mindretallene i grænselandet optaget på UNESCO's liste som immateriel verdenskulturarv.

Mindretalsrådet

Det bliver hævdet, at Mindretalsrådet og dets sekretariat i Berlin ikke flytter noget mindretalspolitisk.

Men det forgangne år har virkelig rykket Mindretalsrådets anliggender i den positive retning. Der er mange tiltag og bolde i luften, som er blevet realiseret eller som står for at blive realiseret i Forbundsdagens kommende valgperiode.

Forbundsdagsdebat

I forbindelse med 25-året for vedtagelsen af sprogpagten afholdtes der en sprogdebat i Forbundsdagen den 2. juni. En ganske munter, personlig og hjertelig drøftelse, der af partiernes ordfører blev holdt på deres modersmål plattysk, sorbisk og "Schwäbisch".

Enstemmigt vedtog parlamentet regeringskoalitionen CDU/CSU, SPD og de Grønnes andragende om at støtte mindretalssprogene sorbisk, sater- og nordfrisisk, romanes, dansk og platt-

tysk på forbundsplan.

Selvom hovedansvaret i den føderale stat ligger hos delstaterne og kommunerne, slog Hartmut Koschyk fast, at forbundsstaten også har et ansvar for at beskytte mindretalssprogene og regionalsproget nedertysk, da sprogchartret er underskrevet af Forbundsregeringen og dermed er "Bundesgesetz".

Her handler det bl.a. om at styrke chartasprogene ved at synliggøre dem i det offentlige rum ved eksempelvis tosproget skiltning og med faste programmer i radio og tv.

Man vedtog at ville virke for at styrke mindretallenes politiske participation, idet der i den kommende valgperiode skal udpeges ordførere for mindretalsanliggender i Forbundsdagens partigrupper.

Det blev vedtaget, at nedertysk får sit eget sekretariat i Hamborg. Dette støttes økonomisk også med penge fra Berlin. Alt i alt blev resultatet af Forbundsdagsdebatten i parlamentet den 2. juni i år en positiv milepæl i Tysklands mindretalspolitik.

Mindretalsrapport i Forbundsdagen

Mindretalsrådet har ført samtaler med formanden for indenrigsudvalget, Ansgar Heveling, CDU, og dennes stedfortræder, Frank Tempel, Linke. De er meget åbne over for, at regeringen i løbet af valgperioden aflægger en mindretalsrapport, sådan som det er tilfældet i Kiel.

En landvinding af rang, som vil sikre, at de nationale mindretals anliggender vil blive drøftet og tematiseret på tværs af alle partier. Sam-

tidig vil en sådan debat i Forbundsdagen synliggøre mindretallenes eksistens over for flertalsbefolkningen.

BMI - åbent hus

Den sidste weekend i august plejer det tyske Indenrigsministerium at åbne sine døre for organisationer, foreninger, forbund og interessegrupper, der sorterer under ministeriet.

Repræsentanter for de fire mindretal står parate til at dele brochurer og flyer ud og er klar til at føre samtaler med de interesserede besøgende. I år blev der naturligvis gjort en del ud af at oplyse om Minority SafePack Initiative.

DialogForumNorden

I september 2016 var medlemmerne af DialogForumNorden på besøg i Bruxelles. Først og fremmest handlede opholdet om at sensibilisere en række danske og tyske EU-parlamentarikere for FUEN's borgerinitiativ MSPI.

På det tidspunkt havde den europæiske domstol endnu ikke givet FUEN medhold i, at også EU-Kommissionen, og ikke kun nationalstaterne, må påtage sig et ansvar for de mange nationale mindretal og mindretalssprog i EU.

Repræsentation i MA HSH-Medieråd og ZDF Fernsehrat

Med udgangen af juli måned er der blevet udpeget nye repræsentanter i Hamborg/Slesvig-Holstens fælles medieråd.

Repræsentanter for de tre mindretal i Slesvig-Holsten og regionalsproget nedertysk foreslog Manfred Nissen, tidligere konsulent for Friisk

Foriining, og den plattyske forfatter, Heike Thode-Scheel, til at sidde i medierådet.

En enig landdag i Kiel besluttede, at Heike Thode-Scheel skal efterfølge Elke Putzer, SSV, i medierådet, mens Manfred Nissen bliver hendes stedfortræder. Mindretallene håber på et godt samarbejde med vores nye repræsentant.

Siden den 1. juni 2016 repræsenterer dr. Karin Haug regional- og mindretalssprogene på et slesvig-holstensk mandat i ZDF's Fernsehrat (TV-råd) i Frankfurt.

TV-rådet mødes fire gange om året for at tage kritisk stilling til programindhold og programstrukturer. Karin Haugs vanskelige opgave er at styrke og synliggøre mindretalssprogene i ZDF producerede programmer.

Dette er langt fra nemt, hvilket Karin Johansen-Boysen, som har siddet i samme råd, kan skrive under på. Problemet er, at der hos ZDF hverken foran eller bag kameraet, ej heller i de ansvarlige redaktioner findes ansatte, som behersker regional- eller mindretalssprogene.

Derudover kræver udsendelser, i hvilke der tales et chartasprog, at blive forsynet med undertekster. Disse opfattes som unødvendigt besværlige at producere i en ellers hektisk arbejdsdag.

Karin Haug har i løbet af det forgangne år besøgt Mindretalsrådet og Slesvig-Holstens mindretal og nedertysk talende og orienteret om sine opgaver i TV-rådet, om ZDF's organisationsstruktur og mediepolitiske udvikling.

Slesvig-Holstens og Tysklands mindretalskommitterede

I forlængelse af både delstatsvalget i maj og Forbundsvalget i september i år har mindretallene måttet sige farvel til Renate Schnack og Hartmut Koschyk. Begge har været yderst engagerede, kompetente og utroligt virkelystne mindretalskommitterede samt gode talsmænd og stridsmænd for mindretallenes politiske og økonomiske anliggender og krav i både Kiel, Berlin, Bruxelles og København.

I deres embedstid har de med deres kunnen, politiske tæft, store indsigt i mindretallenes forhold, håndfaste hjælp og solide netværk opnået en lang række resultater til gavn for de nationale folkegrupper og regionsprogene.

Derfor skylder ikke bare det danske mindretal, men alle medlemmer af Mindretalsrådet og DFN Renate Schnack og Hartmut Koschyk en stor tak for veludført gerning.

Ny mindretalskommitteret

I juli måned blev landdagsmedlem i Kiel, Johannes Callsen, CDU, udpeget til ny mindretalskommitteret i Slesvig-Holsten. Johannes Callsen bestrider ikke som hans forgænger Renate Schnack hvervet ulønnet, men fortsætter med at varetage sin opgave som parlamentariker i landdagen.

Selv mener han ikke, at det er en ulempe med dobbeltrollen. Han ser det snarere som en fordel at være tæt på landdagspolitikkerne. Det giver ham mulighed for hurtigt og ukompliceret at drøfte mindretalsanliggender også på tværs af det politiske landskab.

Om partidisciplin kommer til at kollidere med mindretallenes interesser, som han i sagens natur er sat til at være talsmand for, må tiden vise. Men erfaringerne med Hartmut Koschyk, som har siddet i Forbundsdagen samtidig med, at han varetog opgaven som mindretalskommitteret, har ikke vist sig som en ulempe for mindretallene, snarere tværtimod.

Johannes Callsen, 51 år, der er født og opvokset i Angel, var i slutningen af juli måned på et tiltrædelsesbesøg på Flensborghus. Mindretallet ser frem til et godt samarbejde og regner med, at den mindretalspolitik, som regeringen fremlagde i sin rapport den 23. marts 2017 og som blev bakket op på tværs af alle partiskel, bliver fulgt.

I et interview i 'Der Nordschleswiger' udtaler Johannes Callsen, at han er interesseret i, at kontinuiteten i mindretalspolitikken fastholdes, og at det grænseoverskridende samarbejde både på det kulturelle og det erhvervsmæssige område udbygges.

Delstatens ny mindretalskommitterede ønskes held og lykke med opgaven. Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde.

Jamaica-koalition i Slesvig-Holsten

Med det slesvig-holstenske delstatsvalg den 7. maj i år sluttede desværre kystkoalitionens regeringstid. Alle tegn i sol og måne tydede ellers på, at den såkaldte "Dänenampel" ville blive genvalgt.

Men CDU's spidskandidat Daniel Günther, som

sidste efterår overraskende og pludseligt overtog posten som formand for de konservative efter Ingbert Liebing, formåede i løbet af mindre end et halvt år, ikke blot at indhente SPD's store forspring på næsten 8 pct., men endda at overhale socialdemokraterne med ikke mindre end godt 5 pct. på selve valgdagen.

Mindretallets parti SSV har i de sidste fem år sammen med sine koalitions partnere gjort betydelige landvindinger på det mindretalspolitiske felt til gavn for både de dansksindede, den frisiske folkegruppe og Sinti og Roma i delstaten.

Det vidner den rød-grønne-blå regerings 250 sider tykke mindretalsrapport, der blev drøftet i landdagen den 22. marts i år, på bedste vis om.

Glæden over den bliver ikke mindre af den kendsgerning, at samtlige partier i Kiel bakker op om regeringens mindretalsrapport.

Derfor deler jeg ikke bekymringen, at det politiske klima mellem den ny Jamaica-regeringskoalition og mindretallene skulle blive dårligere. Jeg ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde med ministerpræsident Daniel Günther, hans mindretalskommitterede Johannes Callsen samt landdagspræsident Klaus Schlie og landdagsdirektør prof. dr. Utz Schliesky.

Generalkonsulen i Flensborg

I forlængelse af dannelsen af den ny VLAK-regering i november 2016 indgik generalkonsulstillingen i Flensborg i statsministerens ministerrokade.

I forlængelse af, at formanden for Grænseforeningen, Mette Bock, blev udnævnt til Bertels Haarders efterfølger som Danmarks ny kultur- og kirkeminister, fik Haarder tilbudt stillingen som ny generalkonsul i Sydslesvig med tiltrædelse fra og med den 1. september 2017.

Denne disposition, som bl.a. blev begrundet med, at regeringen fremover agter at udpege personer med en politisk profil til stillinger inden for diplomatiets korps, vakte stor forargelse og frustration i det danske mindretal.

Bertel Haarder valgte at trække sit ja til stillingen tilbage, efter at han blev klar over, at den ikke var ledig. Den uheldige måde, som sagen blev håndteret på, gjorde den desværre til en tabersag for alle involverede parter.

I forbindelse med den massive omtale af sagen i de landsdækkende medier blev det tydeligt, hvor afholdt det nu tidligere generalkonsulpar var blandt sydslesvigerne.

Begge to har på hver deres måde repræsenteret Danmark i grænselandet på en yderst værdig måde. De har bidraget til at fremme det positive klima mellem danske og tyske i delstaten.

Samtidig har de fulgt det danske mindretals liv og færden meget tæt til stor glæde og gavn for de dansksindede i Sydslesvig. Det skal de begge to endnu engang have stor tak og ros for også på dette sted.

Derfor kan det heller ikke undre nogen, at Slesvig-Holstens ministerpræsident, Daniel Günther, overrakte Henrik Becker-Christensen "Ver-

dienstorden des Landes Schleswig-Holstein” som den anden dansker overhovedet. Æren blev ham til del som en anerkendelse for hans store og fornemme indsats for det dansk-tyske samarbejde.

Ligeså vel undt og velfortjent fik generalkonsulen under afskedsreceptionen på generalkonsulatet overrakt SSF's guldnål for hans utrættelige og empatiske engagement for det danske mindretal i de 19 år, han virkede i landsdelen.

I mellemtiden er stillingen blevet genbesat med en person, der ligesom forgængeren har et stort kendskab til det danske mindretal og grænselandets historiske og politiske forhold. Tidligere formand for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen, Skanderborg, er i løbet af sommeren blevet udpeget til ny generalkonsul i Flensborg.

Med til historien hører, at Det Sydslesvigske Samråd havde sendt et brev til statsministeren, hvori man præciserede, at en væsentlig del af generalkonsulens opgave må bestå i at følge det danske mindretals virke og vilkår på tæt hold.

Dette brev svarede statsminister Lars Løkke Rasmussen på den 23. maj. I sin skrivelse til Samrådets formand og næstformand pointerer statsministeren, at ”der er mange vigtige opgaver forude for en ny generalkonsul. Det gælder ikke mindst den forestående markering af 100-året for genforeningen i 2020. Det gælder også den faste opgave som bindeled mellem det danske mindretal og Danmark samt indsatsen for at styrke de dansk-tyske relationer kulturelt, politisk og kommercielt.”

Af stillingsopslaget fremgår det da, at Samrådets ønske og forventninger er blevet hørt, idet det blandt andet hedder, at ”Generalkonsulen skal understøtte det danske mindretals aktiviteter og vilkår, herunder via synlighed og aktiv deltagelse i det offentlige rum.”

Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde i de kommende fem år og ønsker Kim Andersen og hans hustru Birte alt vel på generalkonsulatet.

Sydslesvigudvalget

I forlængelse af, at den tidligere formand for Sydslesvigudvalget, Kim Andersen, er blevet udpeget til generalkonsul, har kulturminister Mette Bock udnævnt folketingsmedlem for Venstre Anni Matthiesen, Grindsted, til ny formand.

Hun har et godt kendskab til grænselandet og mindretalsforhold. Hun er medlem af Kontaktudvalget for det tyske mindretal i Nordslesvig og er bl.a. Venstres børneordfører og undervisningsordfører. Sydslesvigsk Forening ser frem til et godt og konstruktivt samarbejde med hende.

Sydslesvigudvalget virker som et bindeled mellem det danske mindretal og Folketinget og de danske myndigheder. Siden 1923 har hovedparten af statens bevillinger til det danske kulturelle arbejde i Sydslesvig ligget i Undervisningsministeriets regi.

Fra og med 1923 havde Undervisningsministeren retten til at udpege medlemmerne efter indstilling til det, der indtil den 1. april 2010 hed ”Udvalget vedrørende Danske Kulturelle Anliggender i Sydslesvig”.

Efter regeringsrokaden 2016 ønskede den nyudnævnte kulturminister Mette Bock at få Sydslesvigbevillingen ind under sit ministerium. Det fik hun, og siden da er det hende, der udpeger formanden for Sydslesvigudvalget. Da statsmidlerne gives til netop kulturelle anliggender, er det nærliggende at flytte Sydslesvigbevillingen fra Undervisningsministeriet til kulturministeriet.

I forlængelse af budgetforhandlingerne fik SSF desværre afslag på renoveringsmidler til Mindretallets Hus, Slesvighus' 3. byggefase og renoveringen af Skipperhuset i Tønning. Til gengæld blev der bevilliget 1 mio. dkr. til nyopstilling af udstillingen om Danmarks arkæologi på Danevirke Museum.

Båndene til Danmark

Hvert år i november drager en større delegation af sydslesvigere på Folketingsturen til København. Mødet med det officielle Danmark understreger de tætte bånd, der er mellem mindretallet og moderlandet.

Folketingets formand Pia Kjærsgård, Danmarks højeste repræsentant næst efter Dronningen, serverer en frokost på Christiansborg og bekræfter i sin tale rettet mod delegationen, at Danmark fortsat holder fast i de dansksindede syd for grænsen.

Den hjertelighed og familiære stemning, der strømmer os i møde ved denne årlige kom sammen, er nøjagtig den varme og den menneskelige støtte, der giver kræfter og mod til at fortsætte engagementet og virket for en levende danskhed i Sydslesvig.

Der er bånd af forskellig natur mellem Danmark og mindretallet. Det være sig de sproglige, de kulturelle, de menneskelige, de familiære, de historiske, de juridiske og de økonomiske bånd.

Om to år markeres 100-året for Genforeningen. Den aktuelle grænse ligger fast. I et muntert og ironisk øjeblik fantaseres og drømmes der på begge sider af den dansk-tyske grænse om, at Sydslesvig måtte blive genforenet med Danmark.

Men det er ikke ved geopolitiske forandringer, at genforening sker i dag. Men derimod, når Folketinget fremsætter og vedtager love, som gælder i Sydslesvig.

Eksempelvis er Sydslesvigloven den første danske lov, der gælder uden for rigets grænser. Muligvis er den næste på vej. Det overvejes at vedtage en undtagelsesbestemmelse i indfødsretsloven, der skal give dansksindede tyske statsborgere bosiddende i Sydslesvig adgang til at få det danske statsborgerskab.

En sådan undtagelsesbestemmelse ville være med til at styrke båndene mellem Danmark og Sydslesvig og samtidig virke genforenende, uden at grænsen flyttes en meter.

Også en undtagelsesbestemmelse omkring reducere af folkepension for rigsdanskere bosiddende i Sydslesvig ville styrke sammenholdet og det danske arbejde hernede.

Dansk lovgivning gældende i Sydslesvig for sydslesvigere såvel som for rigsdanskere bosiddende hernede er med til at bygge bro hen

over den grænse, der skiller Danmark fra dens såkaldte forhave.

Folkemøde

Folkemødet på Bornholm finder sted hvert år i uge 24 i Allinge. Over 100.000 mennesker besøgte igen i år Folkemødet, der er en påmindelse om, "at det åbne danske demokrati er værd at værne om og påskønne."

I samarbejde med Grænseforeningen og Sydslesvigudvalget havde SSF udarbejdet et mere bredt, alsidigt og interessant debatprogram i Sydslesvig-teltet, som atter var placeret på Cirkuspladsen lige ved siden af Folkemødets Hovedscene.

Langt de fleste debatmøder var SSF og Grænseforeningen ansvarlig for. Men som en fornyelse var mindretallets øvrige organisationer i år inddraget i programmets udformning. Således stod Centralbiblioteket, Sundhedstjenesten, Flensborg Avis, SdU samt DKS for en række programpunkter.

Takket være Sydslesvigudvalgets bevilling af projektmidler på ca. 2 mio. dkr. for årene 2017 – 2020 til finansiering af SSF's og Grænseforeningens engagement på Folkemødet, er der de næste par år råd til at sende en større delegation af sydslesvigere til Bornholm.

Det øger naturligvis mindretallets synlighed på Folkemødet, når 40 unge gymnasieelever fra Duborg-Skolen og A. P. Møller Skolen samt 20 kulturambassadører og 50 repræsentanter for de danske foreninger møder op i Allinge i fire dage.

Arrangementerne i Sydslesvig-teltet var stort set rimeligt velbesøgte. Men man må nok erkende, at det mere er de kendte navne og kontroversielle politikere og personligheder, der trækker end selve emnerne.

Det var især prorektor ved Københavns universitet, Lykke Friis, og Danmarks ambassadør Friis Arne Petersen i Berlin, der drøftede Tysklands rolle i den europæiske og globale kontekst, der trak flere mennesker, end der var plads til i teltet.

Generelt set må man konstatere, at der deltog langt flere til vore debatarrangementer end i årene før.

De kreative medlemmer af SSF's forretningsudvalg Gitte Hougaard-Werner, Kirsten Futtrup og Anette Neumann, brugte mange timer på sammen med hjælpere at producere lanterner til et lanterneløb lørdag aften gennem Allinge.

Med sang og musik og elektrisk lys i lanterneerne vakte mindretallet stor opsigt blandt folk i byen, som dog ikke blev klar over, hvad vi var for en størrelse, idet der manglede et banner i front af optoget med ordene "Det danske mindretal i Sydslesvig".

Skal der siges nogle kritiske ord om politikfestivalen, må man konkludere, at det ikke er det almindelige folk, hr. og fru Jensen, der dukker op til Folkemødet.

Det er derimod Danmarks politiske og intellektuelle elite, erhvervslivet, brancheorganisationer, folkelige og kirkelige foreninger, interes-

seorganisationer, mediebranchen over en bred kam og en lang række lobbyister.

Har man fire år i træk været på Bornholm i uge 24, er det iøjnefaldende, at det er de samme mennesker, der står og debatterer med hinanden i forskellige kombinationer i forskellige telte om de samme forskellige emner foran det samme publikum med de samme debativrige spørgere og kommentatorer år efter år. Derfor hører man flere ryster udtale, at fire dage på Folkemødet er mere end rigeligt, to dage ville være tilstrækkeligt.

Folkemødet har ikke den folkelige appel. Alene rejsen til og opholdet på øen er ikke billig. Bortset fra, at man skal være hurtigt ude, vil man have en plads til bilen på færgen og et tag over hovedet i nærheden af Allinge. Når der så samtidig bydes på et indholdsmæssigt højtravende program, er det småt med den brede befolknings interesse.

Når det er sagt, er og bliver Folkemødet for mindretallet en fortrinlig lejlighed til at italesætte mindretalsanliggender blandt de mange forholdsvis ukyndige rigsdanskere. Denne synliggørelse af vores eksistens i en bredere offentlig sammenhæng må ikke undervurderes.

Endelig drager vi stor nytte af, at vores tilstedeværelse giver rig lejlighed til under afslappede former at føre samtaler med folketingspolitikere, foreninger og vore landsmænd i det hele taget.

Det danske mindretal indgår som en selvfølgelig del i den rigsdanske verden politisk, kulturelt, sprogligt og ikke mindst nationalt. De snart 100 år gamle tætte bånd hen over grænsen vidner om vores selvforståelse som en naturlig

del af det danske folk. Vores repræsentation på Folkemødet i Allinge understreger denne selvopfattelse.

Genforeningen 2020

100-året for markeringen af Sønderjyllands genforening med kongeriget Danmark skal fejres som en stor national begivenhed i 2020 på den egentlige genforeningsdag den 11. juli.

Det var den dag, da kongen og den kongelige familie mødtes med sønderjyderne og fejrede genforeningen sammen i Kongeskansen på Dybbøl.

Men genforeningen vil også blive markeret ved mange arrangementer på både lokalt og regionalt plan i Region Syddanmark, Sønderjylland og i Sydslesvig.

For at koordinere de mange markeringer i 2020, blev der den 13. september 2016 nedsat et præsidium på 15 medlemmer, der har ansat den tidligere overborgmester i Flensborg, Simon Faber, som projektleder.

Medlemmer af præsidiet er:

- Formand Thomas Andresen, borgmester Aabenraa kommune
- Kim Andersen, regeringsrepræsentant
- Stephanie Lose, regionsrådsformand
- Jørn Pedersen, borgmester Kolding kommune
- Egon Fræhr, borgmester Vejen kommune
- Jesper Frost Rasmussen, viceborgmester Esbjerg kommune
- H.P. Geil, borgmester Haderslev kommune
- Erik Lauritzen, borgmester Sønderborg kommune

- Henrik Frandsen,
borgmester Tønder kommune
- Jens Andresen,
formand for Grænseforeningen
- Hans Schultz Hansen, formand for
Historisk Samfund for Sønderjylland
- Jon Hardon Hansen,
formand for Sydslesvigsk Forening
- Hinrich Jürgensen, formand for
Bund Deutscher Nordschleswiger
- Jens Møller,
formand for Museum Sønderjylland
- Mads Clausen,
repræsentant for erhvervslivet

Derudover er der nedsat en statslig styregruppe, der har deltagelse fra Statsministeriet, Udenrigsministeriet, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet, hvis formand er Steen Kyed, mens Steffen Bang er sekretær.

Styregruppen vil understøtte præsidiets arbejde og sikre en tæt koordinering med præsidiets. Styregruppen vil endvidere skulle påtage sig koordinering med Folketinget, Kongehuset, mindretallet og udenlandske regeringer, ikke mindst den tyske.

Dets kommissorium slår fast, at regeringen ønsker at fejre 100-året for Genforeningen og sikre, at det bliver en national begivenhed.

Sydslesvigsk Forening har en del forventninger til 2020. Selvfølgelig vil Årsmødet i weekenden den 19. - 21. juni blive markeret på en ekstraordinær måde, ikke mindst også fordi mindretallets kulturforening under navnet Den Slesvigske Forening blev oprettet den 26. juni 1920 for 100 år siden.

I den anledning har Mogens Rostgaard Nissen, leder af Forskningsafdelingen på Dansk Centralbiblioteket, ansvaret for udgivelsen af en jubilæumsbog om SSF's virke for danskheden i Sydslesvig. Bogen vil ikke være et kronologisk historisk værk om kulturforeningens arbejde i mindretallet gennem tiderne, men en tematisk fremstilling af overordnede emneområder om national identitet, mindretallets selvforståelse, sprogdebat, SSF's kulturelle og politiske opgaver etc.

Naturligvis skal 2020 også markeres sammen med den tyske flertalsbefolkning på både kommunalt, amts- og landsdelsplan.

Det er Sydslesvigsk Forenings håb, at SSF og BDN lykkes med en ansøgning, der stiller efter, at det dansk-tyske grænseland og det fredelige og frugtbare samliv mellem mindretal og flertal anerkendes som immateriel verdenskultur arvet af UNESCO i forbindelse med markeringerne i 2020.

Endelig er det SSF's ønske, at alle økonomiske detaljer omkring Mindretallets Hus til genforeningsåret er faldet på plads således, at fredsprojektet i Flensborg i 100-året kan se positivt på en realisering.

På tysk side er man ikke så langt med forberedelserne. Men der er tale om at oprette et tilsvarende tysk præsidium med landdagspræsident Klaus Schlie som formand.

Under alle omstændigheder kan vi se frem til, at 2020 bliver et meget begivenhedsrigt år i det dansk-tyske grænselands historie.

SAMRÅDET

Christianslyst

I det forgangne år har Samrådet beskæftiget sig med det lukningstruede kursuscenter Christianslyst, som desværre i de sidste mange år har genereret et stort underskud på SdU's budget, hvorfor ungdomsforeningen ønskede at frasælge bygningen.

Protesterne mod et salg af ejendommen har været store, ikke mindst fra Grænseforeningens side, hvis medlemmer regelmæssigt benytter centret til kursus- og foredragsvirksomhed.

Indtil videre er kursusejendommen sikret økonomisk frem til 2018, takket være finansiell støtte fra Sydslesvigudvalget og Grænseforeningen samtidig med, at Skoleforeningen fremover vil booke sig ind på Christianslyst langt mere end hidtil.

Sydslesvigudvalget er blevet søgt om yderligere midler til dækning af stedets underskud for årene 2019 og 2020. Det har man fået afslag på med henvisning til, at budgetter drøftes år for år.

I øvrigt har gæsteværelsesudvalget været rundt i Sydslesvig for at kigge på alternative gæsteværelser på bl.a. Tydal, Skipperhuset, Slesvighus og Ungdomskollegiet i Flensborg. Men ingen af disse ejendomme har mulighed for at huse så store grupper og skoleklasser som Christianslyst.

Status ifølge SdU er, at Christianslyst p.t. kører mod alle forventninger fint hele vejen rundt. Bygningen står dog fortsat til salg for ca. 2,75 mio. €.

Dobbelt statsborgerskab

På et formandsgruppemøde under Samrådet gav man hinanden håndslag på, at man sammen med Udlændinge- og integrationsministeriet, Indfødsretsudvalget, Sydslesvigudvalget og Folketinget vil udarbejde kriterier for en undtagelsesbestemmelse i den danske indfødsretslov, der åbner op for, at dansksindede tyske statsborgere bosiddende i Sydslesvig kan opnå dansk statsborgerskab.

Denne proces vil Samrådet gå mere detaljeret ind i i løbet af det kommende efterår.

Sydslesvig-konference og kanonudvalg

Ifølge den ny samarbejdsaftale forpligter Samrådet sig til at invitere mindretallets medlemmer til en årlig Sydslesvig-konference. Den blev også i 2017 afholdt på Jaruplund Højskole.

Desværre må man konstatere, at den ønskede målgruppe, som Samrådet ønsker at komme i dialog med, mindretallets medlemmer, ikke dukker op til konferencen.

På programmet i år stod Samrådsformands årsberetning og undertegnede oplæg om mindretallets mission og vision samt drøftelse af disse.

Efter middagspausen var Skoleforeningen ansvarlig for oplæg, workshops og diskussion om mindretallets sprogpolitik.

I forlængelse af konferencen er der blevet nedsat et kanonudvalg, som på grundlag af drøftelserne på højskolen den 4. marts skal samle trådene og tankerne, som kommer til at udgøre et bidrag til mindretallets ikke Danmarks-kanon, men Sydslesvig-kanon.

I udarbejdelsen af denne kanon, der skal formulere sine bud på mindretallets selvforståelse, værdier, mission, vision, identitet og sprogpolitik, skal ikke kun Samrådets medlemmer men i langt højere grad mindretallets basis indtages, som det har været tilfældet med indsamlingen af immaterielle danske værdier i forbindelse med Danmarks-kanon projektet sidste år.

Alle er med andre ord opfordret til at give deres besyv med, når det handler om at definere de dansksindedes kulturværdier, mindretalsidentitet, nationale ståsted, historiske og eksistentielle rødder og forholdet til det tyske og flertalssamfundet i al almindelighed.

Mindretallets mission er bevarelsen og fastholdelsen af danskheden i Sydslesvig. Hvordan kan den sikres, styrkes og levedegøres i en tysk domineret kontekst også i de kommende 100 år?

Hvorledes ser derfor mindretallets vision ud for de næste generationer? Hvad er det for en danskhed, mindretallet kommer til at leve på, leve for og leve af i fremtiden?

Sydslesvig-kanon skal hverken være en kunst-, historie- eller politik-kanon, men en kulturkanon. Ved hjælp af en postkortkampagne vil kanon-udvalget nå ud til så mange medlemmer af mindretallet som muligt. Et postkort, på hvilket man kan skrive sine tanker om sydslesvigernes kulturelle værdier og særheder, og sende ind til Flensborghus.

Udvalget præsenterer en Sydslesvig-kanon for offentligheden på den kommende Sydslesvig-konference i 2018, hvor der vil være åbent for

tilføjelser.

Kommunikationsnetværket – MSPI og ”Oplev Sydslesvig”

Kommunikationsnetværket under Samrådet er p.t. optaget af to projekter. Samrådet har bedt det om at udarbejde en indsamlingsstrategi, der går ud på at lave en handlingsplan for indsamling af underskrifter til det europæiske borgerinitiativ MSPI.

Det er ikke nogen nem opgave at samle 1 million underskrifter. Men det er heller ikke nemt at samle ca. 77.000 underskrifter i Tyskland. Derfor er det bydende nødvendigt, at mindretallet i fælles flok løfter opgaven og tager et seriøst ansvar for at samle underskrifter blandt vore foreningers og organisationers medlemmer. Det er der kun tid til indtil den 3. april 2018.

Derudover er kommunikationsnetværket i gang med at realisere et fælles projekt under sloganet ”Oplev Sydslesvig”.

Det handler frem for alt om at oplyse om mindretallet og grænselandet, men også om at synliggøre og markedsføre mindretallets og Sydslesvigs særegenheder, historie, historiske steder og mindesmærker.

Der oprettes en portal på internettet, der bliver indgangen til det sydslesvigske univers for især rigsdanskere. Den skal gøre mennesker nysgerrige på grænselandets verden ved at tilbyde forskellige oplevelsespakker, der indebærer personlige møder mellem sydslesvigere og rigsdanskere, besigtigelse af landsdelens fortrinligheder af historisk, kulturel, mindretalspolitisk eller landskabelig art.

Møde med kulturministeren

Kulturminister Mette Bock ønskede i forbindelse med Årsmøderne at hilse på Samrådet. På mødet blev hun af medlemmerne kort orienteret om de aktuelle sager foreningerne og organisationerne er beskæftigede med. Mødet sluttede med en frokost og uformelle rundbordsamtaler.

Vi gør Danmark rigere

Analysevirkksomheden Moos-Bjerre & Langes undersøgelse for SSF viste, at danske sydslesvigere, der flytter til Danmark for at studere, genererer en merværdi for det danske samfund.

Rapporten dokumenterer, at Danmark netto kan høste et bidrag til staten og de offentlige finanser på 226 mio. kr. efter, at udgifter til SU, sundhed og uddannelse er trukket fra.

Men den årlige nettoværdi for det danske samfund som helhed udgør 465 mio. dkr., når man fra den samlede værdiskabelse fratrukker omkostningerne på i alt 187 mio. dkr., som svarer til udgifterne på SU, uddannelse og øvrige træk på velfærdsstatens ydelser.

Det er fint at blive bekræftet i det, vi allerede ved på forhånd, at sydslesvigerne bidrager positivt til den danske samfundsøkonomi. At den genererede merværdi viser sig at udgøre mere end det, den danske stat årligt bevilliger til det danske arbejde i Sydslesvig, er dog forbløffende.

Men det er vigtigt at fastholde, at forholdet mellem mindretallet og Danmark ikke handler om økonomi og penge, men om en historisk, kulturel, sproglig og national samhørighed.

Hvad vi i grunden også vidste og nu igennem analysen får bekræftet er, at sydslesvigere med deres dobbeltblik, tosprogethed og fortrolighed med to kulturers egenart er en attraktiv arbejdskraft på det danske arbejdsmarked. Derfor er arbejdsløsheden blandt danske sydslesvigere i Danmark lavere end udlændinges og rigsdanskeres.

Rapporten er også interessant læsning og et vigtigt bidrag til den evigt tilbagevendende sprogdebat, idet flere af de adspurgte sydslesvigere i Danmark peger på, at det danske sprog er helt afgørende for selve opretholdelsen af mindretallet i Sydslesvig. Hvorfor? Fordi sproget helt essentielt og basalt forbinder og knytter mindretallet til vore landsmænd nord for grænsen.

Årsmøderne

Årsmøderne har dette år ligesom alle foregående år være vellykkede. Det gode vejr gjorde sin del til at trække utroligt mange folk af huse, ikke mindst til de tre friluftsmøder om søndagen. Ikke kun det gode vejr, men især den omstændighed, at Skoleforeningens børn og elever aktivt var inddraget i årsmødeprogrammet, var årsag til det store fremmøde.

Årsmøderne er med til at manifestere danskheden i Sydslesvig både indad- som udadtil. De er med til at bekræfte og styrke båndene mellem mindretallet og det officielle såvel som det folkelige Danmark.

En vigtig knude i båndet til Danmark er det danske sprog, for det er netop det danske sprog, der i ganske særlig grad binder sydslesvigeren sammen med rigsdanskeren. Det er sydsles-

vigerens hjertesprog, der i mødet med danskerens modersmål binder den sløjfe, der skaber samhørigheden hen over grænsen.

At tale det danske sprog ikke af tvang og ikke af uvilje, men af glæde, lyst og vilje er essentielt, fordi sproget er nøglen ind til den verden, vi vil leve og færdes i i Sydslesvig, nemlig den danske.

Hvis ikke vi værner om det danske sprog i landsdelen ved at tale det, dér hvor vi kan, og hvor vi burde, bliver vores tilværelse automatisk fattigere. For der går en dimension tabt, når det danske sprog ikke benyttes, men ignoreres.

Sproget er døren ind til den danske folkeånd og folkesjæl. Døren ind til den danske humor og omgangstone. Døren ind til den danske kultur og identitet.

Foreningsudviklingen

Foreningsudviklingen har stået på dagsordenen i forårets distrikts- og amtsgeneralforsamlinger. For at målrette og motivere diskussionen på disse møder, havde Tænk tanken formuleret en række spørgsmål til drøftelse.

Resultatet af diskussionerne har amtskonsulenterne samlet til brug i det videre forløb i Tænk tankens arbejde. Materialet er blevet struktureret i tre fokusområder.

1. Landsmødet og bestyrelsesarbejdet

Der er fremkommet flere forslag til at forny landsmødet. Bl.a. ønsker man, at der afsættes tid til diskussionsrunder i mindre grupper. At man ikke længere sidder amtsvis ved bordene, men blandet for på den måde at komme

i kontakt med hinanden på tværs af amtsgrænserne. Derudover kunne man tænke sig at udveksle erfaringer ved at høre om den "gode historie", med andre ord om foreningstiltag, der har været en succes.

I forhold til det strukturerede arbejde foreslås et mere åbent og fleksibelt bestyrelsesarbejde, der giver plads til, at nye nemt og ukompliceret kan komme til. At ikke-valgte løfter opgaver for bestyrelsen i form af nye arrangementer af personlig interesse for derved at give mulighed for at snuse til det frivillige ulønnede arbejde.

2. Intern kommunikation og samarbejde

Under dette punkt ønskes nyt fælles informationsmateriale om SSF stilet mod forældre i institutionerne. PowerPoint præsentationer, introfilm o.lign. Desuden er der et ønske om en fælles optagelsesblanket, der kommunikerer ud til folk, at SSF er én forening.

3. "De unge" og "de nye" i mindretallet

Medlemmerne på generalforsamlingerne har ytret et stort ønske om at komme i kontakt med de unge elever, der har været på efterskoleophold i Danmark. De er den kommende generation af frivillige i foreningsarbejdet. Her tænkes der på at tilbyde kulturarrangementer, der stiler mod deres aldersgruppe. Det overvejes at oprette en ungdomsafdeling under SSF, ligesom Grænseforeningen netop har startet en GFU.

Endelig gælder det i tæt samarbejde med Skoleforeningen via familiesprogkurserne at integrere de nye medlemmer af mindretallet i den sydslesvigske verden og hverdag.

Det er klart, at foreningsudviklingen er en op-

gave, der konstant vil udfordre SSF's bestyrelser og medlemmer. I denne udvikling indgår også kulturforeningens struktur. Spørgsmålet er, om den nuværende struktur endnu er tidsvarende eller om den ikke bør nytænkes på både distrikts- og amtsplan. Det er, hvad Tænk tanken lægger op til i det kommende år.

SSF's forsamlingshuse

Med sine omkring 40 forsamlingshuse har SSF en stor økonomisk men også indholdsmæssig udfordring. Langt de fleste af vore kulturhuse trænger til at blive renoveret og moderniseret, så de lever op til tidens krav. Ejendommene er ikke af nyere dato, hvorfor de mest nødvendige renoveringsudgifter alene anslås til at beløbe sig på rundt regnet 1 mio. €.

Samtidig må der fortsat kigges på, hvorvidt nogle forsamlingshuse grundet en svag udnyttelsesgrad bør lukkes eller gøres tilgængelig for flere brugergrupper fra eksempelvis flertalsbefolkningen.

Nogle enkelte forsamlingshuse ligger så tæt på hinanden, at det her kunne tænkes at lukke et mødested og derved udnytte synergieffekten ved at flere distrikter bliver brugt af samme kulturhus.

Jubilæer i SSF

I løbet af det forgangne år har foreningen kunnet fejre en række jubilæer af forskellig slags. De to distrikter Munkbrarup-Ves og Dannevirke har kunnet markere deres 70-års jubilæer.

Desforuden har Holtenå forsamlingshus fejret sit 60-års jubilæum såvel ligesom Det Danske Hus i Sporskifte har festligholdt 10-året for indvielsen af kulturhuset.

Der ønskes hjerteligt tillykke med jubilæerne.

Farvel

I det forgangne år har foreningen sagt farvel til flere medarbejdere. Den 1. november kunne ansatte og medlemmer tage afsked med SSF's mangeårige pressechef Bernd Engelbrecht ved en reception på Flensborghus.

Afsked måtte foreningen også tage med Flensborg bys amtskonsulent Viggo Petersen, som gik på pension i februar måned. Endvidere blev der sagt farvel til Friisk Foriining's amtskonsulent Manfred Nissen den 30. september 2016 i Bredsted på Friisk Hüs.

Der skal lyde en stor tak til de tidligere medarbejdere for deres indsats for danskheden og de nationale frisere i Sydslesvig.

Tak

Der skal lyde en stor tak til Sydslesvigsk Forenings og mindretallets trofaste samarbejdspartnere, venner og netværk på både den danske og tyske side.

Det må understreges, at det danske mindretal i Sydslesvig, sammenlignet med tre øvrige nationale mindretal i Forbundsrepublikken, er meget privilegeret i den forstand, at man har et fædreland, der støtter de dansksindede immaterielt og materielt 100 pct. Det er en daglig glæde at mærke den solidaritet, der kommer til udtryk i det medlevende engagement, der strømmer os i møde fra både det officielle og det folkelige Danmarks side. Det er en vigtig og uundværlig livline for danskheden i Sydslesvig, som snart har eksisteret i 100 år hen over den dansk-tyske grænse.

De meget tætte politiske, kulturelle, familiære og venskabelige bånd mellem vore landsmænd og os hen over grænsen bygger på en fælles historie, der uadskilleligt knytter rigsdanskere og dansksindede sammen.

Det kan der ikke siges tak nok for både i retning af regeringen i København, Folketinget og det danske kongehus. Ligesom der ikke hyppigt nok kan takkes for det gode og tillidsfulde samarbejde og samliv med Grænseforeningens ledelse, ansatte, medlemmer og venskabsforbindelser.

Ved navns nævnelse vil jeg godt endnu engang fremhæve de fire mennesker, der igennem de seneste mange år lidenskabeligt har engageret sig ikke kun i det danske mindretals, men også i grænselandets tre øvrige mindretals anliggender.

De fire aktører har i år forladt den mindretalspolitiske scene for at nyde deres otium. Her tænker jeg på generalkonsulparret Henrik Becker-Christensen og fru Grethe Bay, der i 19 år har fulgt de danske i Sydslesvig meget tæt og hjulpet med råd og vejledning, når det ønskedes.

Men også de to mindretalskommitterede for delstaten Slesvig-Holsten Renate Schnack og for forbundsrepublikken Hartmut Koschyk skylder mindretallene en stor tak.

Sammen med dem er der i de forgangne år opnået betydelige mindretalspolitiske landvindinger til gavn for alle fem mindretal i Tyskland og Danmark.

Der skal også lyde en stor tak til regeringen i Kiel, landdagspræsident Klaus Schlie og myndighederne i vores herbergsstat, som kulturföreningen og mindretallet i det hele taget står i daglig kontakt med. Der er fundet en melodi og en tone mellem flertal og mindretal som gør, at samarbejdet er præget af åbenhed, velvilje og venskabelighed.

Endvidere skal der lyde en tak til generalsekretæren og alle hans medarbejdere på Flensborghus samt ude i amtssekretariatene.

Nørregade 76 er og bliver Sydslesvigsk Forenings maskinrum, ud fra hvilket alle tråde og netværk spindes udad- som indadtil til gavn for hele SSF's medlemsskare, men også til gavn for alle andre mindretalsorganisationers medlemmer.

Endelig skal SSF's mange amts- og distriktsbestyrelsesmedlemmer takkes for deres ihærdige og utrættelige frivillige indsats for det danske arbejde ude i det ganske land.

Uden deres engagement ville danskheden i Sydslesvig ikke være så levende, som den er blandt foreningens små 15.000 medlemmer.

Foreningslivet siges at være ved at dø ud. I Sydslesvig er foreningslivet og foreningsarbejdet langt fra på vej ud af folks verden og bevidsthed. Tværtimod viser vort mindretal, at Foreningsdanmark trives takket være de mange ildsjæle både indenfor og udenfor bestyrelserne.

Hjertet i mindretallet er de dansksindede, der ude i lokalområderne både i overført og i konkret forstand hejser Dannebrog hver dag og derved offentligt lever og bekender sig til deres nationale identitet samtidig med, at de er fuldt integrerede i et samfundsliv præget af flertalsbefolkningen.

SSFs vedtægtsbestemte formål er bl.a. at værne om og fremme dansk og nordisk kultur. Her yder Kulturudvalget en stor og vigtig indsats. Vores opgave er bl.a. at gennemføre og støtte folkelige og kulturelle aktiviteter samt foredrag på amts- og distriktsplan og arrangere primært ikke-klassiske koncerter.

Det forsøger vi at gøre efter bedste evne. Og hvis man gennemlæser årsberetningerne fra de sidste mange år, dukker der et hav af gode, spændende, fine og fortræffelige arrangementer frem. Mange store og dyre og ofte med mange deltagere, men også små og ikke så kostbare, men stadig med den kvalitet, vi også ønsker, skal være en del af SSFs kendemærke.

De mange arrangementer, som Kulturudvalget er blandet ind i, deler sig groft sagt i 3 grupper:

- Distrikts- og amtsarrangementer.
- Samarbejdsarrangementer sammen med den vrimmel af organisationer og institutioner, der omgiver os i hverdagen.
- Arrangementer, som Kulturudvalget selv arrangerer, og selv er ansvarlig for.

Vi opfordrer hvert år distrikter og amter til at fremsende ansøgninger til os. Det sker i ret stor grad, men vi kan også konstatere, at visse distrikter og amter sender flere ansøgninger end andre. Kulturudvalget stiller sig gerne til rådighed med forslag til distrikter, der har behov for gode idéer.

For at Kulturudvalget kan vurdere en ansøgning om støtte til et arrangement, er det vigtigt for os, at vi får de oplysninger, der er nødven-

dige, for at sige ja eller nej til en ansøgning. Det får vi ofte, men ikke altid. Så en opfordring til at udfylde ansøgningerne omhyggeligt.

Og så er det vigtigt med en god tilbagemelding om de enkelte arrangementer. Til udvalgs-møderne bruger vi faktisk tid på at evaluere de arrangementer, der har været afholdt: Forløb aftenen som forventet? Var orkestret eller foredragsholderen god, dårlig eller fantastisk? Kom der det antal gæster, som der var budgetteret med? Og så videre.

Medlemmerne i udvalget prøver at komme rundt til en del af de ting, udvalget er involveret i, for dels at se, hvad der sker rundt om i landet; men også for at komme i dialog med distrikter og amter. Og så har alle medlemmer af Kulturudvalget heldigvis en naturlig interesse for de arrangementer, der afvikles, så vi anser det som en tillægsgevinst at få lov til at overvære de mange spændende koncerter og foredrag.

En meget kort opremsning af de arrangementer, som vi har ydet støtte til, kunne f.eks. være Tuxedo Jazz Band i Husum eller et foredrag med én af Se og Hør-skandale-journalisterne, Kasper Kopping, samme sted. Et bal med O.S.3, den sædvanlige nytårskoncert i Harreslev med Lausenia og igen mere end 600 gæster, en julejazzkoncert i en kirke, foredrag med tv-manden Anders Agger, Mette Juul på besøg igen i Egernførde osv.

Samarbejde

Kulturudvalget og dermed SSF arbejder heldigvis sammen med en lang række organisationer

og institutioner. Dette samarbejde er med til at brede vores arbejde ud til en række områder og personer, som vi ville have meget svært ved at nå, hvis vi kun arbejdede for os selv. Der er naturligvis vore kolleger i SdU, Bibliotekerne, Skoleforeningen, Aktivitetshuset, Kirkerne, men også andre, både nord og syd for grænsen. folkBALTICA, spillestedet Kühlhaus i Flensborg, diverse institutioner i Nørregade, også Flensborg, BDN, Spil Dansk-organisationen i Danmark, Hofkultur i Flensborg for kun at nævne nogle få.

Spil Dansk 2016

Spil Dansk 2016 gik meget fint – bl.a. havde vi taget ved lære af Spil Dansk 2015, der blev slået for stort op, og der var derfor blevet denne gang skruet lidt ned for antal arrangementer, men ikke for kvaliteten, og slet ikke for antal deltagere.

Poetry Slam & Stand Up 2017

En ny og meget fin oplevelse for mig selv var min deltagelse som gæst i det afsluttende arrangement i Poetry Slam & Stand Up 2017. En flok unge, der kom fra både nord og syd for grænsen – både offentlige skoler og mindretalsskoler. Eleverne havde været på en workshop over nogle dage på Knivsbjerg og afsluttede det ved et brag af en aften i et fyldt Kühlhaus af unge, der lyttede til poesi, satire, rim og vers på både dansk og tysk. En meget stor aften.

Jazz på Flensborghus

"Jazz på Flensborghus" har været afviklet siden 2001. I februar nåede vi koncert nr. 100, og den blev behørigt fejret med Danmarks Radios Big Band og udsolgt hus, som ved flere

andre koncerter i årenes løb. Jeg tror, at grunden til denne succes har været en stædig holden fast i kvalitet, samtidig med "et passende" antal koncerter pr. år. Derudover en fin og seriøs pressedækning fra Flensborg Avis samt et godt og trofast publikum. Jeg håber, at vi kan opretholde publikums interesse i de kommende år.

Et af problemerne ved mine beretninger er, når jeg bliver grebet af den begejstring, vi har i udvalget, når vi oplever eller hører om de mange gode arrangementer, der med succes bliver afviklet rundt i hele landsdelen. Så vil jeg gerne fortælle om alle de gode oplevelser, men så fylder beretningen for meget og tager alt for lang tid at læse op.

Så derfor vil jeg kun lige nævne en række navne og arrangementer, som vi har været engageret i, og som jeg synes, burde være med i aften: Alex Vargas / Læsefestivalen i Sydslesvig / Wonderbrazz / Strikkefestivalen / Cæcilie Norby & Lars Danielsen / Harald Haugaard & Helene Blum / Marilyn Mazur / Grarup – Vinding – Steen / Børnemusikfestivalen / og så videre og så videre.

Tak

Jeg har haft den meget store fornøjelse at være med i Kulturudvalget helt tilbage til den tid, da det hed Foredragsudvalget. Når jeg stadig stiller op for at deltage i udvalgets arbejde, er det naturligvis, fordi jeg synes, det er fantastisk interessant og morsomt og givende at være med. Jeg har også haft den meget store og gode fornøjelse at arbejde sammen med 3 meget forskellige konsulenter. Med alle 3 konsulenter har jeg arbejdet rigtig godt sammen

(synes jeg i hvert fald).

Med alle 3 konsulenter har jeg haft den oplevelse, at vi i udvalget på et tidspunkt i enten slutningen af året eller begyndelsen af det nye år fik besked om, at vi havde brugt (alt) for mange penge. Det er oplevelser, vi i udvalget altid var meget kede af, da ingen af os ønsker at få ry for, at vi bare bruger løs af de mange, betroede midler. Det er derfor vigtigt, at vi alle inden for organisationen arbejder hårdt på at give os i udvalgene mulighed for at have et så godt overblik over økonomien, at vi også i slutningen af året kan tage kvalificerede beslutninger om tilskud til det ene eller andet. Jeg har med tilfredshed fået information om, at bogholderiet og kulturafdelingens medarbejdere vil gå ind i et endnu tættere samarbejde i bestræbelserne på at yde os i udvalgene en helt nødvendig service.

Ved landsmødet i november 2016 blev der valgt et nyt Kulturudvalg bestående af 3 tidligere medlemmer og 2 nye. Vi dækker interesse-mæssigt et bredt udsnit af kulturlivet og har hver især vores specialviden, men samtidig en fælles interesse i at løse opgaverne i kulturudvalget bedst muligt. Medlemmer af Kulturudvalget 2016 er Kirsten Futtrup, Bjørn Egeskjold, Michael Juul Olsen, Eberhard v. Oettingen og undertegnede. Vi er så heldige at få lov til at arbejde sammen med sekretariatets medarbejdere med kulturkonsulent Nina Lemcke i spidsen, stærkt bakket op af Katrin Koch og vores FSJ Natalie Aumüller. Indtil nu har det været en stor fornøjelse at samarbejde og holde møder med de meget engagerede udvalgs-medlemmer og medarbejdere i kulturafdelingen. Jeg er helt sikker på, at fornøjelsen vil fortsætte. Tak for opmærksomheden.

24 Beretning fra Teater- og koncertudvalget ved Tine Bruun Jørgensen

Som ny formand for teater- og koncertudvalget kan jeg med glæde se tilbage på en sæson med stor aktivitet her i Sydslesvig. Vi har i den forgangne sæson kunnet tilbyde vores publikum 27 teaterforestillinger og klassiske koncerter: alle samlet i et flot, nyt brochureformat.

Teater- og koncertsæson 2016-2017

Igen i år har vi i udvalget fået megen positiv respons på sæsonprogrammet, og igen i år har også kvaliteten været på et højt niveau hele vejen igennem brochurens sortiment – og det tillader vi os at være lidt glade for og stolte over i udvalget.

Vi indledte sæsonen med Folketeatrets forestilling „Lillys Danmarkshistorie“ i Stadttheater i Flensborg, hvor publikum fik en musikalsk og humoristisk forestilling efter Pia Friis Laneths bestseller-roman af samme navn. Forestillingen fejrer 100-året for kvindernes valgret.

Grundstenen for den videre sæson var lagt. Highlights som ”Lille mand, hvad nu?”, ”John og Joel” og ”Frøken Nitouche” kom og gik på scenen på Flensborg Teater. Alle yderst vellykkede forestillinger.

Klassisk T + Østre Gasværks Teater besøgte Stadttheater med Lisbet Dahls 50-års jubilæumsforestilling ”Vores Sensommer”, der virkelig var af høj kvalitet. Det blev også denne forestilling, vi fik solgt flest voksenbilletter til.

I udvalget vovede vi at satse på Farshad Kholghis komedie om flygtninge: ”Kan du sige: ”Rød grød med fløde?”. En forestilling, vi efterfølgende bestemt ikke fortrød, at vi valgte at præsen-

tere. En aften med meget morskab og stof til eftertanke.

H.C. Andersens samlede eventyr, som blev præsenteret af Mungo Park på Stadttheater i Flensborg, var en fræk og festlig farce. Vi fik en turbo-gennemgang af H. C. Andersens 156 eventyr på en meget sjov måde, men også en alvorlig ment hyldest til kunstens værdi i menneskets liv. Skønt, at nutiden blev inddraget i forestillingen.

Dansekompagniet ”Dansk Danseteater” præsenterede ”VALS” i Husum, og sikke en spændende danseoplevelse vi fik. Den spændte fra moderne dans til ballet; hold da op, hvor var de dygtige. Glædeligt at se, hvor mange der den aften havde fundet vej til Husumhus. I udvalget har vi noteret, at publikum fra Vestkysten er vild med danseteater.

Børneforestillingen fra Folketeatret ”Hodja fra Pjort” blev et sandt tilløbsstykke i Stadttheater i Flensborg. En forestilling, hvor alle billetter blev revet væk.

Det Kongelige Teater besøgte Stadttheater i Flensborg med forestillingen ”Moon River”: en noget kort udgave af nogle dejlige melodier.

Sæsonafslutningen i Stadttheater var en sand fryd for ørerne. Operette Kompagniet besøgte Sydslesvig for første gang, og sikke en succes. Publikum gik glade og fornøjede på ”sommerferie”.

Sønderjyllands Symfoniorkesters ”Børnejulekoncert” blev afholdt i NCC Messe Husum &

Congress; en fin koncert, hvor glade skolebørn bidrog til at skabe den rette julestemning.

Samtidig var det vores teaterhjælper Ralfs 30-års jubilæum som hjælper i Sydslesvigsk Forening. Dette blev selvfølgelig markeret helt officielt inden selve koncerten. Endnu engang mange, mange tak for din altid positive velvilje og stabile indsats, Ralf!

Den Jyske Opera markerede i samarbejde med Sønderjyllands Symfoniorkester deres 70 års jubilæum i Idrætshallen i Flensborg. Der blev præsenteret et uddrag af Den jyske Operas mange forestillinger gennem årene. En berusende aften med opera – en kunstform, der bød på både fordybelse, store følelser og ikke mindst passion.

Sønderjyllands Symfoniorkester

Vi oplever hele sæsonen igennem, at Sønderjyllands Symfoniorkester leverer den ene højt kvalificerede koncert efter den anden, men alligevel kniber det desværre stadig med at mobilisere publikum til koncerterne, hvilket er meget utilfredsstillende. Derfor har vi på koncertområdet måttet erkende, at vi endnu ikke har fundet en løsning på at optimere tilskuertallet, men vi har holdt møder med Sønderjyllands Symfoniorkester, og vi vil i fællesskab prøve at nytænke vores koncept. I fremtiden vil vi kigge nøje på markedsføringen, valg af spillesteder og emner for også at nå ud til det lidt mere yngre publikum.

I år har vi tilbudt 3 færre forestillinger end sidste år, dette er, fordi vi har set bort fra at sprede

vores sæsonafslutning ud til flere steder i Sydslesvig og kun fokuseret på én forestilling. Dette har dog ikke haft den store betydning for vores solgte billetter, som stort set er identisk med sidste år.

Grænseoverskridende samarbejde

SSF, BDN, Kühlhaus, Kulturbüro Flensborg og Teatret Møllen arbejder på at gennemføre dansk/tyisk børnefestival igen i 2018.

Et andet grænseoverskridende samarbejde, som vi bruger tid på i udvalget, er "Opera på grænsen". Det er et meget spændende samarbejde, der har til hensigt at kommunikere opera på en ny og folkelig måde. Det åbner både mulighed for at invitere helt nye publikummer ind i genren, men også at overraske det eksisterende operapublikum. I udvalget håber vi at kunne tilbyde én af deres forestillinger inden alt for længe.

I SSF er vi medlem af "Danmarks Teaterforeninger" (DT), og det er til stor gavn for vores teaterarbejde i Sydslesvig. Udvalget deltager i de kurser, der tilbydes, og mange praktiske problemer løses med hjælp fra DT.

SSF er af Kulturministeriet udpeget til at være medlem af Folketeatret, som er Danmarks førende turneteaters bestyrelse. En aftale, der går tilbage til den tid, hvor amterne fandtes, og hver især sendte en repræsentant til bestyrelsen. SSF har dog i år efter samråd med Kulturministeriets organisering inden for råd, nævn og udvalg besluttet at opgive deres / vores observatørpost.

Børneteaterfestival

Teater- og Koncertudvalget deltog i weekenden den 28. – 30. april i Teatercentrums store årlige børneteaterfestival, der denne gang fandt sted i Sønderborg. Udvalgets medlemmer var alle af sted for at se børneteater og vælge de bedste forestillinger til skoler, børnehaver og vuggestuer i Sydslesvig. En opgave, vi i udvalget tager meget alvorligt i bevidstheden om, at disse forestillinger er særdeles vigtige for vore børn.

66 forestillinger, der blev set af 3.514 børn var, hvad det blev til i sæsonen 16/17. To børneteaterforestillinger, som virkelig fik sat sit præg på mig i år, var "Chappers rumrejse": forestillingen foregik i en teaterbus eller nærmere sagt en rumraket, som begav sig op mellem stjernerne og planeterne. Chapper, som er kendt fra børne-tv i Danmark, leverede en fantastisk og fantasifuld forestilling samtidig med, at han formåede at få alle børnene med på rejsen.

Og så sandelig også forestillingen "Den sandfærdige beretning om de tre små grise" fra De Røde Heste. En virkelig gennemført forestilling, hvor alle aldre blev underholdt på et meget højt plan. Claus Mandø fik os alle til at juble over den avancerede gendigtning af 'De tre små grise' med rock og rap og ulvetænder.

Annoncekampagne

I efteråret lancerede Teater- og koncertudvalget i samarbejde med Jyske Teaterforening en annoncekampagne over TV SYD - en landsdækkende reklameindsats, som vi alle havde stor gavn af, og som vi inden længe vil gentage.

Teater- og koncertbrochuren 2017/2018

Teater- og koncertbrochuren for 2017/2018 har I alle allerede modtaget, og vi håber, I har bemærket, at specielt Abo-afsnittet er meget mere overskueligt. Samtidig har vi valgt at tilbyde to nye abonnementer, specielt for at få fat i de unge og de kulturinteresserede, der ønsker at være mere fleksible. Udvalget har allerede modtaget de første positive tilbagemeldinger.

Tak

En stor tak skal i dag lyde til Hauke Paulsen for sit engagerede arbejde som forhenværende formand for Teater- og koncertudvalget. Tak for mange konstruktive diskussioner og hyggelige timer i dit samvær.

Tak til udvalget og ikke mindst en kæmpe tak til Kulturafdelingen, specielt til Nina, Katrin og Natalie. Natalie, som jo også er vores nye og yngste medlem i udvalget, og ikke mindst en tak til alle jer, der intensivt arbejder på at få kulturen ud i hver en krog af Sydslesvig - både som arrangører og som praktiske medarbejdere.

Den største tak skal dog gå til vores trofaste publikum, der altid støtter flittigt op om vore forestillinger og koncerter.

Årsmødeweekenden er for længst overstået – og selvom vi er gået i gang med at planlægge det kommende årsmøde, er det tid til lige at stoppe op og se tilbage på årsmøder 2017.

Fra den 9.-11. juni blev der for 93. gang fejret danske årsmøder i Sydslesvig.

I alt blev der afholdt 39 møder, deraf 16 om fredagen, 19 om lørdagen og 1 møde udover de 3 friluftsmøder om søndagen.

På de mange møder rundt om i landsdelen kom gæster fra nord og syd for at tage del i og være en del af vore store og små møder, men også opbakningen fra vore egne institutioner og foreningers medlemmer og deres deltagelse er af stor betydning og vigtighed.

Tak

Jeg vil gerne starte min årsberetning med at sige tak til jer alle. Tak, fordi I alle på hver jeres måde og i hele Sydslesvig har været med til at gøre denne weekend til en uforglemmelig oplevelse. Vi har i fællesskab manifesteret vores tilhørsforhold til det danske, sendt og modtaget hilsner fra Danmark og Tyskland og styrket os selv og hinanden i det betydningsfulde valg, vi alle har truffet på et eller andet tidspunkt i vores liv – nemlig at være en del af det danske mindretal syd for grænsen. Det har der – uanset årets motto ikke ændret sig noget ved.

Vores deltagertal udfra tilbagemeldinger fra de enkelte steder og solgte Valdemarsflag lander på 18004 – knap 3000 mere end sidste år. Det er rigtig dejligt, at så mange deltog i år – det kunne være endnu flere, så få endelig fat i venner, familie, unge, nye i mindretallet og alle dem I ellers kender, når vi 2018 igen kalder til årsmøde – mindretallets store fest!

Motto

2017 er og har været 500-året for reformationen – derfor blev vi af kirken opfordret til at tage det op og forbinde det med årets motto. På evalueringsmødet spurgte vi de fremmødte, om reformationen skulle være emnet for de kommende årsmøder, eller om årsmøderne så kom til at smage for meget af kirke og forkyndelse? Det var der delte meninger om.

I sidste ende blev vi dog enige om, at reformationstemaet er meget mere end Martin Luther – reformationen har også noget med tilhørsforhold at gøre, med samhørighed, udvikling, modersmål, sprog og meget andet. Alt sammen noget, der også har med mindretallet at gøre, hvorfor udvalget gik videre i den retning.

Reformation betyder at genskabe eller at omdanne noget bestående, "at forme på ny" i følge ordbogen. Det fik udvalget til at vælge ordet fornyelse som det begreb, mottoet skulle koncentrere sig om, og på baggrund af ovenstående og uden at bruge ordet reformation eller reform bekendtgjorde vi årets motto på landsmødet 2016:

De danske årsmøder 2017

Fornyelse skal der til

Endvidere slog vi fast, at fornyelse ikke betyder, at man skal ændre alt og kappe rødderne; det, der betyder fortid, historie og tradition. Men en gang i mellem må man studse eller klippe nogle grene på træet, så noget nyt kan få luft, opstå og gro frem - "thi evig stilstand er død!". I sidste ende et motto udvalget har været glade for, og som da også faldt i god jord både i mindretallet og hos vore gæster.

Plakaten

Årets plakat lod ikke vente længe på sig. Det var kun januar, men også udvalget fornyede en del undervejs. Vi kunne derfor glæde hovedstyrelsen med at præsentere den nye årsmødeplakat på mødet den 31.1.17.

En af grundene til den tidlige offentliggørelse var, at vi allerede den 11. oktober, altså en pæn tid før landsmødet, havde det første møde med årets plakatdesigner. Vi havde spurgt Lisbeth fra vores egen copy- og layoutafdeling, om hun havde lyst til at komme til et uforpligtende møde med udvalget, hvilket hun takkede ja til. Her præsenterede vi Lisbeth for årets motto "Fornyelse skal der til" og kom med baggrund og ideer for mottoet:

- 500-året for reformationen
- tilhørsforhold / fællesskab
- udvikling -videreudvikling
- nye generationer og plads til alle
- forandring
- rødder, træet, "plant et træ"
- det, at værne om historien, fortiden og traditioner og alligevel give plads for og til nytænkning / fornyelse

Det var de vigtigste stikord, vi lagde ud med, hvorefter vi spurgte Lisbeth, om hun havde mod på at lave en plakat, der genspejlede noget af det. Efter kort betænkningstid begyndte vi helt automatisk at brainstorme omkring selve motivet, motiverne og mulighederne i årets motto, og Lisbeth indvilligede i at komme med nogle udkast til kommende udvalgmøde.

Som sagt så gjort, og opgaven var ikke nem. Lisbeth præsenterede en plakat i flere variationer for os i november, kort efter landsmødet,

og udvalgets medlemmer kom med ønsker, tilskyndelser og megen positiv feedback.

Efter endnu et møde var vi stort set klar. En lille justering blev foretaget, blandt andet valgte vi eksempelvis at erstatte den sorte farve med granitgrå, og så gik plakaten i tryk.

Skulle der være nogen, der ikke har set den – her en lille beskrivelse:

- Øverst står "**De danske årsmøder i Sydslesvig**", motto, dato og det der "skal" være med.
- Derefter ses **Skyline** af sydslesvigske bygninger og her vil jeg så gerne citere Sigurd Barretts nye genforeningssang, noget der også inspirerede Lisbeth: "og vi siger det gerne med toner og ord: at vi ved hvem vi er, uanset hvor vi bor." Lisbeth fandt noget, der symboliserer amterne; tilhørsforhold og fællesskab - alle er med. Vi er ét Sydslesvig, det danske mindretal.

Symbolerne er: Rendsburger Hochbrücke og egerret (Rendsborg/Egernførde amt), Skipperhuset (Ejdersted amt), Krokusser (Husum amt), Flensborghus (Flensborgby og amt), Vindmøllen (Sydtønder amt), A. P. Møller Skolen (Gottorp amt).

- Så ses vejen *ind i* mindretallet med porten *til* mindretallet under det danske flag – det danske.
- Hånden, der tager vare om træets rødder, så det kan gro, være og forblive stærkt.
- Der er plads til nye og gamle træer, til barnet - vores fremtid.
- Ballonerne med Dannebrog, der sendes af sted fra friluftsmødet i Flensborg må ikke mangle på plakaten, det er ligesom blevet et symbol for årsmøderne.

En plakat med mange mulige tolkninger; meget,

som talerne kunne lade sig inspirere af, men frem for alt en positive plakat, der kaldte os alle til årsmøde. Fornyende, bekræftende og traditionel, som livet i vores mindretal.

En fin lille fornyelse var, at der var plads til selv at skrive det eget mødested og tid nederst på plakaten, noget nogle arrangører har efterlyst de seneste år.

Her i denne beretning skal der endnu engang siges stor tak til Lisbeth.

T-shirts og krus

Årets T-shirt måtte heller ikke mangle.

Vores fokus var ikke på træet men på hele Sydslesvig og dermed på den meget flotte silhouette – den Sydslesvig-skyline, der på hver deres måde symboliserer der 7 amter, som allerede nævnt.

En T-shirt, der ikke går af mode, men kan bruges år efter år, idet vi lavede den uden motto, det vil sige, at den kan genbruges.

Alle amtssekretariater fik et sæt hvide T-shirts i alle størrelser, så det var muligt at prøve og finde den rigtige størrelse inden man bestilte den helt rigtige.

Vi synes, at det er og var en fin T-shirt, der blev solgt i alt i 532 eksemplarer – desværre ikke helt så mange som sidste år. Tidsplanlægningen kan ikke være grunden til, at der blev solgt færre. Vi var tidligt ude og T-shirten var klar i god tid og der var reklame overalt. Vi kunne godt stoppe T-shirt-salget ud fra det åbenbart ringe behov, men vi synes, at dem, der gerne vil have en Årsmøde-T-shirt skal have mulighed for det. Så så længe plakats motiv tillader en T-shirt og udvalget ikke har et stort underskud på et T-shirt-salg, og vi ikke sidder inde med et kæmpe sortiment efter årsmøderne, vil vi fortsat tilbyde en sådan.

Prisen på 8,- € for voksenstørrelser og børnestørrelser til 5,- € kan heller ikke være årsagen til de færre solgte eksemplarer må man mene; en rimelig og uforandret pris, som udvalget ikke tjener på.

Igen tilbød vi også tilskud til fælles bestilte T-shirts til optrædende børn og unge – hvis det var ønsket.

Skylinen og mottoet inspirerede os til endnu en nyhed – og Lisbeth designede efter udvalgets ønske et flot årsmødekrus, som kunne købes for 5,- €. En god gave, et godt minde og noget at samle på. Vi solgte 232 krus i alt, og så vidt jeg ved er det stadig muligt at købe enkelte eksemplarer på sekretariatet via Nina.

Æbletræer til amterne

Fornyelse lægger selvfølgelig op til, at vi også giver plads til noget nyt – til nytænkning, til nye tiltag og nye generationer. Det viste Lisbeth med den unge familie, der planter et nyt træ.

Et skrøbeligt træ, med små rødder og lille krone, men et dansk træ, der forhåbentlig kan vokse sig stort og blive lige så stærkt som alle de gamle. Lisbeth ville signalisere ”håb, glæde og forventning for fremtiden”, hvilket udvalget kun kunne bifalde.

Symbolisk ville vi derfor gerne markere mottoet på særlig vis, hvorfor vi købte små danske Gråstenæbletræer, som vi så forærede til hvert amt og til friserne. Tak til Kirsten for husly og pasning i Broager inden vi fik hentet dem til Flensborg Hus. Amtskonsulenterne blev opfordret til i samarbejde med amtstyrelserne om at finde et egnet sted til det lille nye træ. Et sted, hvor det kan vokse sig stort og stærkt og minde om dette års årsmøder og om, at nyt og gammelt sagtens kan gå hånd i hånd.

Vi vil følge med i hvordan træerne har det, og håbe på, at de falder godt til – og i KONTAKT vil der blive fulgt op på vores planteaktion - og så må vi se, hvornår vi for første gang kan glæde os over, at træerne bærer frugter, og hvor mange æbler vi kan høste i fremtiden – forventningerne er store.

5 HV-spørgsmål til årsmøderne...

Vi har i nogen tid arbejdet på en flyer omkring årsmøderne.

Noget ”kort og godt” vi kan give nye forældre, gæster og interesserede i hånden for at fortælle om årsmøderne og deres vigtighed / betydning. I år – og i fornyelsens tegn – fik vi færdiggjort vores lille spiseseddel, opbygget som ”de 5 spørgsmål til professoren”:

- Hvad er de danske årsmøder?
- Hvem holder årsmøder?
- Hvorfor holder vi stadig årsmøder?
- Hvor afholdes årsmøder?
- Hvilken betydning har årsmøderne for mig?

Flyeren er lavet på dansk og tysk og kan findes på www.syfo.de og på sekretariatene.

Vi håber, at I har brugt dem flittigt og vil bruge dem fremover, så vi i de kommende år kan blive flere og flere ved vore årsmøder rundt omkring i landsdelen.

Svaret på sidste spørgsmål lyder nemlig: Er du en del af det danske mindretal – har du barn i de danske institutioner – så er årsmøderne mindretallets og din fest – en weekend du ikke må gå glip af – en weekend, der styrker det danske fællesskab i Sydslesvig.

Skema og budget

Selv om jeg har sagt det tit, nævner jeg det igen.

I kan finde vores ønskeskemaer på hjemmesiden, hvor de er tilgængelige hele året rundt. I bestemmer altså selv, hvornår I går i gang med næste års planlægning – der er dog deadline for indlevering, så vi kan gå i gang med vores del af arbejdet. Skemaerne danner arbejdsgrundlaget for udvalget i forhold til hvor der afholdes årsmødemøder, hvem der er mødeleder og kontaktperson, hvilken underholdning og eventuel musik/orkester, der ønskes og meget mere.

På hjemmesiden findes også en inspirationsliste, inddelt i talere og underholdning, sorteret efter omkostninger og en tjekliste til mødelederen.

Det vigtigste er dog den nye køreplan til ”det gode årsmøde” med fremgangsmåder i forbindelse med årsmødet, aftaler, betaling og refundering af udgifter – altså hvem betaler hvad.

Husk også at notere private aftaler i skemaet med kommentar om, i hvor vidt der er truffet økonomiske aftaler. Særligt der, hvor kulturafdelingen ikke selv forhandler en kontrakt i hus, eksempelvis skolekor kan det ellers føre til overraskelser i det enkelte budget efterfølgende.

Fortsat gælder, udvalget betaler kun til underholdning og andet, der er bevilliget FØR årsmøderne og hvor regningerne er indsendt inden den 15. september samme år – af hensyn til afslutningen af det store regnskab.

Det ville også hjælpe meget med en budgetopstilling i forhold til udgifter og indtægter til det enkelte møde.

Denne skærpede form er den eneste måde vi kan få budgettet til at holde. Vi skal blive inden for de budgetterede 86.000 €, hvilket er en stor sum vi bruger på én weekend, men det er, som vi skriver i flyeren hele mindretallets store festweekend – så det er pengene værd!

Møder med de tre friluftsmødeudvalg

Vores årlige møde med de forskellige friluftsmødeudvalg forløb fint. Vi får præsenteret planer og program og et foreløbigt overblik over økonomien. Men friluftsmødeudvalgene ved, at der er loft på deres budget, og skulle det fastsatte beløb overskrides, er det amterne selv, der må betale resten. Det er svært og friluftsmødeudvalgene har svært ved at få pengene til at slå til, og alt blive dyrere, det ved vi. Vi ved, at friluftsmøderne er vores highlight om søndagen, og vi ved, at det koster, men vi kan ikke nedprioritere de små lokale møder. Det er her de nye forældre og alle andre lærer at få en tradition i forhold til at gå til årsmøde – i trygge og kendte omgivelser. Først derefter kan det blive en selvfølge og en tradition at slutte weekenden af med at gå til et af de store friluftsmøder.

På mødet talte vi også om institutionernes optræden og aktive del i møderne. Vi foreslog at dele institutionerne op og lade dem optræde på skift – så er det en overskuelig opgave for den enkelte skole og børnehave, og på den måde er der underholdning ved vore egne hvert år.

Derudover vil jeg lige nævne, at skulle et distrikt eller amt ønske et møde med udvalget, står vi som sædvanlig gerne til rådighed.

Underholdning og andre arrangementer

Underholdningen har været god. Der har været stor opbakning fra børnehaver og / eller skoler, så der ved de små hhv. store lokale møder har været flot underholdning ved vore egne. Dette er uundværligt og en god måde at vise lidt af vores daglige arbejde på, og det er centralt for at understrege, at disse møder er vores fælles ansvar og samtidig give børnene, de unge og deres forældre et medejererskab i årsmødefesterne.

Tak til alle optrædende, instruktører og ansatte for denne særlige indsats og den gode oplevelse.

I forbindelse med årsmøderne er der blevet gennemført en del andre arrangementer rundt om i landsdelen. Det være sig udstillinger på Flensborg Bibliotek, på Aktivitetshuset, på Danvirke museum og på Mikkelberg Kunstcenter. Desforuden aftenhygge, grillaftner, koncerter og gudstjenester.

Tak til alle frivillige og deltagere ved disse arrangementer op til årsmøderne!

Vi havde i samarbejde med Danmarkssamfundet tilbudt et gratis fanebærerkursus til interesserede. Kurset blev gennemført den 28. april klokken 15 på A. P. Møller Skolen. Der deltog både dem, der skulle bære fanen ved årsmøderne og dem, der skulle bære Dannebrog ved dimissioner fra vore afgangsskoler. De fik både teoretisk og praktisk viden med på vejen, og der blev øvet flittigt, både ude og inde. Tak til Danmarkssamfundet og alle deltagere.

FDF'erne

Ligeledes en stor tak til de mange FDF-orkestre, der traditionen tro kommer til Sydslesvig og deltager i et eller flere møder i løbet af weekenden, både med koncerter, optog og spil til fællessang.

Den afsluttende fælleskoncert på Søndertorv søndag aften er ikke bare et højdepunkt for jer - mange andre nyder at runde weekenden af sammen med jer og jeres fælles musik.

Ønskes der FDF-orkestre til det enkelte møde, kan det noteres i ønskesskemaet og har man ingen kontakt, kan den fås via Generalsekretariatet og Katrin.

Alle orkestermedlemmer er med til at øge kend-

skabet til os hernede, når vi giver dem gode oplevelser med fra alle vore møder, og de så fortæller om det til naboer og venner.

Vi ser frem til igen at byde mange orkestre velkommen i 2018.

Talere

Vi kunne byde mange spændende talere velkommen ved vore årsmøder. Således var det politiske Danmark og Tyskland fint repræsenteret ved dette års årsmøder.

Vi kunne byde velkommen til repræsentanter fra regeringen, folketinget, Landdagen i Kiel, Grænseforeningen, Slesvig-ligaen, Danmarks-samfundet, Forening Norden og egne foreninger og institutioner.

Vi er glade for alle de repræsentanter, der siger ja til at komme til Sydslesvig med taler og hilsner, og mange tog da også afsæt i årets motto – fornyelse blev diskuteret, men selve reformationen, som kirken ønskede det, var ikke det store tema. Vi lagde op til det, men talerne bestemmer suverænt selv, hvilken vinkel de vil lægge på deres årsmødetale.

En særlig velkomst lød til Danmarks kultur- og kirkeminister Mette Bock (LA), økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll (LA), Minister for udviklingsarbejde Ulla Tørnæs (V), fhv. ministre Bertel Haarder, Benny Engelbrecht (S) og Knud Enggaard.

Folketingets 1. næstformand Henrik Dam Kristensen og fhv. minister og fhv. medlem af Sydslesvigudvalget Torben Rechendorff var også blandt årets talere.

Desuden var Sydslesvigudvalget repræsenteret ved formand Kim Andersen (V) og medlemmerne Merete Dea Larsen (DF), Christian Rabjerg Madsen (S) og Christian Juhl (EL). Blandt de

politiske talere var også folketingsmedlemmerne Troels Ravn (S) og Fhv. folketingsmedlem Flemming Damgaard Larsen (V) og regionsrådsmedlem Jens Møller (Region Syddanmark). Fra tysk politisk side kunne vi byde velkommen til Ministerpræsident Torsten Albig (SPD), Landdagspræsident Klaus Schlie (CDU), Justits-, kultur- og europaminister Anke Spoorendonk (SSW), landdagsmedlemmerne Lars Harms, Flemming Meyer og Jette Waldinger-Thiering (SSW) og SSW-landssekretær Martin Lorenzen. Overborgmester Simone Lange, borgmester Dr. Arthur Christiansen, borgmester Dorothe Klömmer, borgmester Jörg Sibbel, borgmester Andrea Kummerscheidt, SSW-amtsformand Svend Wippich, byrådsmedlem Katharina Heldt (CDU) og Landråd Dr. Rolf-Oliver Schwermer, 2. stedfortrædende borgerforstander Rainer Wittek (SSW), distriktsformand Christoph Christiansen fra SSW, og ungdomstaler Tjark Jessen og Henriette Boysen (SSW-U) var også i blandt de mange talere.

Derudover talte Danmarks ambassadør i Tyskland Friis Arne Petersen på Trene-Skolen og Generalkonsul Henrik Becker Christensen talte ved friluftsmødet i Flensborg

Grænseforeningen var repræsenteret ved formand Jens Andresen, ved 1. næstformand Jørgen Bruun Christensen og generalsekretær Knud-Erik Therkelsen, desuden blev der overbragt en hilsen ved repræsentanter fra Grænseforeningen Skjern-Tarm-Videbæk.

Slesvig-ligaen var repræsenteret ved formand Anne Marie Thorup, Horst-Werner Knüppel og Anne Oesterle.

Formanden fra Danmarkssamfundet Erik Fage Petersen talte i Oksbøl Forsamlingshus. Dan-

markssamfundet var desuden repræsenteret ved næstformand Søren Ib Cruys-Bagger og lokalforeningsformand i Roskilde og omegn Martin Helbo Nielsen.

Desforuden holdt Hanne Thomsen fra Nordals FDF tale på Læk Danske Skole.

Vi har ligeledes kunnet byde velkommen til talere fra egne rækker.

Skoleforeningen var repræsenteret ved Direktør Lars Kofoed-Jensen, skoleleder for Gottorpskolen Ole Peter Larsen, skoleleder fra Hiort Lorenzen-Skolen Tine Bruun Jørgensen, Højskoleforstander Karsten B. Dressø, samarbejdsrådsformand Sibylle Hönscheidt-Erichsen, studerende Anne Kristine Prühs.

Kirken ved Pastor Jakob Ørsted og pastor Theresia Treschow-Kühl.

Direktør for SdU Anders Kring var ligeledes blandt weekendens talere.

SSF var repræsenteret ved formand Jon Hardon Hansen, 2. næstformand Steen Schröder og 1. bisidder Kirsten Futtrup for SSF Husum Amt Jørn Fischer, formand og distriktsformand Nadine Baumann-Petersen med datteren Anna Sophia Petersen.

Vi kunne også hilse på en del ungdomstalere rundt omkring i landsdelen: Jakob Emil Bang (Duborg-skolen), Max Guddat, Hannah Sørensen, Victoria Sanny og Ida Thode (Jes Kruse Skolen) Aylin Eggers og Asger Beyer (A.P. Møller Skolen), Axel Nissen, Jakob Bang og Rieke Neelssen.

Tak til alle talere, og til alle dem, der er kommet med hilsner eller stod ved boder og repræsenterede deres forening eller institution ved et eller flere af vore møder, og selvfølgelig til dem,

som jeg ikke har nævnt her.

Som altid også en særlig tak til alle lyttere, der har udvist vore talere den nødvendige respekt og opmærksomhed.

Debatmødet

En fast del af årsmødeweekenden er debatmødet lørdag formiddag klokken 10 på Flensborg Hus.

Under overskriften "Dansk i Sydslesvig – det danske mindretals nationale og kulturelle identitet set indefra og udefra" var der oplæg ved kultur- og kirkeminister Mette Bock, minister for justits, kultur og Europa Anke Spoorendonk og chefredaktør for Flensborg Avis Jørgen Møllekær samt SSFs formand Jon Hardon Hansen. Herefter fulgte der en god debat, styret af generalsekretær Jens A. Christiansen. Mødet afsluttedes med den traditionelle frokost inden deltagerne drog ud til de respektive årsmøder rundt om i Sydslesvig.

For første gang i alle mine år som formand, deltog jeg ikke selv i debatmødet, da jeg var til 50-års fødselsdag om formiddagen. Men jeg håber, at alle deltagere havde en god oplevelse og diskussion.

Tak til personalet på Flensborghus for god betjening og til alle deltagere ved debatmødet for at finde frem til Flensborg en tidlig lørdag formiddag.

Dannebrog

En særlig tak til Danmarkssamfundet for Valdemarsflag til årsmøderne, et flot adgangstegn gældende for hele Sydslesvig og til alle de møder, man vil deltage i.

50 cent af de lidt forskellige entrépriser går til Danmarkssamfundet.

Dannebrogslaget, der blev sendt afsted fra friluftsmødepladsen i Flensborg søndag, landede langt herfra. Det tog turen helt til Sverige, hvor det landede i Skåne.

Flaget tilbagelagde en strækning på over 300 km luftlinje inden det blev fundet i den svenske by Tjörnarp. Finderfamilien meddelte den 17.6., at de havde fundet flaget i deres have, og efterfølgende fik de tilsendt en boggive.

Pressen

Mediedækningen har været fin. De enkelte møder har fået god omtale, men også informationer og artikler op til årsmødeweekenden har været med til at fokusere på vores store fest.

Flensborg Avis fik trykt en fin årsmødeudgave til søndagens friluftsmøder. Her kunne man allerede læse om de utallige møder, der var afholdt fredag og lørdag. Denne særudgave sendes også med mandagsavisen, der indeholder bidrag fra søndagens friluftsmøder.

Man kan finde flere billeder på www fla.de.

Zeit-ung har været særdeles aktiv og leveret stof til mange indslag på nettet og på deres side, samt været rundt ved en del møder.

Tak for det.

Årsmødeudgaven af KONTAKT kom den 24. maj 2017. Her kunne læses om weekendens begivenheder og officielle gæster, hvor flere allerede kom med et indslag her; om arrangementer op til årsmøderne; om årsmødeudvalgets arbejde; om årsmødeplakaten og kunstneren bag. Der var præsentation af enkelte fornyelser, korte kommentarer fra gamle sydslesvigere, der berettede om deres største årsmødeoplevelser og mange andre spændende artikler. Traditionelt indeholdte midtersiderne et detaljeret program, lige til baglommen. Årsmødekontakt var dermed også en fin blanding af

fornyelse og tradition.

Jeg har sagt det personligt, men endnu engang tak for det fine arbejde til Jette, Lisbeth og Klaus. Udvalget var meget tilfredse med årets udgave.

Evalueringsmødet

Vi mødtes på Slesvig Hus torsdag den 13. juli til vores sædvanlige evalueringsmøde.

Det var en invitation til alle interesserede; til alle, der havde lyst til at deltage og have indflydelse på det, der sker i udvalget – desværre var ikke så mange mødt frem som året før, men der blev alligevel diskuteret livligt frem og tilbage, givet gode råd til hinanden og ris og ros til årsmødeudvalget.

Kerstin Meinert fra Ejdersted Amt lagde ud med at fortælle om årsmøderne på Vestkysten. Tak fordi du indvilligede i at være den, der i år startede ud med et længere overblik fra et af de sydslesvigske områder.

Dernæst fulgte et tilbageblik fra udvalgets side, hvor vi netop var inde på vore fornyelser – deri blandt årsmødeflyeren, afregninger og frister, ansøgninger og balancen i de enkelte programmer – husk at aktivere de lokale børn og unge, vi fortalte om det fundne Dannebrog og kom med en stor tak til alle – også til vejrguderne, selvom det lige kiksede fredag eftermiddag.

Dernæst kunne de fremmødte komme til orde. Her gjorde Sundhedstjenesten blandt andet opmærksom på, at de gerne vil deltage og yde 1. hjælp, men at de store møder skal være opmærksomme på, at en "Ersthelfer" ikke nødvendigvis er nok. Det kan være, at der er brug for Sanitäter, ambulance og evt. læge. Man skal tage det op med det lokale "Ordnungsamt", da det afhænger af flere faktorer hvilket udstyr, der er brug for, alt efter belastning, redningsmuligheder og andet.

Husk at sørge for nok drikkevand – det er vigtigt med flere salgssteder og tilstrækkelige mængder – også til de optrædende og til musikerne.

Der var stor ros til friluftsmødet i Slesvig, der havde fornyet med at flytte ned til A.P. Møller Skolen. Optøget var længere, men det var en god og synlig tur, med mulighed for at støde til på halvvejen. Al begyndelse kræver evaluering og justering, og det ved jeg, at de allerede er i fuld gang med.

Der kom en opfordring: Benyt jer af efterskoler til underholdning, det skaber kontakter, er af høj kvalitet og giver mange unge mennesker gode oplevelser med hjem til Danmark.

Mødet sluttede med en opfordring til de fremmødte om at komme med forslag til det kommende årsmødes motto.

Projektgruppen lagde op til, at man brugte "Oplev Sydslesvig" som motto, med fokus på efterskolerne og deres tilbud.

Forening Norden har meldt ind, at de ønsker møde med udvalget, hvilket afholdes meget snart. Udvalget fik alt i alt gode input med, og fastholder, at det endelige motto for årsmøderne 2018 præsenteres ved landsmødet i november. Så er der noget at glæde sig til.

Afslutning og tak

Afslutningsvis skal der som altid lyde en stor tak til alle medvirkende og til alle dem, der gæstede Sydslesvig i løbet af weekenden.

Tak til hele embedsværket, der virkelig har ydet en kæmpe indsats for at få årsmøderne til at fungere så gnidningsfrit som muligt.

En særlig tak til vores kulturkonsulent Nina Lemcke. Tak til Katrin, Gaby, Jette, Lisbeth og Klaus for al jeres arbejde og den fantastiske opbakning, I har ydet til udvalget.

Tak til generalsekretær Jens A. Christiansen i forhold til debatmødet og invitationerne og kontakten til det officielle Danmark.

En speciel tak til udvalget for gode og konstruktive møder.

Vi er allerede i fuld gang med planlægningen til det kommende årsmøde, noget I som sagt alle vil høre mere om til landsmødet den 11. november.

Tak fordi I alle har været med til at forny og samtidig fastholde vore fantastiske årsmøder.

Velmødt 2018.

36 Beretning fra Billedsamlingsudvalget ved Erik Fredens

Billedsamlingsudvalget har hidtil levet en lidt upåagtet og anonym tilværelse, men dette er slut nu, for vi har haft et længere interview med SSFs nye dynamiske informationsarbejder Klaus Stausbøll, hvilket har resulteret i ikke mindre end tre artikler om bestyrelsens arbejde. Den første blev bragt i Kontakt torsdag den 20. april, og de øvrige følger senere. Vi håber, at den positive omtale her resulterer i større opmærksomhed omkring vores udvalg, især med henblik på de mange billeder, vi kan tilbyde.

Udlånsvirksomheden af kunstværker har i det forløbne år været stabil uden at være prangende. Vi har virkelig meget kunst ude på væggene i landsdelen, men vi har også en del stående ubenyttet i depotet, og det er jo ikke meningen. Vi opfordrer indtrængende til, at man henvender sig til os, hvis der er et ønske om fornyelse i lokalerne. Måske skulle I tage emnet op til drøftelse på jeres næste møde ude i lokalforeningerne.

Vi fik i efteråret foretaget en kvalificeret affotografering af det keramiske relief på det gamle Husumhus. Værket er aldrig blevet ordentligt dokumenteret pga. de vanskelige fotografiske adgangsforhold. Vi valgte derfor at lade Foto Raake udføre en professionel fotografering af relieffet, så vi fremover har et brugbart dokumentationsmateriale, som vi kan bruge ved flere lejligheder: Væggen kan dokumenteres, hvis den flyttes, og der går fliser itu, som skal rekonstrueres. Hvis vi finder et velegnet sted at flytte det hen til, så kan vi i planlægningsfasen slå billedet op på væggen med en projektor, for at registrere virkningen. Endelig har vi brugt affo-

tograferingen til årets kunstnerkort. Og her skal kvaliteten være i top. I Copy- og layoutafdelingen ligger vi nu inde med en 1. classes cd-rom.

Kunstnerkortet

Kunstnerkortet er i øvrigt SSFs julehilsen til nær og fjern, men det er ikke et julekort. Billedsamlingsudvalget er ofte blevet spurgt om, hvorfor vi ikke vælger julemotiver til kortet, men svaret her er, at det er SSFs ønske at sende et kort med et billede, der vækker eftertænkning, og som måske kan finde en plads på skrivebordet hos modtageren en rum tid efter, men ikke absolut med et julemotiv. Mange af kortenes motiver er hentet fra værker i SSFs billedsamling, som vi på denne måde får præsenteret for publikum; dette gælder især nyindkøbte værker. Nogle amter bruger da også kortet hele året rundt til f.eks. fødselsdagshilsener, og vi så da gerne, at mange flere amter benyttede kortet.

Julemærket 2016

”Jeg er 37 år gammel og ansat som grafiker på Flensborghus for SdU. I år blev jeg spurgt, om jeg havde lyst til at ”tegne” julemærkerne, og det havde jeg da. Min første impuls var, at jeg ville lave noget abstrakt, der virkede som helhed og i de enkelte mærker. Det gennemgående tema for julemærkerne i år er nok lys, der er noget, jeg associerer stærkt med juletiden, med stjernerne som de mest konkrete objekter”.

Sådan lyder ordene fra Christian Prasno, designeren af det sydslesvigske julemærke dette år. Det var med en vis spænding, at vi i Billedsamlingsudvalget afventede reaktionen på mærket,

når det blev præsenteret for offentligheden, for motivet er ikke så traditionelt, som det plejer at være. Nu er det lyset, farverne og især den dynamiske helhedsvirkning, der er i fokus. Og den er vi svært godt tilfredse med, for det er en udfordring for øjet, så det ikke kan lade være med at gå på opdagelse. Der er brudflader og billedoverlappende sammenhænge. Der er mærker med stærke signaler, og der er neutrale mærker. De støtter og befordrer hinanden. De spidse kanter afbødes af de bløde farveovergange. Da salget imidlertid har vist sig at være lavere i år, må vi erkende, at det er det traditionelle julemotiv, som især efterspørges, og vi er da også allerede nu i gang med at udvælge næste motivserie, der bliver juleeffekter i sin mere traditionelle form.

Igen i år er et af mærkerne udvalgt til julemærke pin, men vi har været nødt til at forhøje prisen til 8 euro, da produktionsomkostningerne er høje. Til gengæld har salget i år vist sig sløjt, så måske laver vi ingen pin til næste gang. Dette vil afhænge af, hvorvidt motivet er velegnet hertil.

Kunstindkøb

Det er to meget forskellige værker, vi i år har valgt at indkøbe, og vi er spændte på, hvordan de vil blive modtaget af eventuelle lånere. Malerne deltog begge to på kunstforeningens udstilling på Centralbiblioteket i oktober måned, hvor man havde lånt et enkelt værk af alle de deltagende kunstnere fra Grænselandsudstillingen i Aabenraa. Begge kunstnere er velkendte navne fra grænselandet. Det ene, af Jes Mogensen, er et stort abstrakt ekspressivt billedudtryk i formatet 80 x 120 cm (acryl på

lærred). Titlen er Batalje. Temaet er krigen i al sin gru, og det direkte afsæt er borgerkrigen i Syrien. Billedet er kompliceret, og det lader sig ikke umiddelbart hverken aflæse eller udrede, men i hele sit abstrakte univers fornemmes kamp og vold, som det kan udledes gennem komposition, form og farve. Det er spændende og ikke mindst udfordrende og et billede, man ikke bliver færdig med lige med det samme. Kunstneren fortæller, at han har været længe undervejs med det og bearbejdet mange lag oven på hinanden.

Helt modsat Jes Mogensens stil er Dan Thuesens billede. Motivet her er fra marsken, og det er holdt i en stram komposition i et realistisk formsprog i naturens bløde farver, i øvrigt flot koloristisk afstemt. Man fornemmer, hvor højt der er til himlen i marsken. Også dette billede er i stort format, 90 x 105 cm, olie på lærred. Titlen er Ny Frederikskog.

Man kan sige, at modsætningerne mødes med disse to værker, og som nu følges ad fremover, idet de allerede er lovet væk til Flensborg bysekretariat.

Vandreudstillingen med årsmødeplakater

Udlånes i år til SSF i Egernførde, hvor det først var planlagt, at den skulle hænge på rådhuset i byen, hvilket dog aflystes grundet brandfare. I stedet kommer den til at hænge på Jes Kruse Skolen. Her vil udstillingen være tilgængelig under årsmøderne. Hvor længe den vil kunne ses, vides endnu ikke, men det er ved at være en større samling rammer, nu 38 stk., da der hvert år finder en opdatering sted med den nyeste årsmødeplakat.

Donationer

Vi har igen i år været heldige at modtage kunstgaver. Det drejer sig om ikke mindre 8 originale værker fra en privat samling, alle udført af Sophie B. Jensen. Der er tale om 3 acrylmalerier med lokale motiver samt 3 farvekridt-tegninger - desuden 2 pennetegninger, alle indrammet og klar til udlån og ophængning. Der fulgte desuden en flot indrammet plakat med motivet Jomfru Ane. Værkerne er tiltænkt SSF ved Kay Clausens fraflytning af sin lejlighed i Flensborg. Kay Clausen boede i årene efter krigen med sin mor i Sophie B. Jensens lejlighed i Frisergade i Flensborg. Begge indlogeret som flygtninge. Vi er meget taknemmelige og ser frem til at finde velegnede vægge til værkerne.

Desuden fik vi for en uge siden et mindre keramisk relief udført af den velkendte sønderjyske kunstner Victor Kvederis, født 1909 i Flensborg, der har udført en del skulpturarbejder i landsdelen. Det blev skænket af Sven Kjems, der tidligere var gift med en søster til kunstneren. Værket forestiller et ungt par, kvinde og mand, udført i hvidt glaseret lertøj. Det er interessant, fordi der er et forstudie til det store relief, der nu i mange år har prydet gavlen på det gamle og nedlagte fritidshjem i Slesvig, der var ejet af SdU. Anders Kring oplyser, at de nye ejere under ingen omstændigheder vil ødelægge værket, men at det tværtimod er planen, at det skal indgå i den nye bygning. Hvis dette alligevel ikke er tilfældet, vil SdU blive informeret og få det leveret tilbage.

I 2013 og 2014 gennemførte Museum Sønderjylland og de slesvig-holstenske fredningsmyndigheder i fællesskab store udgravninger i Danevirkes Hovedvold ved Danevirke Museum. Udgravningerne er de mest omfattende udgravninger i Danevirkes voldsystem siden undersøgelserne i motorvejsbyggeriet op gennem Slesvig i 1970'erne, og de har vist, at volden endnu engang er betydeligt ældre end hidtil antaget. Havde forskere i årtier antaget, at de ældste volde måtte være anlagt omkring år 700 e. Kr., så har C 14-dateringer nu afsløret, at de første volde blev opført i sidste halvdel af 400-tallet. Men også opdagelsen af en port i volden og den store kampestensmur fra 700-tallet hører ligesom begyndelsen til Valdemar den Stores teglstensmur til de nye landvindinger i Danevirkeforskningen.

Danevirke Museum, der er placeret umiddelbart op ad porten gennem Danevirke, er det eneste sted, hvor Danevirkes historie bliver formidlet i samlet form. Dele af udstillingen er efterhånden mere end 25 år gammel, og med de nye forskningsresultater er det blevet mere end tydeligt, at den hverken modsvarer moderne krav til en udstilling eller formidler den aktuelle viden om fortidsmindet. Danevirke Museum har derfor igennem nogen tid arbejdet med planer om at etablere en ny udstilling. I den forbindelse er dateringen til 450-500 e.Kr. naturligvis et helt nyt og spændende perspektiv, der skal sættes fokus på. Voldanlæggets funktion som "Danmarks" sydgrænse skal føres flere hundrede år længere tilbage i historien og sættes i forbindelse med anglere, jyder og daners konflikter. Det er på dette tidspunkt, at danerne dukker op i forhistoriens dis og for første gang figurerer i romerske og frankiske skriftlige kilder.

Det ser derfor ud til at det første voldbyggeri skal ses i forbindelse med danernes rigsdannelse, Danmarks fødsel. Endnu engang et vidnesbyrd om, hvor væsentligt en andel Sydslesvig har i Danmarkshistorien.

Udviklingen af udstillingen vil bygge på det tætte samarbejde, der er opstået mellem Danevirke Museum, Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev og det slesvig-holstenske Archäologisches Landesamt, der sammen har forestået udgravningerne i volden. Folketingets Sydslesvigudvalg har velvilligt allerede bevillet den første million kroner til projektet. De bevilligede midler dækker dog ikke behovet for økonomisk støtte, og der arbejdes fortsat med at finde de nødvendige midler til at kunne gennemføre udstillingsprojektet.

Verdenskulturarvs-ansøgningen

Desværre blev vores store transnationale vikingetidsprojekt ikke optaget på UNESCOs liste over verdenskulturarv. Men kommissionen nærede ikke tvivl om, at både Danevirke og Hedeby er værdige til at indtage en plads på listen. Landet Slesvig-Holsten / Tyskland søger nu alene om at få Danevirke og Hedeby optaget på listen. Først i foråret lå den nye ansøgning på bordet.

Det digre værk med titlen "The Archaeological Border Landscape of Hedeby and the Danevirke" nåede at få et forord med af daværende kulturminister Anke Spoorendonk.

Og også denne gang har museumsinspektøren været inviteret med i forbundslandet Slesvig-Holstens arkæologiske ekspertgruppe og deltaget i arbejdet med at formulere ansøgningen.

Efter den internationale museumskommissions ICOMOS' inspektionstur her i efteråret, kan vi forhåbentlig forvente en positiv indstilling i løbet af sommeren 2018.

Konserveringen af Valdemarsmuren

År 2008 forsøgte fredningsmyndighederne at konservere de synlige rester af kong Valdemar den Stores teglstens mur. Den omfattende og meget dyre konservering har dog kun til dels båret frugt. Muren tager fortsat skade, især i vinterhalvåret, hvor skiftende frost- og tørperioder er hårde ved det middelalderlige murværk. Murstenene knækker og mørtel bliver vasket bort i slud og regn.

Både Slesvig-Flensborg Amt og Landsregeringen er indstillet på at afsætte et større pengebeløb til teglstensmurens konservering. Amtet har hyret et firma med speciale indenfor restaureringsopgaver for at finde frem til, hvad der skal til for at stoppe murens forfald.

Skole og museum

Med den nye danske skolereform er der kommet ekstra fokus på museet i skolen. Det mærker vi også hos os i form af stigende antal henvendelser fra skoler, der er interesserede i et decideret skoleprogram.

Det forsøger vi så vidt muligt med vores tilgængelige ressourcer at imødekomme ved at tage udgangspunkt i museets formidling. Men det, den såkaldte "Åbne Skole" ønsker, er ikke kun en guidet tur langs med volden eller en rundgang i udstillingerne. Skolernes lærekræfter spørger ind til sæt af færdigt udarbejdede undervisningsmidler, der er tematiseret omkring emner som identitet, grænser og mindretal.

Med dette udgangspunkt har vi fået hjælp af Skoleforeningens konsulent for undervisningsmidler Kirsten la Cour. Sydslesvigsk Museumsforening har støttet projektet, og Grænseforeningen har hjulpet med at finde fondsmidler, således at vi sammenlagt har modtaget 9000 euro. Disse er blevet brugt på at aflønne vores ellers frivillige medarbejder dr. Lisbeth Bredholt Christensen til, i samarbejde med museumsinspektøren, at udarbejde nogle foreløbige tilbud og vejledninger til skolernes 7.-9. klasse-trin. Desuden har vi været samarbejdspartnere i et mindre Interreg-projekt om landsdelens skolars museumsbesøg.

Vi hjælper, hvor vi kan med at tilrettelægge skoleklassernes besøg i Sydslesvig og tilbyder at komme med forslag til undervisningsforløb f.eks. i forbindelse med lejrskoleophold i landsdelen.

Det er en stor udfordring at udarbejde undervisningsmidler, og vi ser frem til et øget samarbejde med mindretallets institutioner for at kunne løfte opgaven og sammenfatte / udarbejde et skolemateriale, som indeholder, hvad vore organisationer eksplicit ønsker at formidle om mindretallet til skolerne nord og syd for grænsen.

Løbet mellem havene

Stafetløbet tværs over vores landsdel fra Husum i vest til Damp i øst fandt sted i juni måned. Som i de tidligere år var det etapeskift i vores arkæologiske park. 800 løbere overdrog stafetten til afløseren her, og der var sædvanligvis godt med tilskuere og medhjælpere for at heppe på idrætsfolkene og for at hjælpe med at gennemføre løbet. Et virkelig flot arrange-

ment, der også i år gav mange fremmødte lejlighed til at forbinde idræt med historie.

Kort og langt

Museet kan efterhånden se tilbage på et årelangt godt og frugtbart samarbejde med det lokale turistbureau Ostseefjord - Schlei.

Fællesmålet er at gøre reklame for vores landsdel og områdets seværdigheder, herunder selvfølgelig især de historiske lokaliteter, der hvert år tiltrækker et stort antal gæster. Vi er gået sammen om at genudgive et turistkort over nærområdet Danevirke – Hedeby.

Nu kan man igen finde rundt og træde stille stier og veje, lige fra Egernførde i øst til Hollingsted i vest langs med voldstrækninger og runesten. Giv tid - og tag det lidt med ro, lyder turistbureauets opfordring til turisterne. Og med det nye vandrekort er der noget at tage fat på for "stavkarle", cyklister og selvfølgelig også for de lidt mere travle bilister.

Det ukendte Danmark

Var et program om vikingetiden, hvor arkæologer fortalte om fund og begivenheder fra Slesvig. Museumsinspektøren fortalte om Danmarks formentlig ældste kirkeklokke, der blev fundet i Hedeby havn formentlig i forbindelse med Ansgars missionsvirksomhed og landets første kirke.

Programværterne Sisse Fisker og Mark Stockholm førte gennem programmet. Et panel med bl.a. kendissen Søren Ryge og museumsleder Lennart Madsen medvirkede som jurorer, og der blev diskuteret, hvilken fortælling, der er med til at gøre vores land lidt større. Det blev

Hedeby, for denne betydningsfulde lokalitet kan man selvfølgelig ikke komme udenom, når vi snakker vikingetid i Danmark.

Kanonskud og familiefest

Som i tidligere år inviterede Danevirke Museum venner og gæster til familiefest. Her havde man mulighed for at hilse på og komme tæt på vikingerne fra "Opinn Skjold", der havde slået lejr ved Danevirkes volde i weekenden den 12. og 13. august. Der var gratis entre til museets udstillinger begge dage.

Der blev tændt lejrbrål, og alle var velkomne til at medbringe deres egen picnic. Vejruderne var på ingen måde med os. Det styrtede ned det meste af dagene. Alligevel lykkedes det for de tapre 1864-veteraner at affyre forladerkanonen. Salutskuddene bragede ørebedøvende til stor moro for den mindst ligeså tapre skare af tilskuere, der var mødt frem. Jeg må sige, at de uldne uniformsjakker tager godt fra mod regn. Og så var det en stor trøst, at det nordfrisiske band "Ukuleila" optrådte med et særdeles underholdene musikprogram bestående af en blanding af gammelkendte, nye, samt egne sange indenfor i tørvejr lørdag aften.

42 Beretning fra Det Humanitære Udvalg ved Leif Volck Madsen

Efter sommerferien er det første initiativ, der udgår fra det humanitære udvalg, altid invitationen til alle ledere af vore ældreklubber og deres medhjælpere til at deltage i en udflugt, hvor alt for en gangs skyld er betalt for dem.

Det skal forstås som en tak for det store arbejde, de uden vederlag yder i deres klubber rundt om i landsdelen, og ældreklubberne udgør stadig en meget vigtig del af det danske arbejde i Sydslesvig. Her bliver man lokalt enige om, hvor tit man vil mødes, og hvad man vil mødes om. Har man behov for bare at komme sammen og klönschnacke, så gør man det. Men afhængig af antallet af klubmedlemmer, kan man også blive enige om at ville lave noget sammen, fx. arbejde frem mod en basar eller organisere en lille udflugt. Der er frit valg på alle hylde, men tog vore ledere ikke ansvaret for at få indbudt til møder og sammenkomster, ja, så var der ikke noget fællesskab. Derfor prøver vi på at starte sæsonen med en rigtig god tur, og det er da også en stor glæde for os at se, at rigtig mange fra hele landsdelen tager imod indbydelsen.

Spændende ture, udflugter og fester

Den 31. august var der tilmeldt 64 deltagere. Vi kørte til julemærkehjemmet i Kollund, hvor vi blev vist rundt og fik fortalt om institutionen af de unge mennesker selv, der tydeligvis var glade at vise hjemmet frem. Efter en times rundvisning serverede de derefter en økologisk korrekt frokost, der heldigvis ikke kun var økologisk, men også lækker! Fra Kollund gik turen til Dybbøl og ad bagvejen fra skanserne ned til Sønderborg by - en meget flot tur, der meget kan anbefales, og som mange ikke kendte og derfor nød. Ved Sandbjerg Slot blev der tid til

en spadseretur i parken, før vi nød et dejligt kaffebord i Ballebro Færgeskro, og derfra gik turen tilbage til Flensborg.

Der var i år ikke behov for en gentagelse af forårets tur til Moesgaard i Aarhus, da den tur ikke havde været helt udsolgt.

Men amterne på Vestkysten havde igen fundet anledning til at markere årets Spil-dansk-dag ved at invitere amternes seniorer til Frederiksstad, hvor børnene fra 4 danske skoler gav stor offentlig koncert på torvet.

Amtsfesterne for seniorer i Gottorp/Rendsborg-Egernførde samt Flensborg by og amt blev også afviklet i oktober i Flensborg og Slesvig. Det er utroligt populære sammenkomster med dejlige kaffeborde, god underholdning og en hyggelig stemning. Der skal lyde en stor tak til sekretariatene for det store arbejde, de investerer i disse sammenkomster.

Foredrag

Så lidt om de mange foredrag, der har været indbudt til i årets løb.

Den **21. september** fortalte skovrider Inge Gillesberg fra Gråsten skovdistrikt om Naturstyrelsens arbejde i og omkring de danske skove, hvor man altid forsøger at varetage både naturens og offentlighedens interesser.

Den **12. oktober** berettede museumsinspektør Per Ethelberg fra Haderslev Museum om "Anglerne, deres storhed, fald og udvandring." Det blev en spændende beretning om alt det, de rette fagfolk kan få ud af at kigge ned i stolpehuller. Det var utroligt!

Den **16. november** tog en historiker Ole Nielsen fra Vemmelev os med på en rundtur til Herregårde i både Nord- og Sydslesvig, og vi blev oplyst om, at Herregårde ikke nødvendigvis er slotslignende anlæg, men det kan også være ret så beskedne gårde, der dog alle har haft kongelige privilegier før 1660.

Og årets sidste arrangement, der skulle have budt på julehygge med folkemusikgruppen SVØBSK, var nær ved at blive alt andet end hyggelig, idet det ved middagstid samme dag gik op for os, at Svøbsk havde helt andre planer end at synge for os. Vi troede ... og de mente ... og så havde vi hver især ikke været opmærksomme på at få de sidste formaliteter i orden. Men Viggo Petersen på bysekretariatet handlede hurtigt; før noget som helst andet kontaktede han Moin-Mojn'erne fra Flensborg, og de havde heldigvis tid og lyst til at springe ind, og det gjorde de aldeles strålende, så vore mange gæster kunne sidst på eftermiddagen gå hjem med den gode julestemning, vi havde lovet dem.

Forårsprogram 2017

Med årsskiftet 2016/17 gik vi ind i jubilæumsåret for reformationen 1517, hvorfor vi da også straks den **11. januar** gik til bords med Luther og Jacob Ørsted. Sidstnævnte havde for nylig taget sig for at oversætte Luthers berømte bordtaler til moderne dansk, og dermed præsenterede han sider af den gamle reformator, som nok var ukendte for de fleste, og bestemt heller ikke alle var for sarte, fromme øren. Det var middelaldermennesket Luther for fuld udblæsning - og det var ikke kedeligt!

I **februar** fik vi derefter en fantastisk rejse gennem århundrederne på den sønderjyske del af Hærvejen sammen med vor generalkonsul Henrik Becker-Christensen, og det var en tur, som de særdeles mange tilhørere ganske øjensynligt var meget begejstrede for.

I **marts** kastede professor Ove Korsgaard fra Danmarks Institut for pædagogik og uddannelse lys over afviklingen af det landbrugs-samfund, der havde været mere eller mindre intakt i Danmark indtil 2. verdenskrig. Han gjorde det ved at berette om sin egen og sin slægts historie på Limfjordsøen Mors. Også det var en strålende og tankevækkende eftermiddag på Flensborghus.

I det hele taget bød dette forår på en perlerække af spændende foredrag. For det næste i rækken i **april** var en fascinerende beretning om Martin Spangsberg, denne esbjergenser, der i begyndelse af 1700-tallet hjalp Vitus Bering fra Horsens og Tsar Peter den Store med at finde ud af, hvor langt der var fra den ene ende af Sibirien til den anden. Det var en fantastisk historie, som Birger Kledal fra Esbjerg fortalte, og i forlængelse af foredraget viste han den TV-dokumentarfilm, som han havde været med til at producere til dansk TV om denne i øvrigt ret ukendte opdagelsesrejsende.

Og så rundede vi forårets foredragsrække af med nok en dokumentarfilm, nemlig Martin Tiefensees meget smukke og stemningsfulde film om Rudbøl Sø og de mennesker, der gennem generationer har levet i dette amfibiske landskab, der er næsten lige så meget vand som land.

Fantastisk fotograferet på højt professionelt niveau og medrivende fortalt og dertil - i lige grad - tilgængelig for dansk- og tysksprogede tilskuere.

Biffen

Der har også været en hel del, der er blevet glade for muligheden for at se nogle af "Biffen"s gode film om formiddagen. Derfor viste vi i efteråret den danske film 'Guldkysten', og her i foråret stod 'Nogle Hus Spejl' på programmet. Den blev vi nu desværre nødt til at aflyse, men den bringer vi så i stedet for her til efteråret.

Vandringer i grænselandet

Nogle virkelig populære tilbud til vore seniorer er Vandringer i grænselandet. De startede for mere end 20år siden på Torben Kvists initiativ; han havde mange års aktivt spejderliv og lige så mange år med fodsport bag sig, og han ledede i mange år turene både nord og syd for grænsen.

Men heller ikke han har jo kunnet undgå at blive ældre, og nu har han opgivet turene. Jeg blev troldmandens lærling for 10 år siden, og i Gregor og Angelika fra Hanved har vi fået nye gode førerhunde. 8 ture er det blevet til i år - 4 i efteråret og 4 i foråret, og interessen for at deltage er heldigvis ikke aftaget. Vi har stadig omkring 25 - 30 med på turene, med mindre da vejret er eller tegner til at blive helt elendigt.

Højskoleophold

Forårets højdepunkt for det humanitære udvalg vil mange nok mene altid er højskoleopholdet, som i år igen var henlagt til Nørre Nissum

Seniorhøjskole i uge 10. 45 drog af sted herfra og fordelte sig nogenlunde ligeligt på 3 kurser: Et med vægten lagt på kultur og industri langs Vesterhavet; et aktiv-kursus med vandringer langs fjord, hav og i skov; og endelig et om europæisk politik. Alle vore deltagere var særdeles tilfredse med netop det kursus, de havde valgt, og Nørre Nissum er i det hele taget et sted, hvor det er meget svært at finde noget at være utilfreds med. Limfjordsegnen er jo fantastisk flot, skolen særdeles velindrettet, værelserne er gode, maden i top - og undervisningen er på et højt niveau. Der var i år plads til alle, der havde lyst til at være med, og takket være velvilje fra mange fonde, som vi henvender os til for at få støtte til netop dette formål, kunne udvalget igen i år give betragtelige tilskud, så prisen blev endog særdeles rimelig.

Der var kun ét minus ved dette arrangement, og det var, at deltagerne ikke kunne være med til teaterforestillingen Showtime med Finn Nielsen på Flensborghus om eftermiddagen den 9. marts. Disse eftermiddagsforestillinger er jo i høj grad et tilbud til pensionistgruppen i Sydslesvig - der er jo ikke så mange andre, der har tid til at gå i teatret på det tidspunkt -, og nu var vi draget nordpå med 45 af slagsen! Det var uheldigt, men det er ikke altid, at vi kan vælge datoer selv, og det kunne vi altså ikke her! Desuden blev forestillingen slet ikke så dårligt besøgt.

Værestedet

Om Værestedet, dette uformelle mødested hver tirsdag på Flensborghus, er der ikke så meget at sige. De ca. 20-25 personer, der jævnligt besøger stedet for at hygge sig, spille kort

eller billard, klarer sig selv, køber det ind, der skal købes, og aftaler hvad der skal aftales. Udvalget nøjes med hver anden uge at kigge forbi for at høre, om der er noget, vi kan hjælpe med. Det går, så vidt vi kan se det, rigtig fint!

Seniordans

Seniordans er også noget, der har været tilbudt i rigtig mange år, og det har i alle årene været Signe og Anders Schaltz Andersen, der har ledet dansen. Nu må vi desværre se i øjnene, at vi ikke længere vil kunne tilbyde denne aktivitet. Allerede sidste år opstod der usikkerhed, om vi ville kunne fortsætte. Så lod Signe og Anders sig overtale til endnu et efterår, men efterhånden blev det tydeligt, at helbredet endegyldigt satte stoppe for løjerne. Signe havde simpelthen for ondt i bentøjet, til at kunne fortsætte med at stå og danse så længe. Så nu har de endegyldigt sagt stop. Danserne var "zu Tode betrübt", men så kom Inger Marie Christensen og Elke Christesen og tilbød, at de gerne ville instruere lette folkedanse. Det har vi så gjort i foråret 2017, og det fortsætter vi også med til efteråret. Med de gode instruktører får vi nok med tiden lært de undertiden ganske komplicerede trin og danse, - og det er faktisk også en ganske fornøjelig måde at få motion på!

Apropos motion: Edel Linke har udvidet sit tilbud om gymnastiske udfoldelser med en gang 'stolegymnastik'; det foregår i pensionistboligerne i Nerongsallé.

Russiskundervisning

Kirsten Jensens russiskundervisning fortsætter også, men nu som en studiekredsvirksomhed og ikke længere i voksenundervisningens regi.

Støttekredsen ved Ældrecentret fortsætter ufortrødent med at assistere centrets personale overalt, hvor der er brug for det. Det betyder, at der faktisk tilbydes centerets mange beboere underholdning og aktiviteter hver eneste dag, og det er de glade for.

Til slut kan jeg oplyse, at det humanitære udvalg har fået et nyt medlem, idet Lis Hansen, der var repræsentant for Aktive Kvinder i Sydslesvig ønskede at udtræde af udvalget. I stedet for Lis Hansen har de aktive kvinder udpeget Bente Petersen, Flensborg, som ny repræsentant.

Endelig skal der lyde en stor tak til Susanne Schießl på bysekretariatet, som for et års tid siden overtog arbejdet som udvalgets sekretær. Tak for dygtigt, godt og fornøjeligt samarbejde.

STATISTIKKER

Medlemstal
Medlemsbevægelser
Alderspyramider
Mødestatistik
**De tilsluttede organisationers
medlemsstatus**

Medlemstal 2016

	01.01.16	01.04.16	01.07.16	01.10.16	31.12.16	01.09.17
Flensborg by	4.227	4.210	4.203	4.221	4.240	4.182
Flensborg amt	3.313	3.277	3.317	3.361	3.370	3.493
Sydtønder amt	1.273	1.280	1.272	1.270	1.260	1.261
Husum amt	1.071	1.051	1.062	1.142	1.117	1.123
Ejdersted amt	494	492	494	493	488	492
Gottorp amt	1.796	1.789	1.806	1.886	1.881	1.982
Rendsborg/Egernførde amt	1.523	1.530	1.531	1.523	1.568	1.616
Sydslesvig i alt	13.697	13.629	13.685	13.896	13.924	14.149
Friserne	619	613	615	618	618	626
I alt	14.316	14.242	14.300	14.514	14.542	14.775

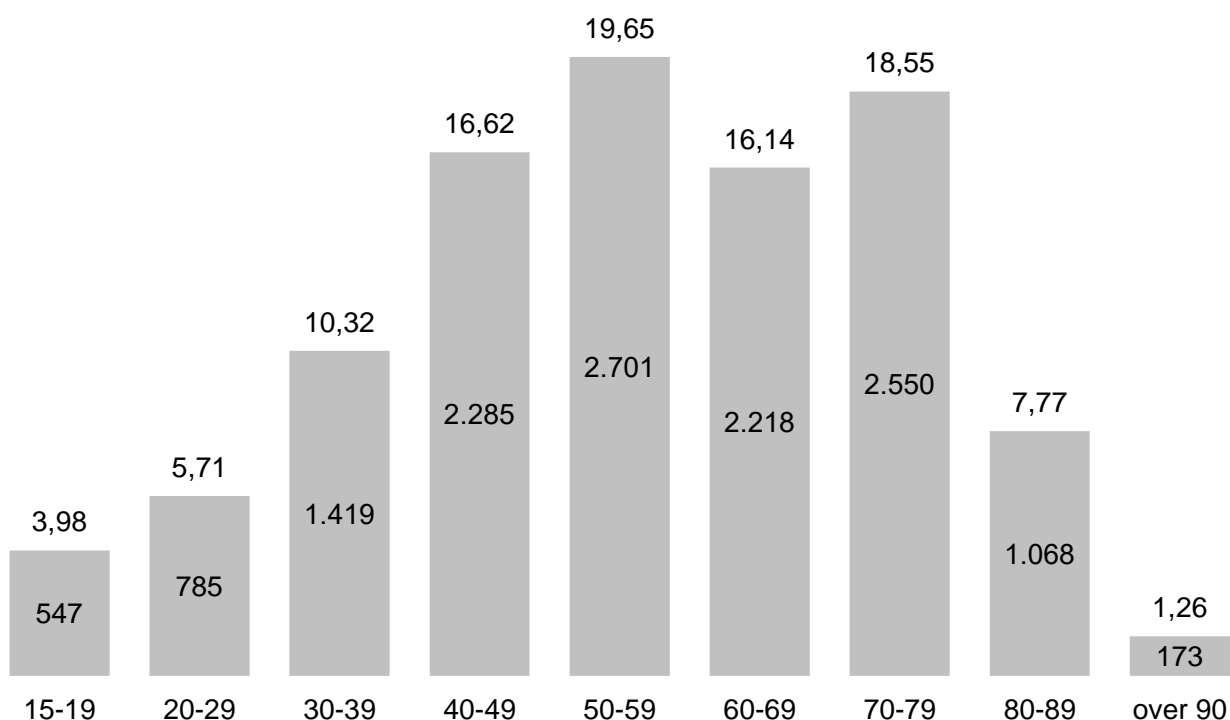
Medlemsbevægelser 2016

	Medlemstal 01.01.2016	Nyoptagelser	Tilflyttere	Tilgang i alt	Frarflyttet distriktet	Frarflyttet landsdelen	Flyttet til andre amter	Afgået ved døden	Udmeldt	Afgang i alt	Difference 2016	Medlemstal 31.12.2016
Flensborg by	4.227	217	85	302	64	6	31	37	151	289	13	4.240
Flensborg amt	3.313	202	79	281	35	4	40	38	107	224	57	3.370
Sydtønder amt	1.273	65	5	70	1	1	6	14	61	83	-13	1.260
Husum amt	1.071	111	0	111	5	0	5	10	34	54	57	1.128
Ejdersted amt	494	44	2	46	3	0	6	7	36	52	-6	488
Gottorp amt	1.796	187	25	212	17	1	14	22	73	127	85	1.881
Rendsborg/Egernførde amt	1.523	130	7	137	4	0	14	3	71	92	45	1.568
Sydslesvig i alt	13.697	956	203	1.159	129	12	116	131	533	921	238	13.924
Friserne	619	8		8				4	5	9	-1	618
I alt	14.316	964		1.167				135	538	930	237	14.542

Antal børn under 15 år i forbindelse med husstandskontingent pr. 08.09.17

Flensborg by	251
Flensborg amt	456
Sydtønder amt	156
Husum amt	203
Ejdersted amt	64
Gottorp amt	391
Rendsborg/Egernførde amt	387
I alt	1.908

Alderspyramide - SSF medlemmer pr. 14.09.2017

Bemærk: Tallene i søjlen er de faktuelle tal. Værdien over søjlen gengiver den procentvise fordeling.

Mødestatistikker årsbasis 2016

	2016	2016	2015	2015
	antal møder	antal deltagere	antal møder	antal deltagere
SSF Flensborg By				
1. Amtsfester, amtstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	5	323	3	194
2. Distriktsgeneralforsamlinger	8	256	9	219
3. Foredrag - lysbilleder/film	11	578	6	316
4. Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	10	736	13	598
5. Adventsmøder/julemøder	8	865	8	776
6. Lottoaftener	9	927	9	848
7. Plattysk teater	1	85	1	92
8. Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	49	334	50	366
9. Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	2	199	2	206
10. Udflugter til Danmark	5	165	5	157
11. Udflugter i Sydslesvig og sydpå	7	209	4	152
12. Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	2	30	1	5
13. Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	47	2.352	55	2.116
14. Årsmøder	5	916	6	811
I alt	169	7.975	172	6.856

		2016	2016	2015	2015
SSF Flensborg amt		antal møder	antal deltagere	antal møder	antal deltagere
1.	Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	22	373	48	398
2.	Distriktsgeneralforsamlinger	20	321	19	382
3.	Foredrag - lysbilleder/film	5	138	5	172
4.	Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	176	6.568	132	5.401
5.	Adventsmøder/julemøder	15	357	14	439
6.	Lottoaftener	7	815	8	866
7.	Plattysk teater	0	0	1	19
8.	Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	58	346	49	322
9.	Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	10	75	12	125
10.	Udflugter til Danmark	4	134	9	252
11.	Udflugter i Sydslesvig og sydpå	12	215	10	215
12.	Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	9	65	6	15
13.	Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	35	1.062	24	1.402
14.	Årsmøder	14	2.090	15	1.948
I alt		387	12.559	352	11.956

		2016	2016	2015	2015
SSF Sydtønder amt		antal møder	antal deltagere	antal møder	antal deltagere
1.	Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	2	154	2	136
2.	Distriktsgeneralforsamlinger	9	164	8	178
3.	Foredrag - lysbilleder/film	6	226	7	179
4.	Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	12	544	16	688
5.	Adventsmøder/julemøder	8	286	8	356
6.	Lottoaftener	16	2.155	15	1.855
7.	Plattysk teater	0	0	0	0
8.	Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	78	621	84	512
9.	Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	0	0	0	0
10.	Udflugter til Danmark	24	512	26	588
11.	Udflugter i Sydslesvig og sydpå	26	516	31	412
12.	Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	6	211	6	136
13.	Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	32	408	34	412
14.	Årsmøder	3	1.250	3	1.200
I alt		222	7.047	240	6.652

		2016	2016	2015	2015
		antal møder	antal deltagere	antal møder	antal deltagere
SSF Husum amt					
1.	Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	6	92	6	88
2.	Distriktsgeneralforsamlinger	5	84	5	89
3.	Foredrag - lysbilleder/film	1	36	2	29
4.	Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	17	795	15	833
5.	Adventsmøder/julemøder	8	531	7	465
6.	Lottoaftener	4	286	4	301
7.	Plattysk teater	0	0	0	0
8.	Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	74	786	75	801
9.	Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	53	675	54	690
10.	Udflugter til Danmark	3	49	2	61
11.	Udflugter i Sydslesvig og sydpå	2	94	3	106
12.	Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	4	126	5	134
13.	Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	128	1.755	130	1.760
14.	Årsmøder	5	695	5	707
I alt		310	6.004	313	6.064

		2016	2016	2015	2015
		antal møder	antal deltagere	antal møder	antal deltagere
SSF Ejdersted amt					
1.	Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	4	94	2	75
2.	Distriktsgeneralforsamlinger	4	58	4	62
3.	Foredrag - lysbilleder/film	4	57	5	71
4.	Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	11	192	13	227
5.	Adventsmøder/julemøder	2	106	3	154
6.	Lottoaftener	0	0	0	0
7.	Plattysk teater	0	0	0	0
8.	Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	12	84	13	82
9.	Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	2	57	3	89
10.	Udflugter til Danmark	2	52	1	29
11.	Udflugter i Sydslesvig og sydpå	1	16	2	41
12.	Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	11	391	1	38
13.	Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	14	442	19	603
14.	Årsmøder	2	253	2	585
I alt		69	1.802	68	2.056

	2016 antal møder	2016 antal deltagere	2015 antal møder	2015 antal deltagere
SSF Gottorp amt				
1. Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	5	408	4	344
2. Distriktsgeneralforsamlinger	19	326	19	342
3. Foredrag - lysbilleder/film	16	257	15	242
4. Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	209	2.062	176	1.842
5. Adventsmøder/julemøder	19	502	14	456
6. Lottoaftener	8	341	7	388
7. Plattysk teater	0	0	0	0
8. Dagligstuemøder/bestyrelsesmøder distrikter	1	12	4	61
9. Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	2	326	2	317
10. Udflugter til Danmark	4	178	2	67
11. Udflugter i Sydslesvig og sydpå	11	181	10	146
12. Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber	3	53	4	44
13. Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (f.eks. caféeftermiddag, børneeftermiddag)	20	447	16	342
14. Årsmøder	9	3.821	8	2.922
I alt	326	8.914	281	7.513

	2016 antal møder	2016 antal deltagere	2015 antal møder	2015 antal deltagere
SSF Rendsborg-Egernførde amt				
1. Amtsfester, amtsstillidsmandsmøder og amtsgeneralforsamlinger	4	171	2	47
2. Distriktsgeneralforsamlinger	8	131	8	138
3. Foredrag - lysbilleder/film	7	99	7	143
4. Distriktsfester, medlemsmøder m. underholdning, amatørteater, musikaftener	25	1072	20	1280
5. Adventsmøder/julemøder	11	1003	10	860
6. Lottoaftener	10	816	12	954
7. Plattysk teater				
8. Bestyrelsesmøder, (dagligstuemøder)	39	256	41	272
9. Møder for de ældre (ikke ældreklubarrangementer)	11	154	11	272
10. Udflugter til Danmark	6	199	5	187
11. Udflugter i Sydslesvig og sydpå	6	135	7	182
12. Besøg hos/fra venskabskredse/fadderskaber			1	48
13. Andre aktiviteter/kreative tiltag/arrangementer (fx café, børneefterm.)	204	2506	210	2207
14. Årsmøder	6	2056	7	2325
I alt	337	8598	341	8915

De tilsluttede organisationers medlemsstatus

Forening	Medlemmer				
	2012	2013	2014	2015	2016
Borgerforeningen	221	220	191	195	210
Dansk Erhvervsforening i Sydslesvig	127	120	114	100	101
Dansk Kirke i Sydslesvig	6.290	6.214	6.147	6.147	5.868
DSH - Aktive Kvinder	600	536	495	461	407
Den slesvigske Kvindeforening	726	726	690	675	663
Duborg-Samfundet	Kan ikke gøres op	Kan ikke gøres op	Kan ikke gøres op	Kan ikke gøres op	Kan ikke gøres op*
Flensborg danske Journalistforening	32	32	35	34	38
Foreningen NORDEN - Sydslesvig Afdeling -	354	386	340	320	300
Fælleslandboforeningen for Sydslesvig	264	258	256	252	252
Gamles Værn	115	120	ikke oplyst	74	61
Harreslev Amatørscene	66	57	ikke oplyst	ikke oplyst	ikke oplyst
Hejmdal Blæseorkester	53	53	45	43	43
Historisk Samfund - Sydslesvigs Amtskreds -	115	115	115	115	83
Sct. Georgs-Gildet Flensborg	37	43	43	39	38
Slesvigsk Kreditforening	1.286	1.264	1.275	1.173	1.141
Sprogforeningen i Sydslesvig	626	665	619	606	682
St. Knudsgildet Flensborg	83	79	ikke oplyst	74	77
Sydslesvigs danske Kunstforening	224	226	232	204	198
Sydslesvigs Museumsforening	97	90	86	96	93
Sydslesvigsk Selvhjælp (SSH)	109	105	105	108	123
Sønderjysk Arbejder Forening (SAF)	68	62	61	73	73
Slesvig Folkekor	26	26	23	20	nedlagt**
Torsdagskoret	34	36	27	24	23

Sydslesvigsk Forening e. V.

Revideret regnskab 2016

Budget 2017

Budget 2018

Godkendt af
SSF's hovedstyrelse
den 14. marts 2017

Ledelsespåtegning

Forretningsudvalget har dags dato behandlet og godkendt årsregnskabet for 2016 for Sydslesvigsk Forening e.V.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger for foreninger og organisationer mv., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling per 31. december 2016 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler, ligesom det er vores opfattelse, at vi har taget skyldige økonomiske hensyn ved foreningens forvaltning. Det er endvidere ledelsens opfattelse at foreningen har opfyldt de mål, som har været forudsætningen for de modtagne tilskud fra forskellige tilskudsgivere, herunder navnlig den danske stat. Vi kan derfor bekræfte, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med forudsætningerne for de givne tilskud, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler samt at tilskudsbetingelserne er opfyldt og at de indgåede aftaler om mål og aktiviteter er opfyldt.

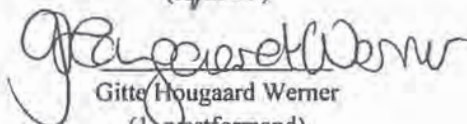
Der er ikke efter balancedagen indtruffet betydningsfulde hændelser, som vurderes at have væsentlig indflydelse på bedømmelse af årsregnskabet.

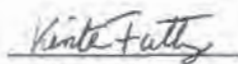
Årsregnskabet indstilles til hovedstyrelsens godkendelse den 14. marts 2017.

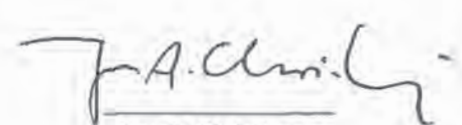
Flensborg, den 2. marts 2017

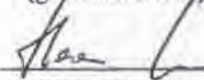
Sydslesvigsk Forenings forretningsudvalg

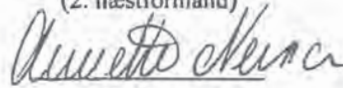

Jon Hareon Hansen
(formand)

Gitte Hougaard Werner
(1. næstformand)

Kirsten Futtrup
(1. bisidder)

Jens A. Christiansen
(generalsekretær)

Steen Schröder
(2. næstformand)

Annette Neumann
(2. bisidder)

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS PÅTEGNING

Revisionspåtegning på årsregnskabet

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Sydslesvigsk Forening e.V. for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter ”Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer mv., der modtager støtte fra Sydslesvigudvalget”.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, idet revisionen udføres på grundlag af bestemmelserne i ”Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer mv., der modtager støtte fra Sydslesvigudvalget”. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet”. Vi er uafhængige af Sydslesvigsk Forening e.V. i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA’s Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold i årsrapporten

Foreningen har som bilag til årsregnskabet, på side 36-49, vedlagt uddybende specifikationer af resultatopgørelse præsenteret efter formål. Disse specifikationer er ikke underlagt revisionen af årsregnskabet.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der i alle væsentlige henseender er rigtigt, dvs. udarbejdet i overensstemmelse med Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere Sydslesvigsk Forening e.V.’s evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere Sydslesvigsk Forening e.V., indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsskik, jf. ”Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer mv., der modtager støtte fra Sydslesvigudvalget”, altid vil afdække væsentlig

fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionsetik, jf. ”Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer mv., der modtager støtte fra Sydslesvigudvalget”, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion.
- Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af Sydslesvigsk Forening e.V.'s interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at Sydslesvigsk Forening e.V ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsesberetningen omfatter ligeledes målrapporteringen.

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen og målrapporteringen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen og målrapporteringen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen og målrapporteringen. I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og målrapporteringen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen og målrapporteringen er væsentligt inkonsistente med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen og målrapporteringen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen og målrapporteringen.

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

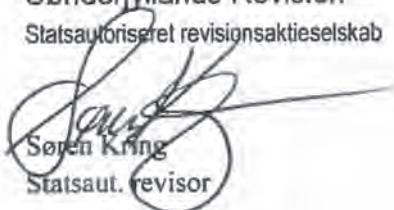
Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

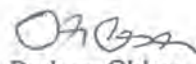
Padborg, den 2. marts 2017

Flensborg, den 2. marts 2017

Sønderjyllands Revision
Statsautoriseret revisionsaktieselskab

H.P.O. Wirtschaftspartner

Søren Kring
Statsaut. revisor

Barbara Ohlsen
Steuerberaterin

Regnskabs- og revisionsudvalgets beretning

Sydslesvigsk Forenings årsregnskab for 2016 er revideret. På et møde den 2. marts 2017 fik Regnskabs- og revisionsudvalget forelagt det reviderede regnskab, og udvalget har konstateret, at regnskabet 2016 er opstillet jf. bogholderiets tal. Revisionen har fremlagt deres bemærkninger til førnævnte årsregnskab, og Regnskabs- og revisionsudvalget har gennemgået regnskabet.

- Ledelses- og styringsredskaberne følges op. Der finder rutinemæssig opfølgning på budget og økonomi sted, således at ledelsen løbende orienteres om budgetudviklingen.
- En nedskrivning hhv. opskrivning af SSFs værdipapirer betragter vi som værende "vores" formue og resultatet uvedkommende.
- Regnskabs- og revisionsudvalget anbefaler, at SSF også frem over satser på spare-tiltag, øgede indtægter og andre tilskud.

Revisionen er udført under iagttagelse af "Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer m.v., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget". Efter vor opfattelse indeholder regnskabet alle de oplysninger, som er nødvendige for bedømmelse af de bevilgede midlers anvendelse og Sydslesvigsk Forenings økonomiske status pr. 31. december 2016.

Revisionsfirmaets slutkonklusion er, at årsregnskabet samt status pr. 31. december 2016 er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabsaflæggelse. På grundlag af denne bemærkning anbefaler Regnskabs- og revisionsudvalget godkendelse af driftsregnskabet pr. 31. december 2016, som udviser et overskud på € 21.626,81, samt status, som balancerer med € 12.620.785,38.

Afsluttende vil Regnskabs- og revisionsudvalget fremhæve, at budgetdisciplinen i året 2016 er blevet håndhævet professionelt. Dernæst skal det fremhæves, at SSF har levet op til målene i resultataftalen 2016.

Flensborg den 2. marts 2017

På Regnskabs- og revisionsudvalgets vegne

Gerd Pickardt
Formand

Generalsekretæren

Den 2. marts 2017

LEDELSESBERETNING 2016

1. SYDSLESVIGSK FORENING

Sydslesvigsk Forening (SSF), med hovedsæde i Flensborg på Dansk Generalsekretariat, er det danske mindretals folkelige, kulturelle hovedorganisation. Foreningen har hen ved 16.000 medlemmer (inkl. husstandsmedlemmer) fordelt over 8 amter. SSF beskæftiger 39 fastansatte medarbejdere. Foreningen har 24 tilsluttede organisationer med 12.800 medlemmer og samarbejder med Friisk Foriining.

SSF's vedtægtsbestemte formål:

- Foreningens formål er at udbrede og pleje det danske sprog, at værne om og fremme dansk og nordisk kultur, at drive folkeligt dansk virke i Sydslesvig - herunder at udføre socialt og humanitært arbejde, at øge forståelsen for det danske mindretal (interessevaretagelse), den sydslesvigske hjemstavn og dens særpræg og styrke sammenholdet blandt medlemmerne.

Foreningens overordnede mission:

- At sikre det danske mindretals eksistensvilkår og fremme danskheden i Sydslesvig, bundet ind i et aktivt og konstruktivt samarbejde med aktører og partnere såvel inden for som uden for det dansk-tyske grænseland.

2. REVIDERET REGNSKAB 2016

I 2016 balancerer driftsregnskabet med indtægter på 5.486.999,48 euro og udgifter på 5.465.372,67 euro og udviser derved et overskud på 21.626,81 euro.

Overskuddet skyldes overvejende færre udgifter inden for SSF's ejendomme og et mindre forbrug på teater- og koncertområdet.

SSF følger siden 2014 dansk regnskabspraksis, hvor afskrivningerne på bygninger ikke mere konteres direkte på egenkapitalen, men bogføres som en omkostning i resultatopgørelsen. De historiske indgangsværdier for foreningens ejendomme er i forbindelse med regnskab 2015 blevet korrigeret betydeligt, og dette medførte, at egenkapitalen og balancesummen blev reduceret med 8,6 mio. euro.

I forbindelse med en omplacering af afskrivninger fra balancen til drift, har SSF siden 2015 måttet foretage en tilpasning af foreningens omkostninger. Det samlede udgiftsniveau skal nedjusteres. Der er gennemført hhv. gennemføres en række rationaliseringstiltag, der fremadrettet skal sikre et afbalanceret driftsregnskab.

2016: Reduceringer svarende til 425.000 euro. Korrektion af ejendomsværdierne – 233.000 euro. Huslejeforhøjelse – ca. 20.000 euro. Lejeindtægt ved Slesvighus – 175.000 euro.

2017: Reduceringer svarende til 73.000 euro. Kontingentforhøjelse – 12.000 euro (heraf 6.000 euro til hovedforeningen). Fuldtidsstilling nedjusteret til 20 timer – 30.000 euro. Tilbagetrækning af støtte til Sundhedstjenesten – 27.000 euro. Nedskæring af teater- og kulturbudget – 6.000 euro. Andre besparelser – ca. 4.000 euro.

2018: Reduceringer svarende til 102.000 euro. SSF arbejder på at øge indtægter fra tysk side.

3. SSF'S HOVEDAKTIVITETER

Foreningens formålsbestemte aktiviteter kan deles op i tre søjler:

- Kulturpleje og -formidling.
- Humanitært og socialt arbejde.
- Varetagelse af interesser i mindretalsspørgsmål.

3.1 Kulturpleje og -formidling

Teater- og koncertudvalget: Udgiftssiden er budgetteret til 408.000,00 euro, regnskabstallet er 372.231,75 euro. På indtægtssiden er budgettallet 286.610,00 euro, og regnskabstallet er 274.023,15 euro. Det samlede mindre forbrug i 2016 er 23.181,40 euro.

Mål: I regnskabsåret 2016 gennemførtes følgende teaterforestillinger og koncerter med Sønderjyllands Symfoniorkester (SSO):

- 22 teaterforestillinger med 3.520 tilskuere (2015: 19 / 3.294)
- 47 børneteaterforestillinger med 3.022 tilskuere (2015: 54 / 2.668)
- 5 koncerter (SSO) med 746 tilhørere (2015: 8 / 877)
- 1 familie-julekoncert (SSO) med 117 tilhørere (2015: 1 / 314)
- 10 gruppe-skolekoncerter (SSO) med 904 tilhørere (2015: 9 / 748)
- 3 fælles-skolekoncerter (SSO) med 878 tilhørere (2015: 3 / 853)
- 1 familiekoncert (SSO) med 158 tilhørere (2015: 0 / 0)

Målopfyldelse: Aktiviteterne har i 2016 levet op til foreningens mål. Der har været ganske få aflysninger. Antal publikum ved koncerter uden for Flensborg er mere ustabil. Udvalget drøfter denne udfordring med SSO.

Kulturudvalget: Udgiftssiden er budgetteret til 232.000,00 euro, og regnskabstallet er 250.048,9 euro. Indtægter er budgetteret til 73.000,00 euro, og regnskabstallet er 78.729,13 euro. Samlet et merforbrug på 12.319,78 euro.

Mål: Udvalgets opgave er at gennemføre og støtte folkelige og kulturelle aktiviteter samt foredrag på amts- og distriktsplan og arrangere primært ikke-klassiske koncerter. Distrikter og amter får efter ansøgning tilskud til kulturelle aktiviteter.

Målopfyldelse: Jazzkoncerter på Flensborghus er en stor succes. Der er gennemført seks koncerter med hver gang fuldt hus (180). Syv koncerter er afviklet i amter og distrikter. Også otte foredrag har fundet sted. Ud over at efterkomme efterspørgslen fra distrikter og amter – tilskud til 60 distrikts- hhv. amtsarrangementer - er udvalget lykkedes med at inddrage yngre publikum i kulturarbejdet ved fx at lade de unge tage del i udvælgelse og forberedelse af koncerter samt at arrangere poetry slam.

SSF har deltaget i Kulturministeriets fokus på Danmarks-kanon. Det første af fem regionale møder blev gennemført i Flensborg med stor succes i samarbejde med biblioteket og Flensborg Avis.

Arsmødeudvalget: Budgettallet er 86.000,00 euro, og regnskabstallet er 88.579,40 euro. Indtægter er budgetteret til 5.000,00 euro, og regnskabstallet er 10.240,20 euro. Samlet er der et mindre forbrug på 2.660,80 euro.

Mål: Mindretallets årlige kultur- og mindretalspolitiske manifestation i hele Sydslesvig med besøg af officielle gæster og samarbejdspartnere fra Danmark. Udvalget koordinerer og finansierer tre friluftsmøder og omkring 40 eftermiddags- og aftenmøder med talere og underholdning. Samlet besøgstal 15-20.000.

Målopfyldelse: Alle møder er gennemført efter planen med stor tilslutning og massiv dansk politisk opbakning.

Danevirke Museum: For SSF og mindretallet er museet et væsentligt mindretals- og kulturpolitisk indsatsområde. Det årlige besøgstal ligger på ca. 16.000. Museet huser mindretalsudstillingen "Dansk i Sydslesvig fra 1864 til i dag".

Mål: Formidling af historien og myten Danevirke samt viden om det danske mindretal. Danevirke er integreret i Tysklands ansøgning om at få Hedeby og Danevirke anerkendt som UNESCO Verdenskulturarv.

Målopfyldelse: Danevirke Museum med mindretalsudstillingen er godt besøgt og et fast udflugtssted for grupper og officielle gæster. Arbejdet med videreudvikling af Danevirke hen imod Verdens Kulturarv sker i tæt samarbejde med Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen.

Mikkelberg: Nordisk kunst- og cricketcenter på Mikkelberg har en associationsaftale med SSF. Den skal være med til at sikre museet som udstillings- og mødested. Museet finansieres dels gennem formueafkast, og dels via en SSF-rammebevilling.

Mål: På sigt er det meningen, at Mikkelberg skal overdrages til SSF. Mikkelberg, der hviler i en fond, ledes af en bestyrelse med stifteren som formand og blandt andre to SSF-medlemmer. Bestyrelsen har udarbejdet et visionspapir for stedet.

Målopfyldelse: Mikkelberg har arrangeret 4 udstillinger. Målet at overdrage Mikkelberg til SSF er revideret. I forbindelse med stifterens seneste testamente og død ved årsskiftet er det besluttet, at Mikkelberg-bygninger og samlingerne overdrages til Mikkelberg-fonden. Fondsbestyrelsen har konstitueret sig på ny. SSF er alene økonomisk forpligtet i forhold til associationsaftalen.

3.2 Humanitært og socialt arbejde

Humanitært udvalg: Budgettallet på saldolinjen er 61.400,00 euro, og regnskabstallet er 62.549,69 euro. Underskuddet kan modregnes gennem gaver.

Mål: Kultur- og samværsaktiviteter for SSF's medlemmer 60 plus.

Målopfyldelse: Foredrag, udflugter, højskoleophold og en lang række kulturelle og sociale aktiviteter for SSF's ældre medlemmer er blevet gennemført med stor tilslutning. Værestedet på Flensborghus er velbesøgt inden for faste åbningstider. Ældreklubberne rundt omkring i landsdelen er meget aktive.

3.3 Varetagelse af interesser i mindretalsspørgsmål

SSF og generalsekretariatet varetager, delvist i samarbejde med SSW, Sydslesvigs interesser i mindretalsspørgsmål. Ved brug af netværk og relevante danske, tyske og europæiske politiske kontakter søger SSF indflydelse på den mindretalspolitiske udvikling såvel regionalt, nationalt som internationalt.

Mål: Gennem folkeligt arbejde og kultur- og mindretalspolitisk indflydelse at sikre det danske mindretal dets folkeretlige anerkendelse og optimale rammebetingelser. SSF er ligeledes engageret i sikring og udvikling af en positiv europæisk mindretalspolitik. Følgende indsatsområder er der tale om:

- **Christiansborg:** Pleje og udvikle kontakten til danske folketingspolitikere og beslutningstagere i ministerierne. Parallelt med målrettede samtaler udsendes nyhedsbreve og der arrangeres møder og besøg for MF'ere m.fl. i Sydslesvig.

Målopfyldelse: Løbende kontakt til MF'ere og embedsværket samt udsendelse af nyhedsbreve. Rundt regnet afviklet 30 arbejdsdage på Christiansborg. Bl.a. haft fokus på dobbelt statsborgerskab og europæiske mindretalsemner. Afvikling af deltagelsen på Folkemødet på Bornholm. Planlagt besøg af Nordisk Råds Præsidium i Sydslesvig. Planlagt og gennemført besøg af den tyske forbundsregerings mindretalskommitterede på Christiansborg.

- **Slesvig-Holsten:** SSF er en aktiv aktør på den mindretals- og grænselandspolitiske scene. Foreningen er samtale- og samarbejdspartner for tyske politikere og beslutningstagere i amterne, landsregeringen og landdagen. Foreningen er engageret i samarbejdsforummet DialogForumNorden (DFN), hvor der finder en gensidig orientering om og drøftelse af mindretals- og grænselandsspørgsmål sted.

Målopfyldeelse: Ud over den løbende dialog med samarbejdspartnere og relevante mindretalspolitiske aktører i det dansk-tyske grænseland, herunder udvalgsarbejde i interreg-udvalg 5A, har SSF og SSW banet vejen for landsregeringens tilsagn om at støtte etablering af Mindretallenes Hus (496.000 euro). SSF har deltaget i planlægning og gennemførelse af en studietur til Bruxelles for at orientere om grænselandet og mindretal i samtaler med bl.a. danske og tyske Europa-parlamentarikere samt Danmarks og Tysklands EU-repræsentationer.

- **Forbundsplan:** SSF varetager i samarbejde med SSW kontaktarbejdet over for forbundsregeringen og Forbundsdagen, bl.a. i regi af en parlamentarisk arbejdskreds og Kontaktudvalget ved Forbundsindenrigsministeriet, BMI. Sammen med de andre tre anerkendte nationale mindretal koordineres arbejdet via et mindretalsråd. Den praktiske koordinering foregår gennem et af BMI finansieret mindretalssekretariat i Berlin. Sekretariatet er bemandet med en af mindretallene udpeget deltidsmedarbejder. Målsætning for arbejdet er bl.a. en finansiel og kulturel ligestilling samt sikring af Forbundsdragens og forbundsregeringens overordnede folkeretlige forpligtelse over for de nationale mindretal set i relation til Tysklands føderale kompetence- og forvaltningsstruktur. SSF koordinerer mindretallets evalueringsrapporter om implementering af Europarådets sprogpagt og rammekonvention til beskyttelse af nationale mindretal.

Målopfyldeelse: Kontaktarbejdet på forbundsplan har særligt taget udgangspunkt i en fortsat dialog med partierne om mindretalspolitiske kernespørgsmål samt implementering af en sprogpolitik. Det er lykkedes at få opbakning fra indenrigsudvalgets formandskab til at foreslå, at alle partier i Forbundsdraget udnævner en mindretalspolitisk ordfører, samt at parlamentet én gang i valgperioden præsenterer en mindretalsrapport, der drøftes i plenum. Der har været afholdt et vellykket parlamentarisk møde i Forbundsdraget med de nævnte emnekredse på dagsordenen. SSF har målrettet hvervet for midler til renovering af Mindretallenes Hus i Flensborg. I 2016 er bevilget 600.000 euro, der ikke er bundet til et bestemt finansår frem til 2020. Den danske medfinansiering arbejdes der på.

- **Europa:** Inden for europæisk mindretalspolitik er SSF aktiv i samarbejde med FUEN, Federal Union of European Nationalities. Hovedindsatsen har været og er fortsat rettet mod EU-kommissionen og Europa-Parlamentet. Med baggrund i Lissabon-traktaten søgte mindretallene Kommissionen om iværksættelse af et borgerinitiativ - Minority Safepack - vedrørende europæisk mindretalspolitik. Desværre blev initiativet afvist, idet Kommissionen mener, at emnekredsen ligger uden for dens kompetencefelt. Sagen er af FUEN indbragt til den europæiske domstol. Politisk har SSF, også gennem sit arbejde på Christiansborg, forsøgt at fremme sagen. Det vil fortsat ske. Realisering af Mindretallenes Hus er ligeledes et hovedtema.

Målopfyldeelse: Der er opnået en række kontakter til MEP'ere, og der har været en række netværksarrangementer for at fremme FUEN's og SSF's målsætninger. Samarbejde med parlamentets gruppe for mindretalsspørgsmål. I fokus har været Minority Safepack. Den europæiske domstol har behandlet FUEN's klage, og kendelsen pålægger Kommissionen at revurdere afslaget med henvisning til EU's traktatlige forpligtelser inden for en række mindretalsspørgsmål. Et meget positivt resultat og første gang, at domstolen giver en klager vedrørende et afslag på et borgerinitiativ medhold.

Endvidere er der opnået god kontakt til Europarådet med henblik på at styrke samarbejdet mellem rådet og FUEN.

4. ANDRE INDSATSOMRÅDER

Nedenfor redegøres for øvrige hovedopgaver hhv. –projekter.

4.1 Foreningsudvikling

Mål: At sikre udvikling af de folkelige og kulturelle aktiviteter i distrikter og amter samt drøfte eventuelle strukturelle tilpasninger. Projektet strækker sig over flere år.

Målopfyldeelse: En foreningsudviklingsproces er sat i gang. Der er etableret en tænke-tank, der sammen med hovedstyrelsen skal holde processen i gang. Der er formuleret syv hovedspørgsmål, medlemmerne skal tage stilling til.

4.2 Sydslesvigsk Pressetjeneste

Mål: Pressetjenesten, der hører ind under SSF, står for foreningens og i en vis udstrækning mindretallets kommunikations- og pressearbejde. Hovedopgaven er nyhedsformidling og udgivelse af KONTAKT i Flensborg Avis. Budgettallet er 236.995,00 euro og regnskabstallet er 239.082,43 euro.

En ny Sydslesvig-udstilling er etableret, og SSF udgiver i samarbejde med Flensborg Avis (via SSF's Kontakt-aftale med avisen) et Sydslesvigmagasin. SSF's interne og eksterne kommunikation er genstand for løbende udvikling.

- **Målopfyldeelse:** Pressetjenesten vurderer løbende SSF's og mindretallets kommunikationsindsats med henblik på nye initiativer og daglig nyhedsformidling. Ugentlig udkommer KONTAKT året rundt undtagen 1 måned om sommeren. Sydslesvigudstillingen har været udstillet fire gange med 3-4 ugers varighed. Sydslesvigmagasinet er udkommet tre gange.

4.3 Samarbejde på tværs af foreninger og institutioner

Mål: SSF og Dansk Generalsekretariat koordinerer inden for overordnede områder på tværs af foreningerne og institutionerne i Sydslesvig.

Målopfyldeelse: Dansk Generalsekretariat varetager sekretariatsfunktionen for Det Sydslesvigske Samråd og er således tovholder i Samrådet og rådets arbejdsudvalg. Endvidere har generalsekretariatet ansvar for koordinering i regi af kredsen af forvaltningschefer.

5. SSF'S EJENDOMME

SSF driver i alt 50 ejendomme/forsamlingshuse, 31 bygninger (inkl. Danevirke Museum og lejrskolen Skipperhuset i Tønning), 4 stiftelser (ældreboliger) og 15 forvaltede bygninger (ejes af Skoleforeningen). Der findes 109 lejere. Der er ansat 16 viceværter på deltidsordninger.

Mål: At sikre velfungerende kulturelle mødesteder for det danske arbejde i Sydslesvig. Ejendomsudvalget og generalsekretariatet sikrer et løbende overblik over SSF's ejendomsmasse og det aktuelle aktivitetsniveau. I de tilfælde, hvor aktivitetsniveauet er for lavt og der ikke længere eksisterer et egentligt grundlag, drøftes salg. Der findes et godt administrativt værktøj til forvaltning af SSF's ejendomme. En rationel og økonomisk forsvarlig tilgang afvejes altid i forhold til mindretallets lokale/regionale folkelige og mindretalspolitiske behov.

- **Målopfyldeelse:** Renovering af Slesvighus 1. fase og 2. fase er gennemført. 1. fase via lån/mellemlfinansiering, og 2. fase gennem primært projektmidler fra Sydslesvigudvalget og midler fra Slesvig by, der har været nødt til at sikre Landestheater et spillested. Der er indgået en samarbejdsaftale frem til 2019. 3. byggefase er ikke igangsat. Der er foretaget afskrivning med 2 pct. på SSF's ejendomme. Via et anlægstilskud fra forbundsregeringen kulturstøtteordning saneres Skipperhuset i Tønning.

6. LEDELSE OG STYRINGSREDSKABER

FU og generalsekretariatet fastlægger foreningens strategiske og operative mål for et år i en resultataftale med Sydslesvigudvalget. Omsætningen sikres bl.a. gennem følgende styringsredskaber:

- FU og generalsekretæren følger løbende op på resultataftalen.
- SSF's tre faste udvalg og interne arbejdsudvalg aflægger årlige beretninger for FU, hovedstyrelsen og landsmødet.
- Generalsekretæren, der har ansvaret for den daglige drift og hele SSF's forvaltning, leder og styrer forvaltningen ved hjælp af bl.a.:
 - Daglig delegerende, vejledende og opfølgende ledelse.
 - Ugentlige sektionmøder på generalsekretariatet med nøglemedarbejdere.
 - Månedlige amtskonsulentmøder og konsulenternes årlige skriftlige indberetninger.
 - Årlige medarbejdersamtaler.

En rutinemæssig opfølgning på budget og økonomi finder sted ved:

- Prioritering af drift og anlæg op til de årlige budgetforhandlinger med Sydslesvigudvalget.
- Hver måned budgetopfølgning på det samlede budget.

- De tre faste kulturudvalg gennemfører en månedlig budgetopfølgning.
- På ejendomsområdet finder en løbende budgetopfølgning sted.
- Juli/august udarbejdes et halvårsregnskab.
- Indkøbsprocedurer er samlet hos generalsekretariatets ejendomsadministration, og der forvaltes efter princippet 'bedst og billigst', bl.a. i samarbejde med andre institutioner gennem fælles indkøbsaftaler.

7. SAMLET VURDERING

Med udgangspunkt i SSF's formål og mål har foreningen tilbudt sine medlemmer og andre interesserede et bredt sammensat kulturprogram på tværs af landsdelen. Det folkelige foreningsliv har udfoldet sig på et højt aktivitets- og kvalitetsniveau og med en klar dansk mindretalsprofil.

Et særligt indsatsområde er foreningsudvikling, der blev iværksat forår 2016 i forbindelse med et seminar om fastholdelse og udvikling af lokale folkelige miljøer ("Landsbyhøjskolen"). Efter en debat på SSF's landsmøde er processen forankret på amts- og distriktsniveau, og styres af en nedsat tænke-tank. I fokus er dels fornyelse af foreningslivet, og dels en vurdering af foreningens struktur samt brug af SSF's forsamlingshuse.

Dansk Generalsekretariat har varetaget en række koordineringsopgaver på tværs af det sydslesvigske foreningslandskab. Det gælder særligt i regi af Samrådet og kontakten til Sydslesvigudvalget hhv. -sekretariatet.

SSF har som den samlende folkelige forening ydet en målrettet mindretals- og kulturpolitisk indsats for det danske mindretal. Både i København, Berlin og Bruxelles bidrager SSF til at skabe bedre forståelse for mindretalsspørgsmål. I mindretalsrådet og i FUEN spiller SSF en markant og konstruktiv rolle. SSF har ydet en særlig målrettet indsats for at tilvejebringe midler til renovering af Mindretallenes Hus. Denne indsats forsætter 2017. Der mangler p.t. en dansk medfinansiering. Den tyske finansiering er på plads.

Informations- og oplysningsarbejdet i Danmark følger SSF's mål og ressourcemæssige rammer. Såvel Sydslesvigudstillingen med skoletjeneste som SSF's aktiviteter ved Folkemødet på Bornholm, i samarbejde med Grænseforeningen, bidrager til at gøre det danske mindretal synligt i Danmark.

SSFs informations- og kontaktarbejde på Christiansborg er solidt og synligt inden for de ressourcemæssige rammer, der er til rådighed, og er en væsentlig brik i pleje af mindretallets interesser.

Det skal fremhæves, jf. ad. 2, at SSF har reduceret foreningens omkostningsniveau og samtidig opnået et regnskab 2016, der udviser et overskud.

Ud fra en samlet vurdering er det ledelsens opfattelse, at SSF har levet op til målene i resultataftale 2016.

Yderligere detaljer fremgår af ledelsesberetningens bilag: Målopfyldelses-rapport for resultataftale 2016.

Bilag til ledelsesberetning 2016

Målopfyldes-rapport for resultataftale for 2016 mellem Sydslesvigudvalget og Sydslesvig Forening

1. Rapporteringsskema

Konkrete mål for foreningens arbejde i 2016

Overordnet målsætning

Med udgangspunkt i foreningens formålsparagraf og mission er SSF's aktivitetsmål og foreningspolitiske målsætning fordelt på tre søjler:

- Kulturpleje- og formidling
- Humanitært og socialt arbejde
- Varetagelse af interesser i mindretals spørgsmål

5.1. Kulturpleje og formidling Aktiviteter inkl. personaleudgifter

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfyldelsen pr. 31. december 2016 ¹	Målopfyldelse pr. 31. december 2016 ²	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)

¹ Her beskrives de initiativer og aktiviteter, der hidtil er foretaget.

² Her indskrives én af følgende:

1. Opfyldt = Fullt opfyldelse af mål inden udgangen af 2016.
2. Delvist opfyldt = Målet er delvist opfyldt eller opfyldt med forsinkelse.
3. Ikke opfyldt.

Bilag til ledelsesberetning 2016

5.1.1. Teater og koncertudvalget	Afholdelse af voksen- og familieteater	18-20 forestillinger	7,3 %	Afvikling af koncerter og teater	Opfyldt	Opfyldt
	Afholdelse af børneteater	50-60 forestillinger				
	Afholdelse af koncerter med Sønderjyllands Symfoniorkester	6 voksenkoncerter, 11 koncerter for skolebørn				
5.1.2. kulturudvalget	Faglig og økonomisk støtte til amterne, distrikterne og andre samarbejdspartnere i forbindelse med kulturelle aktiviteter og arrangementer, herunder sikring af dansk kultur i Sydlesvig	Ca. 15 koncerter 8 foredrag Støtte til kulturaktiviteter i distrikter og amter.	4,3 %	Udvalgets plan og prioritering gennemført	Opfyldt	
5.1.3. Årsmødeudvalget	Planlægge og organisere mindretallets årlige kultur- og mindretalspolitiske manifestation i hele Sydlesvig med besøg af officielle gæster og samarbejdspartnere fra Danmark	3 friluftsmøder samt 40 eftermiddags- og aftenmøder med talere og underholdning	1,6 %	Årsmøde blev gennemført planmæssigt	Opfyldt	
5.1.4. Amternes tilskud	Amtsekretariaterne, tilskud til amterne	Amtstilskud til 8 amter Kørselsstilskud til amternes medarbejdere	2,3 %	Budgettet er fulgt op	Opfyldt	
5.1.5. Danevirke Museum	Museumsdrift og -udvikling. Museet råder over en permanent oldtidsudstilling om Danevirke, samt en mindre-talsudstilling.	Anerkendelse som UNESCO verdenskulturarv. Løbende samarbejde med Museum Sønderjylland og Stiftung Schleswig-Holsteinische Landesmuseen. Markere museets 25 års jubilæum.	1,0 %	Der arbejdes fortsat på, at Danevirke kommer med på UNESCOs verdenskulturarv i 2017. Drift og udvikling planmæssigt	Opfyldt	
5.1.6. foreningsudvikling	Foreningskonsulent: Styrke og forny det danske arbejde i	Assistere distrikter og amter, udvikle kulturaktiviteter og venskabsforbindelser til		Målsætning er fulgt op	Opfyldt	

Bilag til ledelsesberetning 2016

	foreningen og Sydslesvig samt forbindelseslinjerne til Danmark, herunder oplysningsstøttag.	Danmark. Oplysningsvirksomhed. Optimering af mindretallets præsentation i de moderne medier, især på SSF's hjemmeside og facebook. Nye kurser til SSF's folkelige repræsentanter i amter og distrikter.				
5.1.7. Pressarbejde og kommunikationsindsats	Formidling af nyheder og begivenheder i Sydslesvig, samt udgivelse af KON-TAKT i Flensborg Avis. Dertil kommer sydslesvigsmagasinet og nyhedsbreve.	S styrke SSF's interne og eksterne kommunikation på det strategiske og operationelle plan. Øget oplysningsvirksomhed. Deltagelse i mindretallets kommunikationsnetværk.	4,1 %	Målsætning er fulgt op	Opfyldt	
5.1.8. Personaleudgifter	Personaleudgifter		23,9 %	Budgettet er fulgt op	Opfyldt	
5.1.9. Sum	Sum Kulturpleje- og formidling		44,5 %		Opfyldt	

Bilag til ledelsesberetning 2016

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfyldelsen pr. 1. juli 2016	Forventet målopfyldelse inden udgangen af 2016	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)
5.2.1. Yderligere kulturelle aktiviteter	Sikre Mikkkelberg – center for cricket og nordisk kunst. Styrke samarbejdet med SSF med henblik på overdragelse og integration i SSF's kunst og museumsarbejde.	Arbejde for, at Mikkkelberg fortsat har en position som et fælles folkeligt dansk og nordisk mødested. Arrangere skiftende kunst- og kultur-historiske udstillinger foruden studiekredse og foredrag samt sang- og musikaftener, der formidler nordisk livssyn og dansk væremåde. Huse Sydslesvigsk Museumsfor- enings aktiviteter og sam- arbejde med Foreningen Norden.	0,8 %	Renteudviklingen ligger under det forventede	Delvist opfyldt	Renteindtægter går fortsat nedad. Det er besluttet, at Mikkkelberg overdrages til Mikkkelberg-fonden efter stifterens død ved årsskiftet. SSF er fremover kun involveret via en associationsaftale.

Bilag til ledelsesberetning 2016

5.3. Humanitært og socialt arbejde

Sydslesvigsk Forenings humanitære og sociale arbejde foregår blandt andet i de mere end 50 danske ældreklubber, der er fordelt over hele Sydslesvig. Derudover organiseres en lang række kulturelle aktiviteter, som f.eks. udflugter og foredrag. Sydslesvigsk Forening driver tillige en række pensionistboliger fordelt over landsdelen. I Flensborg findes "Margretha Bremer-Stiftelsen" med 30 lejligheder, "Margrethe-Gården" i Slesvig har 16 lejligheder, i Egemforde er der 8 og i Rendsborg 16 pensionistboliger.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfølgelsen pr. 1. juli 2016	Forventet målopfølgelse inden udgangen af 2016	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)
5.3.1. Det humanitære udvalg	Arrangerer kultur- og samværsaktiviteter for SSF's medlemmer på 60 plus.	Sydslesvigsk Forenings humanitære arbejde foregår blandt andet i de mere end 41 danske ældreklubber, der er fordelt over hele Sydslesvig. I løbet af et år har de ca. 15.000 modedeltagere. Derudover organiseres en lang række kulturelle aktiviteter, som f.eks. udflugter og foredrag. På Flensborg er der indrettet et værested med faste åbningstider. Der arrangeres et årligt højskoleophold med fuld belægning, ca 50 personer.	1,7 %	Målsætning er fulgt op	Opfyldt	

5.4. Varetagelse af interesser i mindretalsspørgsmål
Aktiviteter inkl. Personaleudgifter

SSF og generalsekretariatet varetager via et bredt kontaktnet samarbejde med relevante foreninger og partiet Sydslesvigs Vælgerforening mindretallets interesser i *mindretalsspørgsmål*. Det overordnede mål er gennem folkeligt arbejde og kultur- og mindretalspolitisk indflydelse at sikre det danske mindretal optimale rammebetingelser. SSFs kontinuerlige kontaktnetarbejde retter sig selvstændigt ind efter skiftende behov og muligheder for optimal indflydelse og fylder i alt ca. 5 pct. af SSFs budget.

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfølgelsen pr. 1. juli 2016	Forventet målopfølgelse inden udgangen af 2016	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)
5.4.1. Christiansborg	Kendskab til det danske mindretal. Pleje og udvikle kontakten til danske folketingspolitikere og beslutningstagere i ministerierne om relevante Sydslesvigs spørgsmål.	Generel kontakt- og interessevaretagelse. Delegationssøg og orienteringsmøder m.m. Løbende informationsarbejde. SSFs deltagelse i folkemødet på Bornholm. Kultur-natten på Christiansborg.	1,7 %	Målsætning er fulgt op	Opfyldt	
5.4.2. Slesvig-Holsten	I Slesvig-Holsten er SSF aktør på den mindretals- og grænselandspolitiske scene. Aktør overfor amter, landsregeringen og landdagen samt DialogforumNorden (DFN).	Aktiv i varetagelse af mindretalsspørgsmål. Bidrage til udvikling af det grænseoverskridende samarbejde. Deltagelse i den almene samfundspolitiske dialog. Mindretalspolitiske aktiviteter. Medlem af Interregeringens valggruppe 5 A.		Målsætning er fulgt op	Opfyldt	
5.4.3. Forbundsplan	Kontaktnetarbejde i samarbejde med SSW overfor forbundsregeringen og forbundsda-gen. Aktiv i kontaktudvalget og mindretalsrådet.	Ligestilling og udvikling af mindretalspolitiske rammebetingelser. Kontaktnetarbejde overfor forbundsregeringen og		Målsætning er fulgt op	Opfyldt	

Bilag til ledelsesberetning 2016

		forbundsdagen. Møder- og konferencer.					
5.4.4. Europa	FUEV og kontakttarbejde	Udvikling af FUENs dialogforum ved Europa-Parlamentet. Styrke den politiske og økonomiske ligestilling af nationale mindretal i Europa. Forsat støtte op om Minority SafePack. Partner i interregprojektet: Mindretalenes Hus		Målsætning er fulgt op	Opfyldt		
5.4.5. Personaleudgifter	Personaleudgifter		3,1 %	Budgettet er fulgt op	Opfyldt		
5.4.6. Sum	Sum varetagelse af interesser i mindretalsspørgsmål		4,8 %	Målsætning er fulgt op	Opfyldt		

Bilag til ledelsesberetning 2016

5.5. Administrative indsatsområder
Aktiviteter inkl. Personaleudgifter

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfølgelsen pr. 1. juli 2016	Forventet målopfølgelse inden udgangen af 2016	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)
5.5.1. Bogenholdet, centralkartoteket, copy & layout, reception, oldfrue, rengøring	Administration og økonomistyring samt administrativ service.	Månedlig kontrol af driftsregnskabet ud af Navision. Styrke den tværgående budgetkoordinering i samarbejde med andre organisationer samt bedre samordning af mulige administrative områder.		Målsætning er fulgt op	Opfyldt	
5.5.2. Personaleudgifter	Personaleudgifter		10,8 %	Budgettet er fulgt op	Opfyldt	
5.5.3. Løbende drift ejendomme	Ejendomsforvaltning:	SSF driver i alt 49 ejendomme / forsamlingshuse, 32 bygninger (inkl. Danevirke Museum og lejrskolen Skipperhuset i Tønning), 4 stiftelser (aldreboliger) og 19 forvaltede bygninger (ejes af Skoleforeningen). Der findes 117 lejere. Der er ansat 16 viceværter på deltid.	17,0 %	Målsætning er fulgt op	Opfyldt	
5.5.4. Sum	Ejendomsforvaltning	Den nye regnskabsinstruks indebærer 2 pct. ejendomsafskrivning på den årlige drift. SSF opererer i	7,4 %			

Bilag til ledelsesberetning 2016

		forvejen med en lav økonomi og en sparsommelig fremskrivning i de seneste mange år.				
5.5.5. Sum	Sum administrative indsatsområder		35,2 %			

Som følge af brugerafaler med Skoleforeningen om brugen af Skoleforeningens ejendomme, påhviler det SSF at finansiere drift, vedligeholdelse og renovering.

5.6 Andre områder

Opgaver	Resultatkrav	Resultatmål	Vægt i pct.	Status på målopfyldelsen pr. 1. juli 2016	Forventet målopfyldelse inden udgangen af 2016	Bemærkninger (skal udfyldes, hvis mål forventes "delvist opfyldt" eller "ikke opfyldt" ved udgangen af 2016)
5.6.1. Økonomi- forvaltning	Kontingentandele til distrikterne. Tilskud til tilsluttede organisationer (andel af bevillingen fra landet Slesvig-Holsten). Udgifter i forbindelse med Interreg-Andre udgifter.	Forvaltning og rådgivning	13,0 %	Opgavebeskrivelsen er fulgt op	Opfyldt	

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet for Sydslesvigsk Foreningen er aflagt i overensstemmelse med ”Bekendtgørelse nr. 1594 af 14. december 2015 om regnskab for, revision af og indhentning af oplysninger fra foreninger og organisationer m.v., der modtager tilskud fra Sydslesvigudvalget”.

Årsregnskabet er præsenteret i en opstillingsform der i højere grad end tidligere år er inspireret af anerkendt dansk regnskabspraksis. Den ændrede præsentationsform har ikke påvirket indregning og måling.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde foreningen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå foreningen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Foreningen har foretaget en opgørelse af foreningens åbningsbalance pr 1. januar 2003. Henset til at foreningen har eksisteret siden 1920 er de indregnede aktiver i åbningsbalancen behæftet med nogen usikkerhed, hvilket kan have indflydelse på opgørelse af foreningens balancesum og egenkapital.

Resultatopgørelsen

Indtægter

Foreningens indtægter består hovedsageligt af tilskud fra Undervisningsministeriet i Danmark samt offentlige tilskud fra Tyskland. Tilskud indtægtsføres i resultatopgørelsen for det regnskabsår, som de vedrører.

I det omfang der modtages i øremærket kapitaltilskud, føres denne indtægt direkte i foreningens egenkapital. I det omfang der modtages øremærkede gaver, der skal anvendes til bestemte formål, indregnes disse midler som en forpligtelse indtil det øremærkede formål er opfyldt.

Omkostninger

Omkostninger omfatter omkostninger til drift af generalsekretariat, kulturetningen, humanitært arbejde, foreningens ejendomme m.m. Omkostninger henføres til det regnskabsår, de vedrører, uden hensyn til betalingstidspunktet.

Personaleomkostninger omfatter løn og gager, inklusive pensioner samt andre omkostninger til social sikring mv. til foreningens medarbejdere. I personaleomkostninger er fratrukket modtagne godtgørelser fra offentlige myndigheder.

Afskrivninger

Afskrivninger indeholder årets afskrivninger af materielle anlægsaktiver.

Finansielle poster

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter renteindtægter og – omkostninger, realiserede kursgevinster og - tab vedrørende værdipapirer og gæld samt realiserede og urealiserede transaktioner i fremmed valuta.

Skat

Foreningen er godkendt som almennyttig forening og er efter tysk skattelovgivning ikke skattepligtig.

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Ejendomme

Grunde og bygninger indregnes ved første indregning til kostpris. Igangværende anlægsprojekter indregnes til de per statusdagen afholdte anlægsomkostninger.

Der foretages lineære afskrivninger på bygninger på basis af en levetid på 50 år og en scrapværdi på 25 %. Der afskrives ikke på grunde.

De ved åbningsbalancen pr. 1. januar 2003 opgjorte anskaffelsessummer for foreningens bygninger er lagt til grund for de beregnede lineære afskrivninger på anskaffelses-tidspunktet.

Modtaget anlægstilskud til erhvervelse, opførelse eller ombygning af ejendomme indregnes i resultatopgørelsen såfremt det modtagne tilskud ikke er øremærket. Modtagne tilskud, der er øremærket til anlægsformål fra tilskudsgiver, indregnes direkte i foreningens egenkapital efter afsluttet byggeregnskab.

I de tilfælde at der er tilknyttet særlige forpligtelser til tilskuddet, passiveres tilskuddet og afvikles i takt med, at forpligtelsen opfyldes. Frem til og med 2009 blev sådanne tilskud modregnet i anskaffelsessummen.

Der finder ikke modregning sted mellem indregning af aktiv og tilskud.

Fortjeneste eller tab ved salg af foreningens ejendomme opgøres netto efter afholdelse af de til salget hørende omkostninger og indregnes i resultatopgørelsen.

Inventar og driftsmidler

Anskaffelser af inventar og driftsmidler efter 1. januar 2010 indregnes i balancen og afskrives lineært med en levetid på 3 år, i det afskrivningerne i anskaffelsesåret beregnes for et kalenderår uanset anskaffelsestidspunktet.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Såfremt kostprisen er mindre end 1.000 EUR udgiftsføres anskaffelsen straks i resultatopgørelsen.

Årets afskrivninger udgiftsføres under de enkelte områder i driften og følger samme opdeling, som udgifter til anskaffelse af mindre inventargenstande. Således præsenteres årets afskrivninger som en løbende driftsudgift.

Anskaffelser af inventar og driftsmidler i perioden frem til 31. december 2009 er udgiftsført direkte i resultatopgørelsen.

Værdipapirer

Værdipapirer indregnes og måles til kostpris uanset om dagsværdien måtte være højere eller lavere.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi. Værdien reduceres med nedskrivning til imødegåelse af forventede tab.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Likvider

Kasse- og bankbeholdninger er indregnet og målt til nominel værdi.

Gæld

Gæld er indregnet og målt amortiseret kostpris normalt svarende til nominel værdi.

Midler der forvaltes, indregnes under lang- eller kortfristet gæld afhængig af forvaltningsperioden.

Lån ydet mod pant i foreningens ejendomme optages under langfristet gæld. For lån, ydet af den danske stat, er der ingen forældelsesfrister. Anlægstilskud fra tyske tilskudsgivere afskrives fra långivers side lineært over 25 år, men frigives først pantmæssigt efter 25 år. Foreningen indtægtsfører først tilskuddet på det tidspunkt, hvor pantet aflyses.

Balance pr. 31.12

	2016	2015
Aktiver	€	€
Anlægsaktiver		
6 Grunde og bygninger	10.419.857,16	10.609.982,56
7 Driftsmidler og inventar	19.182,52	18.819,30
Materielle anlægsaktiver i alt	<u>10.439.039,68</u>	<u>10.628.801,86</u>
8 Slesvigsk Kreditforening eG, fondsmidler	1.713.458,92	1.713.458,92
8 Værdipapirer	67.646,00	67.646,00
Finansielle anlægsaktiver i alt	<u>1.781.104,92</u>	<u>1.781.104,92</u>
Anlægsaktiver i alt	<u>12.220.144,60</u>	<u>12.409.907</u>
Omsætningsaktiver		
Debitorer	14.074,75	119.263,45
Periodeafgrænsningsposter	32.645,67	19.460,08
Tilgodehavender i alt	<u>46.720,42</u>	<u>138.723,53</u>
9 Likvide beholdninger	<u>353.920,36</u>	<u>267.828,02</u>
Omsætningsaktiver i alt	<u>400.640,78</u>	<u>406.551,55</u>
Aktiver i alt	<u>12.620.785,38</u>	<u>12.816.458,33</u>

Balance pr. 31.12

	2016	2015
Passiver	€	€
Egenkapital		
10 Kapitalkonto	6.022.955,66	6.022.955,66
10 Slesvigsk Kreditforening eG, fondsmidler	1.713.458,92	1.713.458,92
10 Dispositionsfond, Statens mellemregning	21.626,81	0,00
	<u>7.758.041,39</u>	<u>7.736.414,58</u>
Gældsforpligtelser		
11 Langfristede gældsforpligtelser	4.377.551,48	4.429.778,61
Langfristede gældsforpligtelser i alt	<u>4.377.551,48</u>	<u>4.429.778,61</u>
Kreditorer	96.113,44	90.878,98
Gæld til pengeinstitutter	81.743,91	171.128,79
12 Anden gæld	307.335,16	388.257,37
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	<u>485.192,51</u>	<u>650.265,14</u>
Gældsforpligtelser i alt	<u>4.862.743,99</u>	<u>5.080.043,75</u>
Passiver i alt	<u>12.620.785,38</u>	<u>12.816.458,33</u>
13 Eventualforpligtelser		

Noter

	2016	2015
	€	€
1 Primære indtægter		
Kontingentindtægter	241.421,38	240.153,53
Indtægter kulturelt område	118.081,38	136.828,11
Indtægter skattefrie forretninger	122.089,46	116.695,11
Indtægter skattepligtige forretninger	91.182,37	76.075,76
Huslejeindtægter	952.889,08	1.082.601,46
	<u>1.525.663,67</u>	<u>1.652.353,97</u>
2 Andre driftsindtægter		
<u>Danske bevillinger</u>		
Undervisningsministeriet	3.265.885,00	3.243.300,00
Kulturministeriet	67.250,00	67.250,00
Projektmidler Sydslesvigudvalget, "Analyse, værditilvækst"	145.260,00	0,00
Projektmidler Sydslesvigudvalget, "Sydslesvigudstillingen"	0,00	60.525,00
Projekt ej afsluttet, overført til anden gæld	-145.260,00	-60.525,00
	<u>3.333.135,00</u>	<u>3.310.550,00</u>
<u>Tyske bevillinger</u>		
Landet Schleswig-Holstein	491.000,00	491.000,00
Amter og kommuner	127.455,00	125.610,00
	<u>618.455,00</u>	<u>616.610,00</u>
<u>Øvrige indtægter</u>		
Avance ved salg af Knuthstr. 8	0,00	175.815,69
Øvrige indtægter	1.079,00	21.184,74
	<u>1.079,00</u>	<u>197.000,43</u>
Andre driftsindtægter i alt	<u>3.952.669,00</u>	<u>4.124.160,43</u>
3 Personaleomkostninger		
Lønudgifter	1.808.398,58	1.768.507,08
Omkostninger til social sikring	383.068,20	377.472,58
Tillægspension	71.104,30	69.438,30
Forsikring	5.495,56	6.149,56
Medarbejderfonden	0,00	15.200,00
Danevirke - Forsamlingshuset	9.500,00	9.500,00
Øvrige personaleomkostninger	682,11	1.123,95
	<u>2.278.248,75</u>	<u>2.247.391,47</u>
4 Øvrige finansielle omkostninger		
Renteudgifter	25.928,57	29.447,35
	<u>25.928,57</u>	<u>29.447,35</u>

Noter

	2016	2015
	€	€
6 Grunde og bygninger		
Grunde	3.814.461,00	3.814.461,00
Bygninger	13.411.478,56	13.411.478,56
Pensionistboliger	3.377.100,46	3.377.100,46
Igangværende byggearbejde	0,00	0,00
Akk. afskrivninger på bygninger	-10.183.182,86	-9.993.057,46
Grunde og bygninger i alt	10.419.857,16	10.609.982,56
Der kan specificeres således:		
<u>SSF's ejendomme</u>		
Kostpris 1. januar	16.421.014,53	17.143.536,67
Overførsler fra byggeregnskaber	0,00	38.126,79
Afgang	0,00	-760.648,93
Kostpris 31. december	16.421.014,53	16.421.014,53
Af- og nedskrivninger 1. januar	-7.859.340,03	-7.765.510,07
Årets afskrivninger	-139.468,89	-139.468,89
Tilbageførsel af afskrivninger, afhændede aktiver	0,00	45.638,93
	-7.998.808,92	-7.859.340,03
Regnskabsmæssig værdi 31. december	8.422.205,61	8.561.674,50
<u>SSF's pensionistboliger</u>		
Kostpris 1. januar	4.182.025,46	4.182.025,46
Kostpris 31. december	4.182.025,46	4.182.025,46
Af- og nedskrivninger 1. januar	-2.133.717,40	-2.083.060,89
Årets afskrivninger	-50.656,51	-50.656,51
	-2.184.373,91	-2.133.717,40
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.997.651,55	2.048.308,06
<u>Igangværende byggearbejder</u>		
Saldo 1. januar	0,00	38.126,79
Tilgang, nye byggeprojekter	108.191,38	5.950,00
Afgang, færdiggjorte projekter, overført til ejendomme	0,00	-38.126,79
Tilskud	-150.000,00	-12.387,85
Saldo overføres til passiver	41.808,62	6.437,85
	0,00	0,00
Grunde og bygninger i alt	10.419.857,16	10.609.982,56

Noter

	2016	2015
	€	€
7 Driftsmidler og inventar		
Kostpris 1. januar	40.133,76	23.809,62
Tilgang	13.741,14	16.324,14
Kostpris 31. december	53.874,90	40.133,76
Afskrivninger 1. januar	-21.314,46	-7.936,54
Afskrivninger 31. december	-13.377,92	-13.377,92
	-34.692,38	-21.314,46
Regnskabsmæssig værdi 31. december	19.182,52	18.819,30
8 Værdipapirer		
Slesvigsk Kreditforening eG	1.713.458,92	1.713.458,92
Andre værdipapirer	67.646,00	67.646,00
	1.781.104,92	1.781.104,92
9 Likvide beholdninger		
Midler der forvaltes af SSF	159.889,14	157.254,41
Bankbøger	33.638,12	33.638,12
Bankbeholdninger	146.994,86	70.457,71
Kassebeholdninger	13.398,24	6.477,78
	353.920,36	267.828,02
10 Egenkapital		
<u>Kapitalkonto</u>		
Kapitalkonto pr. 1. januar	6.022.955,66	6.063.713,21
Årets resultat	21.626,81	-40.757,55
Overført til Statens mellemregning	-21.626,81	0,00
	6.022.955,66	6.022.955,66
<u>Slesvigsk Kreditforening eG, fondsmidler</u>		
Fonden af 1952 Slesvigsk Kreditforening	1.301.517,69	1.301.517,69
Fonden af 1956 Slesvigsk Kreditforening	411.941,23	411.941,23
	1.713.458,92	1.713.458,92
<u>Dispositionsfond, Statens mellemregning</u>		
Statens mellemregning pr. 1. januar	0,00	0,00
Overført fra kapitalkonto	21.626,81	0,00
	21.626,81	0,00
Egenkapital i alt	7.758.041,39	7.736.414,58

Noter

	2016	2015
	€	€
11 Langfristede gældsforpligtelser		
<u>Byggestøttefonden</u>		
Byggestøttefond	3.162.263,09	3.162.263,09
Byggestøttefond SSF's pensionistboliger	71.580,86	71.580,86
	<u>3.233.843,95</u>	<u>3.233.843,95</u>
<u>Øvrig langfristet gæld</u>		
Kreds Rendsborg/Egernførde	61.355,03	61.355,03
Låneforpligtelse A.P.Møller v/Slesvighus	25.564,59	25.564,59
Byggelån SSF's pensionistboliger	737.528,90	772.112,67
Banklån Union-Bank	319.259,01	336.902,37
	<u>1.143.707,53</u>	<u>1.195.934,66</u>
Langfristede gældsforpligtelser i alt	<u>4.377.551,48</u>	<u>4.429.778,61</u>
12 Anden gæld		
Afgrænsning af løn, skat mm.	49.965,22	155.570,90
Midler der forvaltes af SSF	159.889,14	157.254,41
"Analyse, værditilvækst", projektmidler fra UVM	145.260,00	0,00
"Analyse, værditilvækst", afholdte omkostninger	-127.723,89	0,00
"Sydslesvigudstilling", projektmidler fra UVM (2015)	60.525,00	60.525,00
"Sydslesvigudstilling", afholdte omkostninger	-50.657,81	-19.232,90
Igangværende byggearbejder, overført fra aktiver	41.808,62	6.437,85
Fonds og henlæggelser Teaterabo	28.268,88	27.702,11
	<u>307.335,16</u>	<u>388.257,37</u>

13 Eventualforpligtelser

Sydslesvigsk Forening har overfor Slesvigsk Kreditforening eG afgivet en kaution på 150.000,- €.

Der er til sikkerhed for långivere og tilskudsgivere, herunder den danske stat, Forbundsrepublikken Tyskland, Landet Slesvig-Holsten m.fl. afgivet sikkerhed i foreningens bygninger. Der er i alt afgivet pantsikkerheder i ejendomme på 4.257.232,75 EUR med en samlet regnskabsmæssig værdi på 10.419.857,16 EUR.

Sammenstilling-Regnskab 2016

	<u>Udgifter €</u>	<u>Indtægter €</u>
A. <u>Kulturelt område</u>		
Generalsekretariatet / Administration	305.176,15	27.760,41
Sekretariaterne + Friiske / Administration	143.722,63	
SSF's lønninger	2.278.389,87	
Pressestjenesten	243.082,43	4.000,00
Kulturafdelingen	131.375,60	10.240,20
SSF's humanitære arbejde	83.175,39	20.625,70
Tilskud til andre organisationer	296.447,12	
Dybbøldagsindsamling	92,00	3.502,78
<u>Kontingent, gaver, tilskud</u>		
Foreningens kontingent 100 %		241.421,38
Distrikternes andel 40 %	96.568,55	
Gaver til SSF		44.041,17
Gaver til andre		7.911,12
Statens tilskud		3.266.964,00
Tilskud fra landet Slesvig-Holsten		491.000,00
Tilskud fra landet S-H til Danevirke Museum		0,00
	<u>3.578.029,74</u>	<u>4.117.466,76</u>
B. <u>Formueforvaltning</u>		
Renteindtægter		8.666,81
Ejendomme administreret af SSF	138.512,33	65.066,69
SSF's ejendomme	605.050,44	488.438,12
Forsamlingshuset Danevirke	4.600,00	0,00
Foreningens Pensionistboliger	292.638,70	337.827,51
	<u>1.040.801,47</u>	<u>899.999,13</u>
C. <u>Skattefrie forretninger</u>		
Teater/koncert	372.231,75	274.023,15
Flensborghus Forsamlingshus	42.547,14	33.408,32
Skipperhuset	40.653,06	28.148,44
Museum Danevirke	88.140,97	42.771,31
Tilskud til Mikkelsberg	43.500,00	
	<u>587.072,92</u>	<u>378.351,22</u>
D. <u>Skattepligtige forretninger</u>		
Kulturaktiviteter i distrikterne	250.048,91	78.729,13
Valdemarsflag	3.264,50	2.698,74
Kiosk Danevirkegården	3.505,58	5.102,20
Julemærker	2.649,55	4.652,30
	<u>259.468,54</u>	<u>91.182,37</u>
	5.465.372,67	5.486.999,48
Resultat overskud 2016	21.626,81	

A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
I. Generalsekretariat / Administration					
1. Kontorhold	69.785,81	75.000,00	65.226,89	65.000,00	65.000,00
2. Revision	20.434,32	18.500,00	23.509,08	21.000,00	21.000,00
3. Kontormaskiner, leje, fornyelse Indtægter	12.209,20	10.000,00	12.468,68	10.000,00	10.000,00
4. Rentekonto udgifter edb	32.224,78	25.000,00	24.089,34	28.000,00	28.000,00
5. Kørsel, rejser og møder	29.447,35	15.000,00	8.291,75	25.000,00	25.000,00
6. Julekort udgifter	104.852,96	85.000,00	94.769,09	88.000,00	88.000,00
7. Diverse udgifter Kompetenceudvikling	2.454,36	2.000,00	2.530,80	2.000,00	2.000,00
8. Diverse indtægter	24.378,03	24.000,00	35.375,24	24.000,00	24.000,00
9. Centralkarteket Layout & Copy udgifter	12.832,74	8.000,00	5.840,87	8.000,00	8.000,00
10. Diverse indtægter	-620,74	-1.500,00	-519,53	-1.000,00	-1.000,00
11. Centralkarteket	13.245,30	10.000,00	14.255,17	12.000,00	12.000,00
12. Layout & Copy udgifter	27.565,01	25.000,00	18.819,24	25.000,00	25.000,00
13. Diverse indtægter	-36.245,69	-33.000,00	-27.240,88	-33.000,00	-33.000,00
14. udgifter	349.429,86	297.500,00	305.176,15	308.000,00	308.000,00
15. indtægter	-36.866,43	-34.500,00	-27.760,41	-34.000,00	-34.000,00
Saldo	312.563,43	263.000,00	277.415,74	274.000,00	274.000,00
II. Sekretariatene + Friiske/Administration					
1. Driftstilskud	124.175,30	118.000,00	125.799,03	118.000,00	118.000,00
2. Tjenestekørsel udgifter	19.805,41	20.000,00	17.923,60	20.000,00	20.000,00
Saldo	143.980,71	138.000,00	143.722,63	138.000,00	138.000,00
III. SSF's lønninger					
1. Generalsekretariatet lønomkostninger	1.164.517,83	1.190.000,00	1.183.434,39	1.195.762,00	1.233.490,00
2. Medarbejderfonden	15.200,00				
3. Sekretariatene/Friiske lønomkostninger	883.455,23	914.000,00	904.498,12	893.000,00	911.000,00
4. Danevirke Museum	174.718,41	175.700,00	180.956,36	177.000,00	186.000,00
Danevirke - forsamlingshuset	9.500,00	9.500,00	9.500,00	9.500,00	9.500,00
udgifter	2.247.391,47	2.289.200,00	2.278.389,87	2.275.262,00	2.339.990,00

A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
<u>IV. Generalsekretariatet / Presse tjenesten</u>					
1. Kontorhold	13.030,88	13.000,00	16.897,36	13.000,00	13.000,00
2. Medlemsbladet "Kontakt" "Kontakt" indtægter	178.876,17	176.000,00	177.882,88	176.000,00	176.000,00
3. Arbejd, julehæfter, tryksager indtægter	32.244,79	27.000,00	27.474,84	27.000,00	27.000,00
4. Oplysningsarbejde og besøg indtægter	15.952,94	16.000,00	-4.000,00	0,00	0,00
5. Christiansborg	4.951,63	5.000,00	15.901,87	15.000,00	15.000,00
			0,00	0,00	0,00
	4.951,63	5.000,00	4.925,48	5.000,00	5.000,00
udgifter	245.056,41	237.000,00	243.082,43	236.000,00	236.000,00
indtægter	0,00	-5,00	-4.000,00	-30,00	-30,00
Saldo	245.056,41	236.995,00	239.082,43	235.970,00	235.970,00
<u>V. Generalsekretariat / Kulturafdelingen</u>					
Amtsmøder, fællesmøder, kurser folkevalgte	19.381,79	23.000,00	28.228,11	23.000,00	23.000,00
Arsmøde	103.729,67	86.000,00	88.579,40	88.000,00	100.000,00
indtægter	-13.238,83	-5.000,00	-10.240,20	-5.000,00	-5.000,00
Generelle tilskud til kulturelt arbejde	11.832,31	12.000,00	9.282,13	10.000,00	10.000,00
Sydslesvigsk Billedsamling	6.441,34	6.400,00	5.285,96	6.400,00	6.400,00
udgifter	141.385,11	127.400,00	131.375,60	127.400,00	139.400,00
indtægter	-13.238,83	-5.000,00	-10.240,20	-5.000,00	-5.000,00
Saldo	128.146,28	122.400,00	121.135,40	122.400,00	134.400,00
Indtægter projekt pakhuis FUEV	-20.104,74				
Udgifter projekt pakhuis FUEV	28.730,40				
Saldo	8.625,66				

A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
VI. Foreningens humanitære arbejde					
1. Humanitært Udvalg					
udgifter	56.416,16	46.900,00	54.929,31	46.900,00	46.900,00
indtægter	-27.844,70	-17.000,00	-20.625,70	-17.000,00	-17.000,00
2. Værestedet					
udgifter					
indtægter	-40,30				
udgifter	56.416,16	46.900,00	54.929,31	46.900,00	46.900,00
indtægter	-27.885,00	-17.000,00	-20.625,70	-17.000,00	-17.000,00
Saldo	28.531,16	29.900,00	34.303,61	29.900,00	29.900,00
3. Tekniske udgifter	184,08	4.500,00	184,08	4.500,00	4.500,00
4. Socialådgiver	27.666,80	27.000,00	28.062,00		
Udgifter	27.850,88	31.500,00	28.246,08	4.500,00	4.500,00
Saldo humanitært arbejde	56.382,04	61.400,00	62.549,69	34.400,00	34.400,00
VII. Tilskud til de tilsluttede organisationer					
1. Foreningen af Aktive Kvinder i Sydslesvig	12.850,00	12.850,00	12.850,00	12.850,00	12.850,00
2. Den slesvigske Kvindeforening	12.850,00	12.850,00	12.850,00	12.850,00	12.850,00
3. Sønderjyds Arbejderforening	1.680,00	1.680,00	1.680,00	1.680,00	1.680,00
4. Sydslesvigs danske Kunstforening	5.410,00	5.410,00	5.410,00	5.410,00	5.410,00
5. Foreningen NORDEN - Sydslesvig	5.010,00	5.010,00	5.010,00	5.010,00	5.010,00
6. Sydslesvigsk Museumsforening	4.280,00	4.280,00	4.280,00	4.280,00	4.280,00
7. Hejmdal Blæseorkester	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
8. Torsdagkoret	1.420,00	1.420,00	1.420,00	1.420,00	1.420,00
9. Historisk Samfund	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
10. Fælleslandboforeningen	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
11. Rådighedspulje	2.150,00	3.500,00	3.500,00	3.500,00	3.500,00
I alt	76.650,00	78.000,00	78.000,00	78.000,00	78.000,00
12. Nordfrisk Institut	25.560,00	25.560,00	25.560,00	25.560,00	25.560,00
13. Mindretalsunionen (FUEV - kontingent)	3.500,00	3.990,00	3.500,00	3.990,00	3.990,00
I alt	29.060,00	29.550,00	29.060,00	29.550,00	29.550,00

A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
<u>VIII. Tilskud til andre organisationer</u>					
1. Dansk Skoleforening	40.044,00	40.000,00	40.044,00	40.000,00	40.000,00
2. SdU	52.824,00	52.800,00	52.824,00	52.800,00	52.800,00
3. Dansk Kirke i Sydslesvig	33.228,00	33.200,00	33.228,00	33.200,00	33.200,00
4. Voksenundervisning	26.412,00	26.400,00	26.412,00	26.400,00	26.400,00
5. Dansk Sundhedstjeneste	28.968,00	28.900,00	28.968,00	28.900,00	28.900,00
I alt	181.476,00	181.300,00	181.476,00	181.300,00	181.300,00
Gaver til andre (fra andre)	27.309,64	5.000,00	7.911,12	5.000,00	5.000,00
I alt	208.785,64	186.300,00	189.387,12	186.300,00	186.300,00

IX. Indsamling

1. Dybbøldag udgifter indtægter	241,00 -3.924,70	500,00 -4.000,00	92,00 -3.502,78	500,00 -4.000,00	500,00 -4.000,00
Saldo	-3.683,70	-3.500,00	-3.410,78	-3.500,00	-3.500,00

A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
X. Kontingent / gaver og tilskud					
1. Foreningens kontingent	-240.153,53	-253.333,33	-241.421,38	-263.333,33	-263.333,33
Samlet indtægt 100 %	96.061,41	101.333,33	96.568,55	105.333,33	105.333,33
Distrikternes andel					
Saldo indtægt	-144.092,12	-152.000,00	-144.852,83	-158.000,00	-158.000,00
2. Diverse indtægter / gaver SSF gaver til andre	-27.603,51	-25.000,00	-44.041,17	-25.000,00	-25.000,00
	-27.309,64	-5.000,00	-7.911,12	-5.000,00	-5.000,00
3. Statens tilskud	-3.243.300,00	-3.265.885,00	-3.265.885,00	-3.341.322,00	-3.391.450,00
4. Kursregulering Statens tilskud	-1.080,00		-1.079,00		
5. Tilskud fra Landet Slesvig-Holsten	-491.000,00	-456.000,00	-491.000,00	-456.000,00	-620.000,00
6. Tilskud fra SH til Danevirke Museum		-30.000,00		-30.000,00	-30.000,00
7. Andre tilskud					
udgifter	96.061,41	101.333,33	96.568,55	105.333,33	105.333,33
indtægter	-4.030.446,68	-4.035.218,33	-4.051.337,67	-4.120.655,33	-4.334.783,33
Saldo	-3.934.385,27	-3.933.885,00	-3.954.769,12	-4.015.322,00	-4.229.450,00
Udgifter: Kulturelt område	3.651.039,05	3.563.183,33	3.578.029,74	3.535.745,33	3.612.473,33
Indtægter: Kulturelt område	-4.132.466,38	-4.095.723,33	-4.117.466,76	-4.180.685,33	-4.394.813,33
Saldo	-481.427,33	-532.540,00	-539.437,02	-644.940,00	-782.340,00

B: Formueforvaltning

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
XI. Renteindtægter	-11.719,78	-12.000,00	-8.666,81	-12.000,00	-12.000,00
XII. Ejendomme, administreret af SSF					
løbende drift	114.918,75	121.000,00	111.867,24	121.000,00	121.000,00
reparationer og vedligeholdelse	40.085,74	30.000,00	26.645,09	30.000,00	30.000,00
indtægter	-63.975,62	-75.000,00	-65.066,69	-75.000,00	-75.000,00
Saldo	91.028,87	76.000,00	73.445,64	76.000,00	76.000,00
XIII. SSF's ejendomme (./ Skipperhuset, Forsamlingshuset Flensborghus)					
løbende drift	535.392,54	458.500,00	442.169,27	448.500,00	448.500,00
reparationer og vedligeholdelse	132.627,92	60.000,00	41.382,93	60.000,00	60.000,00
afskrivning ejendomme	121.498,24	152.400,00	121.498,24	117.300,00	121.500,00
indtægter	-802.034,51	-478.000,00	-488.438,12	-393.000,00	-282.000,00
Saldo	-12.515,81	192.900,00	116.612,32	232.800,00	348.000,00
XIV. Forsamlingshuset Danevirke					
udgifter Forsamlingshus	4.600,00	4.600,00	4.600,00	4.600,00	4.600,00
XV. Foreningens pensionistboliger					
løbende drift	255.931,28	220.000,00	194.105,56	180.000,00	180.000,00
reparationer og vedligeholdelse	71.979,03	0,00	47.876,63	40.000,00	40.000,00
afskrivning ejendomme	50.656,51	39.400,00	50.656,51	39.400,00	50.600,00
indtægter	-326.051,25	-338.000,00	-337.827,51	-338.000,00	-338.000,00
Saldo	52.515,57	-78.600,00	-45.188,81	-78.600,00	-67.400,00
Udgifter: Formueforvaltning	1.327.690,01	1.085.900,00	1.040.801,47	1.040.800,00	1.056.200,00
Indtægter: Formueforvaltning	-1.203.781,16	-903.000,00	-899.999,13	-818.000,00	-707.000,00
Saldo	123.908,85	182.900,00	140.802,34	222.800,00	349.200,00

C: Skattefrie forretninger (Zweckbetr.)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
XVI. Teaterarbejde og danske koncerter					
1. Teater	275.918,95	288.000,00	279.616,48	285.000,00	285.000,00
2. Koncerter	43.843,57	50.000,00	25.365,27	50.000,00	50.000,00
3. Sønderjyllands Symfoniorkester	67.250,00	70.000,00	67.250,00	70.000,00	70.000,00
udgifter ialt	387.012,52	408.000,00	372.231,75	405.000,00	405.000,00
1. Kulturministeriet	-67.250,00	-67.000,00	-67.250,00	-67.000,00	-67.000,00
2. Amter og kommuner	-125.610,00	-125.610,00	-127.455,00	-125.610,00	-125.610,00
3. Teater-billetsalg	-52.008,25	-55.000,00	-62.569,37	-65.000,00	-65.000,00
4. Concert-billetsalg	-14.564,16	-29.000,00	-13.523,78	-29.000,00	-29.000,00
5. Andre indtægter			-3.225,00		
indtægter ialt	-259.432,41	-286.610,00	-274.023,15	-286.610,00	-286.610,00
Saldo	127.580,11	121.390,00	98.208,60	118.390,00	118.390,00
XVII. Flensborghus Forsamlingshus					
udgifter	40.336,30	39.000,00	42.547,14	39.000,00	39.000,00
indtægter	-33.409,05	-35.000,00	-33.408,32	-35.000,00	-35.000,00
Saldo	6.927,25	4.000,00	9.138,82	4.000,00	4.000,00
XVIII. Skipperhuset					
udgifter	34.518,30	39.000,00	38.273,06	39.000,00	39.000,00
udgifter til buskørsel	1.970,00	3.000,00	2.380,00	3.000,00	3.000,00
indtægter	-32.946,72	-34.000,00	-28.148,44	-34.000,00	-34.000,00
Saldo	3.541,58	8.000,00	12.504,62	8.000,00	8.000,00
XIX. Danevirke Museum					
udgifter Museet	86.985,91	45.000,00	69.705,30	45.000,00	45.000,00
2% afskrivning ejendom		0,00	17.970,65	18.000,00	18.000,00
udgifter udstillinger	12.573,45	5.100,00	465,02	5.100,00	5.100,00
udgifter i alt	99.559,36	50.100,00	88.140,97	68.100,00	68.100,00
indtægter	-50.122,70	-30.000,00	-42.771,31	-30.000,00	-30.000,00
Saldo udgifter	49.436,66	20.100,00	45.369,66	38.100,00	38.100,00

C: Skattefrie forretninger (Zweckbetr.)

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
XX. Mikkelsberg					
Tilskud til Mikkelsberg	43.500,00	43.500,00	43.500,00	43.500,00	43.500,00
XXI. Bennetgård					
Tilskud til Bennetgård				60.500,00	60.500,00
Udgifter: Skattefri forretning	606.896,48	582.600,00	587.072,92	658.100,00	658.100,00
Indtægter: Skattefri forretning	-375.910,88	-385.610,00	-378.351,22	-385.610,00	-385.610,00
Saldo	230.985,60	196.990,00	208.721,70	272.490,00	272.490,00

D. Skattepligtige forretninger

	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
XXII. Kulturaktiviteter i distrikterne					
udgifter (inkl. Sydslesvigsk Musikarbejde)	234.245,02	232.000,00	250.048,91	229.000,00	240.000,00
indtægter	-66.198,17	-73.000,00	-78.729,13	-73.000,00	-73.000,00
Saldo	168.046,85	159.000,00	171.319,78	156.000,00	167.000,00
XXIII. Valdemarsflag					
udgifter	2.629,48	1.500,00	3.264,50	1.500,00	1.500,00
indtægter	-2.625,45	-1.850,00	-2.698,74	-1.850,00	-1.850,00
Saldo	4,03	-350,00	565,76	-350,00	-350,00
XXIV. Kiosk Danevirkegården					
udgifter	3.150,31	1.500,00	3.505,58	1.500,00	1.500,00
indtægter	-887,34	-3.000,00	-5.102,20	-3.000,00	-3.000,00
Saldo	2.262,97	-1.500,00	-1.596,62	-1.500,00	-1.500,00
XXV. Julemærker					
udgifter	3.341,38	3.000,00	2.649,55	3.000,00	3.000,00
indtægter	-6.364,80	-7.500,00	-4.652,30	-7.500,00	-7.500,00
Saldo	-3.023,42	-4.500,00	-2.002,75	-4.500,00	-4.500,00
Udgifter skattepligtige forretninger	243.366,19	238.000,00	259.468,54	235.000,00	246.000,00
Indtægter skattepligtige forretninger	-76.075,76	-85.350,00	-91.182,37	-85.350,00	-85.350,00
Saldo	167.290,43	152.650,00	168.286,17	149.650,00	160.650,00

Sammenstilling

Udgifter	Regnskab pr. 31.12.15	Budget 2016 Euro	Regnskab pr. 31.12.16	Budget 2017 Euro	Budget 2018 Euro
A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)	3.651.039,05	3.563.183,33	3.578.029,74	3.535.745,33	3.612.473,33
B. Formueforvaltning	1.327.690,01	1.085.900,00	1.040.801,47	1.040.800,00	1.056.200,00
C. Skattefrie forretninger	606.896,48	582.600,00	587.072,92	658.100,00	658.100,00
D. Skattepligtige forretninger	243.366,19	238.000,00	259.468,54	235.000,00	246.000,00
Saldo	5.828.991,73	5.469.683,33	5.465.372,67	5.469.645,33	5.572.773,33
Indtægter					
A. Kulturelt område (Ideeller Bereich)	-4.132.466,38	-4.095.723,33	-4.117.466,76	-4.180.685,33	-4.394.813,33
B. Formueforvaltning	-1.203.781,16	-903.000,00	-899.999,13	-818.000,00	-707.000,00
C. Skattefrie forretninger	-375.910,88	-385.610,00	-378.351,22	-385.610,00	-385.610,00
D. Skattepligtige forretninger	-76.075,76	-85.350,00	-91.182,37	-85.350,00	-85.350,00
Saldo	-5.788.234,18	-5.469.683,33	-5.486.999,48	-5.469.645,33	-5.572.773,33
RESULTAT 2016	40.757,55		-21.626,81		
	Underskud		Overskud		

Flensborg, den 2. marts 2017

Ejendomme administreret af SSF 2016

Forsamlingshuse		Einnahmen gesamt	Ausgaben gesamt	Saldo gesamt
502	Langbjerg	5.580,21 €	11.576,20 €	-5.995,99 €
503	Oksbøl	6.663,64 €	8.865,40 €	-2.201,76 €
504	Møllebro	3.791,00 €	3.215,45 €	575,55 €
505	Agtrup	0,00 €	7.445,55 €	-7.445,55 €
506	Drage	13.964,64 €	9.565,39 €	4.399,25 €
510	Hatsted	5.305,89 €	6.658,83 €	-1.352,94 €
511	Tinningsted	0,00 €	5.270,78 €	-5.270,78 €
512	Amæs	10.911,67 €	13.791,70 €	-2.880,03 €
514	Jydbæk	0,00 €	11.574,86 €	-11.574,86 €
515	Nybjerg	5.425,29 €	6.543,79 €	-1.118,50 €
518	Stedesand	5.925,00 €	5.291,78 €	633,22 €
520	Kiitskolen St. Peter Ording	4.099,35 €	5.241,98 €	-1.142,63 €
521	Kontor Sydtender amt	0,00 €	7.505,49 €	-7.505,49 €
523	List	3.400,00 €	19.700,67 €	-16.300,67 €
549	Div. Forsamlingshuse	0,00	16.264,46 €	-16.264,46 €
		65.066,69 €	138.512,33 €	-73.445,64 €
524	Mikkelberg (Stiftung)	0,00	43.500,00	-43.500,00 €
		65.066,69	182.012,33	-116.945,64

SSF's ejendomme

2016

Ejendomme		Einnahmen gesamt	Ausgaben gesamt	Saldo gesamt
602	Nørregade 74	17.653,84 €	8.608,21 €	9.045,63 €
603	Skibsbroen 41	4.677,60 €	636,97 €	4.040,63 €
604	Skibsbroen 42	10.568,83 €	6.190,39 €	4.378,44 €
605	Husumhus	48.865,57 €	106.865,93 €	-58.000,36 €
608	Paludanushuset	6.884,36 €	12.096,67 €	-5.212,31 €
609	Tarup	0,00 €	7.653,51 €	-7.653,51 €
610	Gelling	0,00 €	3.493,87 €	-3.493,87 €
611	Skovlund	0,00 €	6.474,11 €	-6.474,11 €
612	Mårkær	0,00 €	3.663,80 €	-3.663,80 €
616	Tønnsenhuset	4.325,00 €	18.478,89 €	-14.153,89 €
617	Sporskifte	0,00 €	28.374,95 €	-28.374,95 €
619	Langsted	4.752,31 €	7.632,68 €	-2.880,37 €
620	Vyk	0,00 €	8.093,89 €	-8.093,89 €
621	Nibøl	0,00 €	9.829,33 €	-9.829,33 €
623	Slesvighus	224.981,19 €	82.109,51 €	142.871,68 €
624	Damholm	6.606,30 €	9.482,34 €	-2.876,04 €
625	Ravnkær	7.260,24 €	6.577,37 €	682,87 €
626	Mysunde	0,00 €	1.551,91 €	-1.551,91 €
627	Moldened	7.573,50 €	19.670,50 €	-12.097,00 €
628	Skovby	5.365,00 €	22.539,26 €	-17.174,26 €
629	Bøglund	6.451,84 €	13.370,31 €	-6.918,47 €
630	Holtenå	3.481,15 €	11.514,69 €	-8.033,54 €
632	Medborgerhuset	871,39 €	19.727,55 €	-18.856,16 €
633	Nørregade 76	122.660,64 €	166.363,74 €	-43.703,10 €
634	Nørregade 78 C.C.P.	4.751,74 €	13.323,69 €	-8.571,95 €
635	Bydelsdorf	0,00 €	1.306,10 €	-1.306,10 €
698	Fælles udgifter	707,62 €	9.420,27 €	-8.712,65 €
Ejendomme i alt (uden Flensborghus Forsamlingshus og Skipperhuset, Danevirke)		488.438,12 €	605.050,44 €	-116.612,32 €
601	Flensborghus Forsamlingshus	33.408,32 €	42.547,14 €	-9.138,82 €
607	Skipperhuset	28.148,44 €	40.653,06 €	-12.504,62 €
I alt		<u>549.994,88 €</u>	<u>688.250,64 €</u>	<u>-138.255,76 €</u>

Specifikationer

SSF's pensionistboliger pr. 31.12.2016

701	Margaretha-Bremer-Stiftelse	€	
	udgifter -løbende drift-	80.516,38	
	udgifter -rep./vedl.	26.634,10	
	afskrivning	14.091,58	
	indtægter	157.396,81	
	saldo (overskud)	<u>36.154,75</u>	
703	Margrethegården, Slesvig	€	
	udgifter -løbende drift-	35.404,47	
	udgifter -rep./vedl.	5.309,07	
	afskrivning	7.306,58	
	indtægter	73.231,77	
	saldo (overskud)	<u>25.211,65</u>	

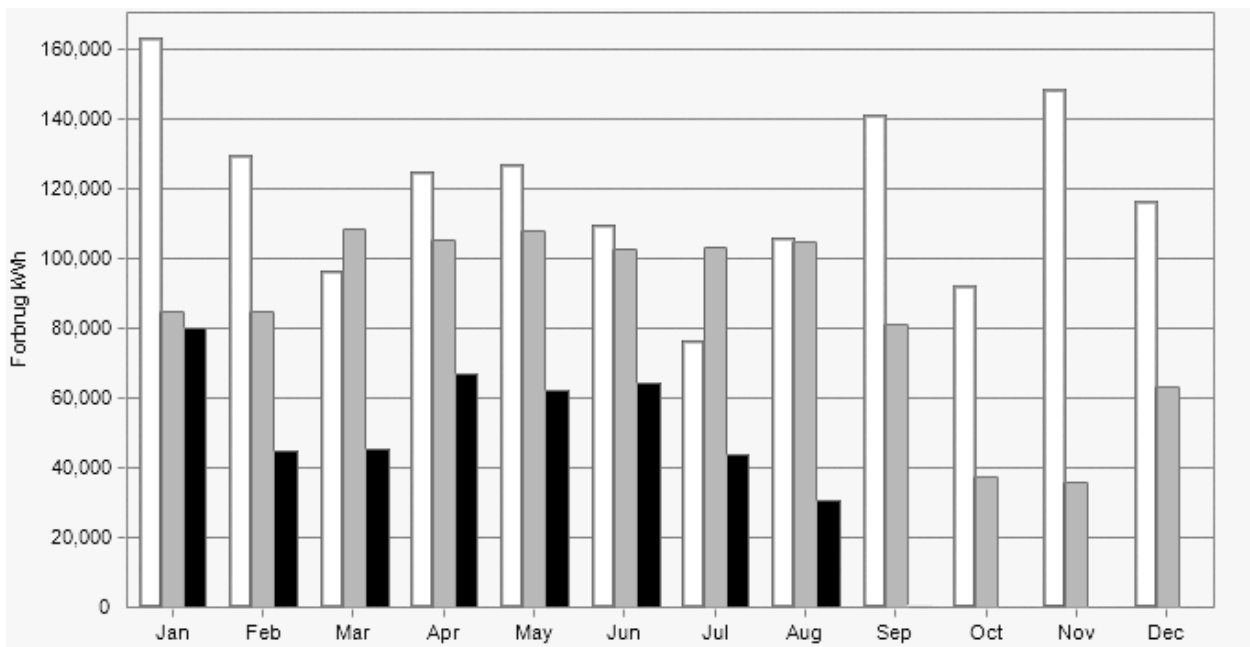
702	Pensionistboliger, Bydelsdorf	€	
	udgifter -løbende drift-	51.157,59	
	udgifter -rep./vedl.	9.075,19	
	afskrivning	15.461,51	
	indtægter	71.348,97	
	saldo (underskud)	<u>-4.345,32</u>	
704	Pensionistboliger, Egermørde	€	
	udgifter -løbende drift-	27.027,12	
	udgifter -rep./vedl.	6.858,27	
	afskrivning	13.796,84	
	indtægter	35.849,96	
	saldo (underskud)	<u>-11.832,27</u>	

Pensionistboligerne samlet pr. 31.12.2016

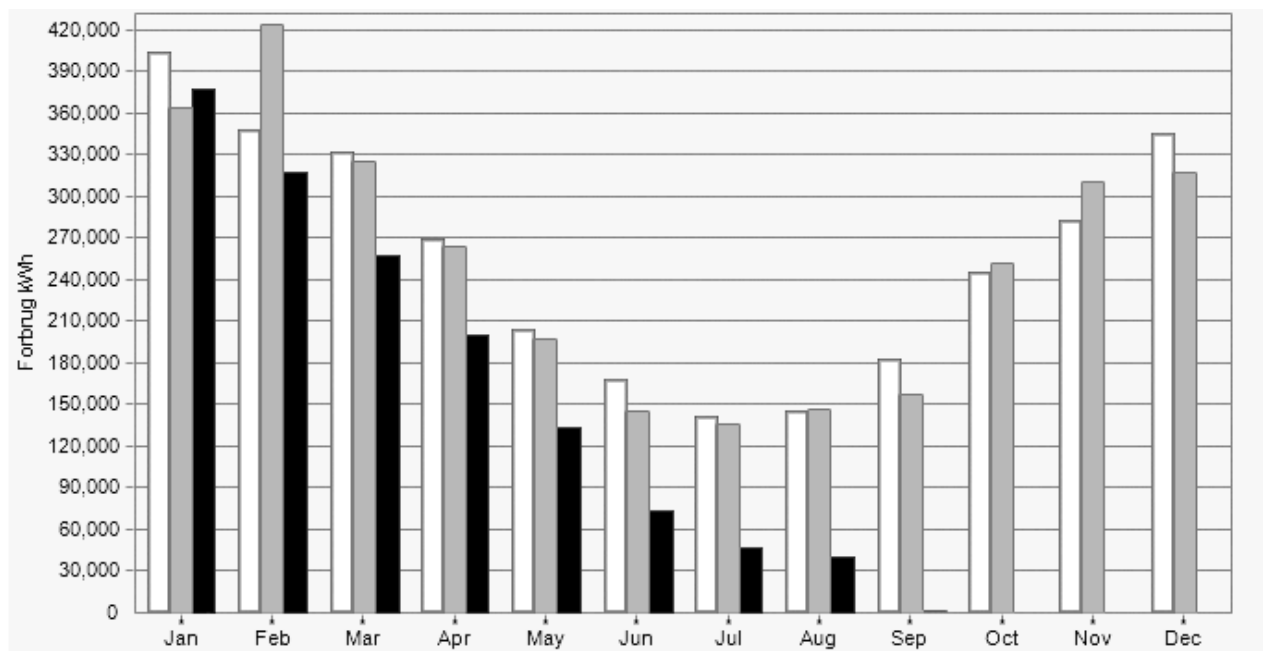
	€	
Udgifter drift ialt	194.105,56	
Udgifter / Rep./Vedl.	47.876,63	
afskrivning	50.656,51	
Indtægter ialt	<u>337.827,51</u>	
Saldo (overskud)	<u>45.188,81</u>	

102 Grønt Regnskab

Elforbrug :

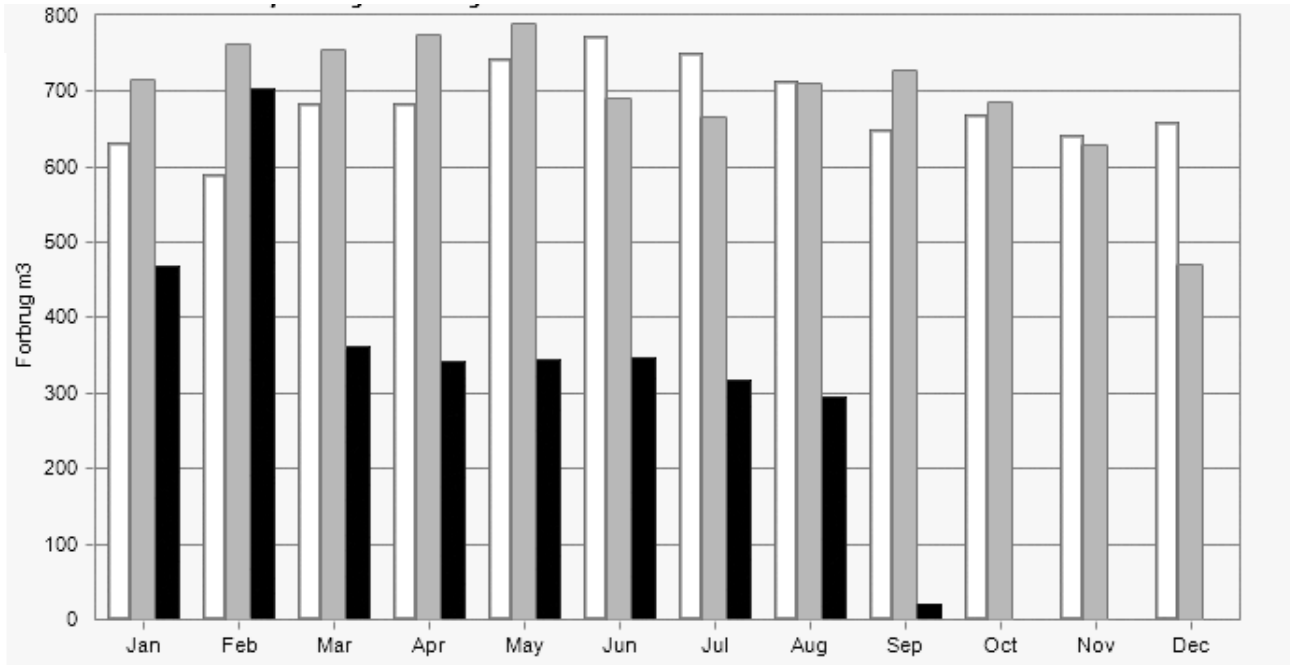

kw/h	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2015	163.000	129.262	96.057	124.651	126.685	109.386	76.277	105.679	140.835	92.229	148.307	116.451
2016	84.522	84.734	108.272	105.006	107.921	102.790	103.187	104.899	81.235	37.183	35.923	62.996
2017	80.023	44.684	45.409	66.649	61.975	64.268	43.636	30.312				

Varmeforbrug:

kw/h	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2015	403.984	347.855	331.446	268.476	203.878	168.127	140.746	145.133	182.061	245.605	282.369	344.358
2016	363.524	423.268	324.772	263.680	197.134	145.160	136.023	145.852	157.378	251.536	310.329	316.897
2017	376.386	316.844	257.353	200.328	133.341	73.629	46.092	39.329				

2017 – Varmeforbruget i SSFs pensionistboliger registreres ultimo december

Vandforbrug :

m3	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2015	631	589	683	683	743	774	750	714	648	669	641	658
2016	715	762	755	775	790	692	667	711	729	686	629	471
2017	467	704	362	343	344	346	317	294	19			

2017 – Vandforbruget i SSFs pensionistboliger registreres ultimo december.

BLÅ BERETNING 2017

Sydslesvigsk Forening
Norderstr. 76
24939 Flensburg
Telefon +49 461 144 08-0
www.syfo.de